

Rapport till riksdagen 2021/22:NR1

Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2021

Sammanfattning

Nordiska rådets svenska delegation överlämnar härmed bifogad berättelse om sin verksamhet under 2021.

Stockholm den 16 mars 2022

Hans Wallmark
delegationsordförande

Lena Eklöf
delegationssekreterare

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
1 Inledning.....	3
2 Huvuddragen i verksamheten 2021	5
3 Sveriges delegation.....	10
4 Nordiska rådets 73:e session, Köpenhamn den 2–4 november	17
5 Presidiet.....	24
6 Utskotten och kontrollkommittén	31
6.1 Utskottet för ett hållbart Norden.....	31
6.2 Utskottet för kunskap och kultur i Norden	41
6.3 Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden.....	47
6.4 Utskottet för välfärd i Norden	56
6.5 Kontrollkommittén	62
7 Den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC).....	67
8 Den arktiska parlamentarikerkonferensen	74
9 Den parlamentariska Barentskonferensen.....	78
<i>Bilagor</i>	
Nordiska rådets svenska delegation 2021	81
Rekommendationer och interna beslut 2021	83
Resolution antagen vid den 30:e parlamentariska Östersjökonferensen, digital, 30 augusti 2021	85
Resolution antagen vid den 14:e arktiska parlamentarikerkonferensen, digital, 13–14 april 2021	91
Resolution antagen vid den 10:e parlamentariska Barentskonferensen, digital, 22 juni 2021	94
Missivbrev till redogörelsen för den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC).....	98
Missivbrev till redogörelsen för den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR).....	99

1 Inledning

Inom ramen för Nordiska rådet samarbetar de nordiska ländernas samt de självstyrande områdena Färöarnas, Grönlands och Ålands parlament och regeringar. Samarbetet grundas på Helsingforsavtalet som undertecknades 1962 och har reviderats flera gånger sedan dess. Helsingforsavtalet anger att samarbetet omfattar sociala och rättsliga frågor, kultur, ekonomi och näringsliv, kommunikationer, miljö och säkerhet. Helsingforsavtalet utesluter inte samarbete även på andra områden. Nordiska rådet har också utvecklat formerna för att ge en parlamentarisk dimension till samarbetet mellan regeringarna på det utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska området.

Nordiska rådets roll är att ta initiativ där man ser problem som kan lösas på nordisk nivå eller där nya möjligheter kan tas till vara genom nordiskt samarbete. Vidare är Nordiska rådet rådgivande i frågor som rör två eller flera nordiska länder. Begreppet ”nordisk nytta” är grundläggande. Det innebär att de nordiska länderna samarbetar om sådant de kan göra bättre tillsammans än om de agerar var för sig. Det handlar om att förbättra medborgarnas vardag, erfarenhetsutbyte inför reformer på olika samhällsområden och att få genomslag för gemensamma nordiska värderingar i internationella sammanhang.

Nordiska rådet består av 87 valda medlemmar från de nordiska länderna samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland. Verksamheten bedrivs inom presidiet och de fyra utskotten samt kontrollkommittén. Sessionen är rådets högsta beslutande organ och äger rum varje höst. Sedan 2012 arrangeras också en temasession varje år. Nordiska rådets slutsatser får oftast formen av en rekommendation som riktas till Nordiska ministerrådet eller en eller flera nordiska regeringar. Nordiska rådet följer upp och kontrollerar att rekommendationerna genomförs på bästa möjliga sätt. Rådets medlemmar kan även ställa frågor till de nordiska regeringarna, landsstyre, landshövding, Naalakkersuisut eller ministerrådet. En muntlig fråga ska ställas och besvaras vid en särskild frågestund som ordnas på förslag av presidiet, och en skriftlig fråga ska besvaras senast sex veckor efter att den kom mottagaren tillhanda. Den svenska delegationen bidrar till detta inom ramen för arbetet i Nordiska rådet men också genom förankring i riksdagens utskott och genom kontakter med regeringen samt med organisationer, civilsamhället och enskilda medborgare.

Danmark har under 2021 innehaft ordförandeskapet för Nordiska rådet. Under den digitala sessionsveckan i slutet av oktober 2020 presenterade rådets tillträdande president Bertel Haarder det danska ordförandeskapsprogrammet med fokus på centrala samhälls- och politikområden som alla är under press i Norden: det nordiska samarbetet i sviterna av pandemin, en gemensam nordisk beredskapsstrategi, en nordisk klimatinsats med fokus på forskningssamarbete, nordbors ömsesidiga förståelse för vikten av kunskaper och färdigheter i

de nordiska grannländernas språk och turismsamarbete för att stärka en av de näringar som har drabbats hårt av covid-19.

Syftet med ordförandeskapsprogrammet är att lyfta fram de områden där man vill ta nya initiativ eller göra särskilda insatser. Det finns däremot inte utrymme i ett kortfattat program att nämna allt det samarbete som pågår fortlöpande inom Norden eller inom Nordiska rådet. Således har såväl utskotten som presidiet fortsatt sitt arbete också på andra sakområden, även om de frågor och åtgärdsförslag som tas upp i programmet betonats särskilt i rådets arbete under 2021.

Det finns fortsatt en stark önskan från parlamentarikerhåll att öka aktualiteten i Nordiska rådets arbete, förbättra den nationella förankringen och arbeta med snabbare processer. Nordiska rådet har genom sitt genomförda reformarbete eftersträvat mer politisk dialog och färre konsensuslösningar.

2 Huvuddragen i verksamheten 2021

Nordiska rådets verksamhet bedrivs inom ramen för presidiet, de fyra utskotten och kontrollkommittén. Nordiska rådet eftersträvar mer politisk dialog och vill att arbetet ska vara till nordisk nytta för medborgarna. Att Norden ska vara världens mest integrerade region är en gemensam målsättning med brett stöd. Rörlighet och samarbete över landsgränserna är ett bärande element i det nordiska samarbetet.

Danmark var 2021 ordförandeland i Nordiska rådet. Hanteringen av pandemin och det framtida nordiska krissamarbetet var ett prioriterat område i det danska ordförandeskapsprogrammet. I programmet lyftes det bland annat fram att de nordiska länderna agerade var för sig i förhållande till covid-19-pandemin, vilket ledde till problem för dem som arbetar, studerar, reser och investerar i ett annat nordiskt land. Det danska ordförandeskapets budskap var att de nordiska länderna måste lära sig av misstagen, bland annat när det gäller gränsrestriktionerna.

Det danska ordförandeskapsprogrammet efterlyste en starkare gemensam nordisk beredskapsstrategi så att länderna står bättre rustade för olika kriser i framtiden, såsom pandemier och naturkatastrofer. Programmet lyfte också fram betydelsen av ett ökat försvars- och säkerhetssamarbete samt en nordisk satsning på Arktis. I övrigt framhövdes särskilt ett ökat samarbete kring klimatfrågor, arbetet mot gränshinder, samarbete inom kultur och turism och satsningar på nordisk språkförståelse.

Nordiskt samarbete under covid-19-pandemin

När covid-19-pandemin bröt ut i början av 2020 valde de nordiska länderna olika strategier för att hantera pandemin. Den svenska delegationens medlemmar har fortsatt att påpeka under 2021 att covid-19-pandemin och de nordiska ländernas olika strategier för att möta och begränsa dess spridning har skapat många problem, särskilt för nordbor i gränsregionerna, och återkommande betonat vikten av ett starkare nordiskt samarbete när det gäller de beslut som tas i pandemins spår.

Den svenska delegationen har under året i samtal och debatter lyft fram att den nordiska gemenskapen har sitt ursprung i ett nätverk av personliga kontakter över de nordiska gränserna. Förutom de rent praktiska utmaningarna med att följa de olika ländernas rekommendationer och regleringar konstaterade delegationen även att människors attityder tyvärr delvis förändrats. Delegationen har särskilt uttryckt oro över att detta ska bidra till varaktiga försämringar av de starka nordiska mellanfolkliga relationerna – kittet för det unika samarbete som möjliggjort våra nordiska välfärdssamhällen. Mycket tyder på att pandemin har försvårat relationerna och sått misstro mellan de nordiska länderna, både på politisk nivå och bland medborgarna. Delegationen

har kring detta ställt ett flertal frågor till statsråd och regering, exempelvis om vad som görs för att säkerställa att medborgare ska få träffa sina närstående över gränserna. Vidare har frågor ställts om vad som kommer att göras för att inte större klyftor mellan olika länder ska skapas och hur Norden som en integrerad region ska stå bättre rustad för kriser i framtiden.

Under toppmötet med de nordiska statsministrarna (i Sveriges fall deltog samarbetsminister Anna Hallberg) i samband med Nordiska rådets session debatterades vad Norden kan lära av covidkrisen och hur man kan stärka samarbetet framöver. Under debatten deltog även finländske förre ministern Jan-Erik Enestam som på samarbetsministrarnas uppdrag tagit fram en rapport med förslag på hur samarbetet kan stärkas i kristider. Rådets medlemmar lyfte fram att det delvis, och kanske främst i gränsregionerna, känns avlägset att uppnå ministerrådets vision om att Norden 2030 ska vara världens mest integrerade och hållbara region. Rådet kommer i samband med temasessionen 2022 återigen att dryfta Enestamrapporten vid en frågestund med de nordiska samarbetsministrarna och ställa frågor kring hur de nordiska ministrarna följer upp rekommendationerna.

Flera medlemmar i Nordiska rådet påpekade under debatten på toppmötet behovet av att söka lösningar som kan säkerställa öppna gränser för regionens invånare – även i kristider. Det rådde enighet mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet om att det nordiska samarbetet har lärt av krisen och att man i framtiden vill se tätare samordning och informationsutbyte, bättre beredskap och större engagemang i krisarbetet.

Situationen i gränsregionerna i spåren av covid-19-pandemin

Gränsproblemen mellan de nordiska länderna i kölvattnet av pandemin var ett av de stora samtalsämnen även under 2021. Att förhindra och avskaffa gränshinder innebär att Nordiska rådet kan bidra till att förenkla människors vardag. Gränshinder handlar om praktiska och vardagliga problem. För att främja ett mer integrerat Norden måste de hinder och den brist på information som på olika sätt gör det svårare att flytta, pendla, studera eller bedriva näringsverksamhet över gränserna i Norden bli färre.

Covid-19-pandemin och de nordiska ländernas olika restriktioner för att hantera smittspridningen har medfört stora störningar i den fria rörligheten i Norden. De nordiska gränserna, som i normala fall knappt märks av har i stor utsträckning stängts och drastiskt förändrat vardagen för många nordbor – särskilt för de boende i gränsregionerna. Beslut om inreserestriktioner och karantänsbestämmelser har bland annat gett upphov till situationer där formella gränshinder åter aktualiseras och där gränspendlare påverkas.

Den svenska delegationen har under året satt tryck på svenska statsråd och regeringen genom skriftliga frågor och interpellationer. Likaså har delegationens medlemmar ställt många skriftliga frågor till berörda nordiska regeringar och ministerrådet. Framförallt har fokus legat på frågor om hur Norden ska

agera gemensamt för att finna lösningar på problemen som uppstått under covid-19-krisen, det vill säga vad som görs för att förbättra samarbete och samverkan i gränsregionerna. Andra frågor som tagits upp är huruvida det förs en dialog mellan de nordiska regeringarna och om regeringarna är medvetna om problematiken som uppstår när gränser mellan länder i Norden stängs. Det har också handlat om otryggheten som skapas när informationen vid gränsövergångar är otydlig och oförutsägbar. Likaså har återkommande frågor sedan början av pandemin ställts om ekonomisk ersättning till de drabbade i gränsområdena, både för gränspendlare som inte kan ta sig till sina arbeten och för dem som bedriver verksamhet vid gränserna där det normala flödet av tjänster och kunder har uteblivit. Ett flertal frågor har även riktats till den svenska regeringen om vad som görs för att gränspendlare inte ska drabbas av onödig beskattningsproblematik.

Den svenska delegationen har vid flera möten med den nordiska samarbetsministern Anna Hallberg (S) diskuterat problematiken. Med tanke på den svåra situationen har den svenska delegationen därutöver genomfört ett antal extraordinarie möten. Delegation genomförde ett digitalt samtal med den norska justitie- och beredskapsministern Monica Mæland för att diskutera situationen vid gränsen Sverige-Norge och de problem som drabbat arbetspendlande nordbor i gränsregionerna. Även medlemmar ur den norska delegationen till Nordiska rådet deltog. Arbetsutskottet samtalade under våren även med statssekreterare Paula Carvalho Olovsson (S), med ansvar för Nordenfrågorna på Statsrådsberedningen, och lyfte fram behovet av att statsministern publikt tar sig an problematiken i gränsregionerna för att finna en lösning. I april genomfördes även ett samtal om situationen i de nordiska gränsregionerna med anledning av covid-19-pandemin med samarbetsministern, Gränshinderrådets svenska medlem Sven-Erik Bucht samt representanter från gränsregionerna.

Efter en framställan från den svenska delegationens arbetsutskott till gruppledarna om en särskild debatt om gränshinder inom Norden och situationen i gränsregionerna, beslutade talmannen att en sådan debatt skulle hållas. Debatten genomfördes i kammaren den 16 mars med deltagande av den nordiska samarbetsministern Anna Hallberg (S).

Dialogen mellan rådet och ministerrådet

Hur arbetsrelationen och dialogen mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet kan utvecklas och förbättras har varit uppe för diskussion vid flera av rådets och delegationens möten under året. Det har handlat budgetprocessen, interaktionen när de båda möts i plenum – vid redogörelser, i aktualitetsdebatten och frågestunder och även i samband med andra möten och vid så kallad politisk dialog (slutbehandling av rekommendation). En fråga som varit i särskilt fokus har handlat om ministerrådets respons till rådets rekommendation (enhälligt beslutad) om att inrätta ett ministerråd för transportfrågor. I sitt betänkande om budgetkompromissen vad gäller ministerrådets budget 2022 lyfte rådet åter fram önskemålet om att ett ministerråd för transportfrågor bör

etableras så snabbt som möjligt. Den svenska delegationen bjöd in den svenska infrastrukturministern till ett delegationsmöte för att dryfta frågan som även debatterades i kammaren i samband med årets Nordendebatt.

Den svenska delegationen har vid möten under året med samarbetsministern lyft fram frågor som bland annat handlat om förbättrad kommunikation mellan Nordiska rådet och ministerrådet, exempelvis kring samarbetet i budgetprocessen. Delegationen har även uttryckt oro när det gällde Nordiska ministerrådets problem med ekonomistyrningen och förvaltningskulturen. Statsrådet Anna Hallberg deltog vid ett extra delegationsmöte den 30 juni för att informera om och diskutera utmaningarna i Nordiska ministerrådets ekonomi- och projektförvaltning, som ministerrådets sekretariat arbetat med under de två senaste åren. Initiativet till det extrainsatta delegationsmötet kom efter att frågan om Nordiska ministerrådets ekonomi- och projektförvaltning diskuterats på ett extra informationsmöte med Nordiska rådets presidium och Nordiska ministerrådets sekretariat i juni. Detta föranleddes av att den danska riksrevisionen identifierat felaktigheter i ministerrådets räkenskaper även för 2020 och att de nordiska samarbetsministrarna behandlat frågan på ett möte i juni. Nordiska rådets räkenskaper var inte föremål för kritik från den danska riksrevisionen. Delegationen har betonat frågans allvar och att problemen snarast bör åtgärdas för att säkerställa det framtida förtroendet för det nordiska samarbetet.

Nordiskt samarbete inom krisberedskap

Under slutet av året presenterades en opinionsundersökning Støtte og skuffelse – Holdninger til nordisk samarbeid, framtagen av Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, om vad medborgare i Norden anser om det nordiska samarbetet. Brottsbekämpning, klimat, försvar och säkerhet lyftes fram som något av det viktigaste för de nordiska länderna att samarbeta om. Rapporten visade att de nordiska medborgarna fortfarande är positiva till det nordiska samarbetet, men att det finns en besvikelse när det gäller samordningen av åtgärder kring hanteringen av pandemin.

Nordiska rådet har under 2021 fortsatt sitt arbete med att stärka nordiskt försvars- och säkerhetssamarbete, inkluderat civil beredskap och krisberedskap. Nordiska rådet antog 2019 en strategi för samhällssäkerhet som skickades som en rekommendation till ministerrådet, och rådets presidium har under 2021 fortsatt uppföljningen, också kopplat till covid-19-krisen. I samband med årets digitala temasession stod hybridhot och cybersäkerhet som tema för aktualitetsdebatten. Vid sessionen i Köpenhamn gästtalade Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg. Årets toppmöte med samarbetsministrarna gav möjlighet till dialog om hur det framtida samarbetet inom krisberedskap kan stärkas. Debatten mellan Nordiska rådet och de nordiska statsministrarna visade att det finns en vilja till förbättringar för ett stärkt nordiskt samarbete kring försörjningsberedskap, och före finländske ministern Jan-Erik Enestams

rapport med tolv rekommendationer om ökat samarbete ses som en positiv signal i rätt riktning.

Nordiska rådets presidium behandlade under året flera frågor om krisberedskap, bland annat förslag på ett nordiskt beredskapslager i kriser, nordisk säkerhet mot cyberattacker samt etablering av ett statsministersamråd och en krisberedskapskommitté.

Fortsatt arbete via digital plattform

Mot bakgrund av den pågående covid-19-pandemin var förutsättningarna för arbetet 2021 fortfarande förändrade. Resor och fysiska möten var överlag inte möjliga, men det politiska arbetet fick inte stanna av. När gränserna fortfarande var stängda mellan de nordiska länderna blev det än viktigare att hålla hög aktivitet i samarbetet. Det innebar att fysiska möten ersattes med digitala. Trots de tekniska utmaningarna kunde Nordiska rådets presidium och de fyra utskotten hålla verksamheten i gång.

Under året fanns en fortsatt förhoppning om att kunna återgå till mer normal verksamhet och mötas fysiskt. Glädjande nog hölls Nordiska rådets 73:e session på plats i Köpenhamn. Detta blev rådets enda fysiskt genomförda möte under året.

3 Sveriges delegation

I enlighet med Helsingforsavtalet består Nordiska rådets svenska delegation av 20 medlemmar och 20 suppleanter som riksdagen årligen väljer bland sina ledamöter. Delegationens sammansättning 2021 framgår av bilaga 1.

Vid delegationens konstituerande möte den 22 oktober 2020 omvaldes Hans Wallmark (M) till ordförande och Gunilla Carlsson (S) till vice ordförande för en ny valperiod under den pågående mandatperioden.

Medlemmar i delegationens arbetsutskott var Hans Wallmark (M), Gunilla Carlsson (S), Pyry Niemi (S), Maria Stockhaus (M), Lars Mejern Larsson (S) och Aron Emilsson (SD). Suppleanter i arbetsutskottet var Magnus Ek (C), Lorena Delgado Varas (V), Kjell-Arne Ottosson (KD), Arman Teimouri (L) och Janine Alm Ericson (MP).

Den 17 mars 2021 ersattes Janine Alm Ericson av Rebecka Le Moine (MP) som suppleant i arbetsutskottet. Den 27 oktober 2021 ersattes Pyry Niemi av Eva Lindh (S) som medlem i arbetsutskottet, och Rebecka Le Moine ersattes av Annika Hirvonen (MP) som suppleant.

Nordiska rådets svenska delegation och arbetsutskott höll under året åtta respektive tre möten, både fysiska och digitala. Delegationen bjöd vid ett flertal tillfällen in både ministrar, ambassadörer och sakkunniga för dialog om aktuella nordiska frågor. Delegationens ordförande och vice ordförande deltog dessutom i möten mellan talmannen, utrikesutskottets presidium och delegationspresidierna.

Utrikesutskottets betänkande över den svenska delegationens redogörelse och regeringens skrivelse om det nordiska samarbetet 2021 debatterades den 2 juni i kammaren.

Uppföljning och förankring av Nordiska rådets rekommendationer

Medlemmarna av Nordiska rådets svenska delegation har liksom tidigare år följt upp Nordiska rådets rekommendationer och aktivt arbetat med att förankra dem och de nordiska frågorna i riksdagen. Delegationen har utsett särskilt ansvariga bland delegationens medlemmar till att följa upp behandlingen av rekommendationerna och har även översänt rekommendationerna till relevanta riksdagsutskott. Vidare har delegationens medlemmar genom motioner, frågor och interpellationer aktualiserat rekommendationerna och andra frågor av nordiskt intresse i riksdagen. Medlemmar har också utnyttjat möjligheten att ställa skriftliga frågor till Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar.

Seminarier

Delegationen arrangerar årligen ett antal seminarier, samtal och briefingar i syfte att belysa aktuella nordiska frågor och inhämta kunskap inom relevanta områden. Under året uppmärksammades frågor som rörde gränshinder, psykisk ohälsa bland barn och unga i Norden och antibiotikaresistens. Delegationen anordnade även två lunchbriefingar som analyserade parlamentsvalen och regeringsbildningarna i Norge och Island.

Den svenska delegationen stod värd för Nordiska rådets septembermöten som hölls digitalt den 6–7 september. I samband med mötena bjöd delegationen den 6 september in till ett gemensamt möte om psykisk ohälsa bland unga i Norden. Bakgrunden till mötet var att covid-19-pandemin enligt flera undersökningar haft en negativ påverkan på barns och ungas psykiska hälsa. Undervisning på distans, begränsade sociala sammanhang, minskade fritidsaktiviteter och ett ökat våld i hemmiljön lyftes fram som bidragande orsaker. Vid mötet, som inleddes av Gunilla Carlsson (S), vice ordförande i den svenska delegationen, deltog Sveriges socialminister Lena Hallengren (S), Magnus Jägerskog, generalsekreterare för Bris och MaiBritt Giacobini, med.dr, specialist i barn- och ungdomspsykiatri. Från den svenska delegationen deltog Eva Lindh (S), medlem i Nordiska rådets utskott för välfärd i Norden. Vid mötet framhölls betydelsen av både förebyggande och långsiktigt arbete för att stödja unga som mår dåligt, en mer tillgänglig vård för barn och unga samt vikten av att utjämna klyftorna i samhället. Deltagarna lyfte även fram kunskapsutbyte mellan de nordiska länderna och samarbete mellan det civila och offentliga samhället som viktiga faktorer i arbetet mot psykisk ohälsa.

Den 1 december arrangerade den svenska delegationen seminariet Antibiotikaresistens – ett globalt hälsohot. Nordiska rådet har sedan flera år tillbaka uppmärksammat den oroande utvecklingen av antibiotikaresistens, både ur ett nordiskt och globalt perspektiv, och frågan lyftes även fram i det danska ordförandeskapsprogrammet för 2021. Seminariet syftade till att både få en bild av den aktuella situationen och att följa upp arbetet med den s.k. Könbergrapporten om det framtida nordiska hälsosamarbetet där ett antal förslag på insatser mot den ökande antibiotikaresistensen presenterades. I seminariet, som hölls i riksdagens förstakammarsal, deltog bland annat Cecilie Tenfjord Toftby (M), ordförande i Nordiska rådets utskott för välfärd i Norden, Daniel Johansson, sakkunnig vid Socialdepartementet, Bo Könberg, tidigare minister och författare av Könbergrapporten, Karine Nordstrand, ordförande för Läkare utan gränser i Norge och Thomas Tängdén, överläkare och docent vid Uppsala universitet i infektionsmedicin. Deltog gjorde även riksdagens socialutskott representerat av Sofia Nilsson (C). Det fanns en samstämmighet i att antibiotikaresistens alltfjämt är ett allvarligt globalt hot och att pandemin inte har förbättrat situationen. Bo Könberg framhöll att det, samtidigt som användningen av antibiotika måste reduceras, krävs ekonomiska incitament för att ta fram nya mediciner och att Norden skulle kunna gå före i detta arbete. Daniel

Johansson informerade om att regeringen prioriterar detta område och att man har en strategi för perioden 2020–2023. Deltagarna var eniga om att problemet med resistens hårdast drabbar fattiga länder och att det krävs både nationella handlingsplaner och globala politiska ramverk för att reglera användningen av antibiotika.

Med anledning av det norska stortingsvalet den 13 september arrangerade den svenska delegationen den 20 oktober en lunchbriefing i riksdagen om valresultatet och det efterföljande arbetet med regeringsbildningen. Norges ambassadör i Stockholm Aud Kolberg och Sveriges Radios korrespondent Carina Holmberg var inbjudna för att analysera valresultatet, ge en övergripande bild av norsk politik samt en orientering kring framtida politiska utmaningar.

Som en uppföljning av valet till Alltinget i Island den 25 september anordnade den svenska delegationen en lunchbriefing i riksdagen den 27 oktober för en orientering kring valresultatet och dess politiska konsekvenser. Till briefing var Hannes Heimisson, Islands ambassadör i Stockholm och Haukur Johnson, sakkunnig på Islands ambassad inbjudna för att analysera valresultatet, regeringsbildningen och den nya regeringens framtida utmaningar samt för att även ge en mer övergripande bild av isländsk politik.

Dialog med den nordiska samarbetsministern

Den svenska delegationen bjöd vid två tillfällen under året in den nordiska samarbetsministern Anna Hallberg (S) för samtal om både aktuella nordiska frågor i Nordiska ministerrådet och covid-19-pandemins påverkan på det nordiska samarbetet.

Vid delegationsmötet den 12 maj informerade ministern bland annat om en strategisk utredning om krissamverkan som skulle genomföras för att synliggöra hur det nordiska samarbetet fungerat under covid-19-pandemin. Utredningen, som skulle genomföras av den finländske före ministern Jan-Erik Enestam, skulle fokusera på nordisk krissamverkan, myndighetssamarbete och de nordiska samarbetsministrarnas ansvar och roller. Utredningen skulle vara färdigställd i november. Anna Hallberg tog även upp Nordiska ministerrådets problem med ekonomistyrningen och bristerna i projekthanteringen, och hon såg mycket allvarligt på att de dittills vidtagna åtgärderna inte hade lett fram till en tillfredsställande situation.

Vid delegationsmötet den 23 september redogjorde ministern kort för samarbetsministrarnas möte den 13–14 september på Åland. Vid mötet diskuterades bland annat de nordiska ländernas samarbete under covid-19-pandemin, dialogen mellan Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet, budgetprioriteringar, den strategiska utredningen som syftar till att stärka det nordiska samarbetet i kristider samt behovet av att stärka och förtydliga Gränshinderrådet i dess arbete. Anna Hallberg betonade vikten av att dra lärdomar av pandemin, men också att se framåt i arbetet med att göra Norden till världens mest integrerade region. De projekt som igångsätts måste vara konkreta och rent praktiskt göra avtryck i arbetet med ministerrådets vision. Ministern tog även upp

budgetens omfördelning av resurser och underströk att många sektorer har drabbats hårt under pandemin.

Från den svenska delegationens sida välkomnades den strategiska utredningen om nordisk krissamverkan och även samarbetsministrarnas aktiva arbete med att lösa problemen med ekonomihanteringen och projektstyrningen på Nordiska ministerrådet. Delegationens medlemmar tog i diskussionerna även upp frågor som rörde gränsstängningarna, den ansträngda situationen i gränsregionerna, dialogen mellan länderna när det gällde covid-19-vaccineringen, nordisk krisberedskap och det nordiska EU-samarbetet. Från delegationen framfördes även frågor som rörde en förbättrad kommunikation mellan Nordiska rådet och ministerrådet, neddragningarna på kulturområdet i budgeten, genomförandet av rådets rekommendationer samt behovet av nordisk gränsregional statistik.

Informationsverksamhet

Den svenska delegationen bjöd liksom tidigare år in Föreningen Norden, Nordiska ministerrådets informationskontor, informationstjänsten Info Norden samt representanter för Ungdomens Nordiska råd (UNR) till sina delegationsmöten för utbyte av information. Delegationens medlemmar och suppleanter medverkade även under året vid ett stort antal digitala seminarier, arrangerade av bland annat Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet och Föreningen Norden.

Gränshinder

Delegationen följde genom Nordiska rådets gränshindergrupp, som består av parlamentariker från samtliga nordiska länder, utskott och partigrupper, arbetet med att både avlägsna existerande gränshinder mellan de nordiska länderna och förebygga att nya uppstår. Under 2021 var Eva Lindh (S), Linda Modig (C), Pyry Niemi (S) och Kjell-Arne Ottosson (KD) svenska representanter i gränshindergruppen. Pyry Niemi (S) var medlem i Gränshindergruppen till och med september. Gruppens uppdrag är dels att stödja Nordiska ministerrådets gränshinderråd i arbetet med att ta bort existerande gränshinder, dels att uppmärksamma Gränshinderrådet på nya hinder som uppstår i gränsregionerna. Medlemmarna i gruppen avrapporterar sitt arbete till delegationen och sina respektive utskott i Nordiska rådet.

Mot bakgrund av covid-19-pandemin och de stora störningar de olika restriktionerna skapade för både boende och arbetspendlare i gränsregionerna i Norden, arrangerade den svenska delegationen den 28 april ett digitalt samtal med berörda aktörer. I samtalet deltog bland annat Sveriges nordiska samarbetsminister Anna Hallberg (S), Norges nordiska samarbetsminister Jan Tore Sanner (Høyre), svenska medlemmar i Nordiska rådets gränshindergrupp, ordförande i Nordiska ministerrådets gränshinderråd Kimmo Sasi samt representanter för gränsregionala nordiska informationstjänster. I samtalet deltog även

ett antal nordiska medborgare som gav vittnesmål om hur hårt restriktionerna och stängningarna drabbat dem, både i yrkeslivet och privat. De nordiska samarbetsministrarna beklagade den uppkomna situationen, och man hade full förståelse för människors frustration och ilska. Ministrarna var eniga om att det finns mycket att lära av krisen och att dialogen mellan länderna behöver bli bättre inför kommande kriser. Man framhöll dock att regeringarna haft täta kontakter under krisens gång och att många frågor hade klarats ut genom pragmatiska lösningar. De svenska ledamöterna i gränshindergruppen var samstämmiga i att både det nordiska samarbetet och människors förtroende hade skadats allvarligt under pandemin och att ländernas olika strategier kunde riskera att få långvariga konsekvenser för både privatpersoner och företag. Även representanterna för de nordiska informationstjänsterna var eniga om att krishanteringen i Norden måste bli bättre i framtiden och att både myndigheter och regeringar behöver samarbeta mer effektivt för att lösa de problem som uppstår över gränserna. Delegationens ordförande Hans Wallmark (M) avslutade samtalet genom att tacka deltagarna för stort engagemang och konstruktiva inspel och betonade betydelsen av att reparera den tillit som skadats under pandemin.

Övriga möten

Mot bakgrund av de nordiska ländernas olika strategier att möta och begränsa covid-19-pandemin och dess spridning bjöd delegationen den 19 februari in Norges justitie- och beredskapsminister Monica Mæland (Høyre) till ett digitalt möte för att diskutera den aktuella situationen och möjliga lösningar. Vid mötet, i vilket även ledamöter i den norska delegationen samt representanter för Norges finansdepartement och socialdepartement deltog, redogjorde medlemmar i den svenska delegationen för den ansträngda situationen mellan Sverige och Norge, och det efterlystes snara åtgärder för att komma till rätta med problemen. Det betonades från båda delegationerna att kärnan i det nordiska samarbetet – den fria arbetsmarknaden – måste kunna fungera även i kristider och att gemenskapen mellan länderna annars riskerade att raseras. Monica Mæland beklagade den besvärliga situation som uppstått för de svenskar som arbetspendlar mellan Sverige och Norge, men hon betonade samtidigt att covid-19-pandemin har medfört stora inskränkningar och begränsningar även för de norska medborgarna. Ministern underströk dock att de svenska gränspendlarnas situation har högsta prioritet och att man arbetar kontinuerligt på ministernivå med att hitta lösningar för de grupper som drabbats särskilt hårt.

Delegationens arbetsutskott bjöd den 19 februari även in Paula Carvalho Olovsson, statssekreterare på Statsrådsberedningen för att diskutera gränsproblematiken mellan Sverige och Norge. Arbetsutskottet framförde att frågan om åtgärder mot de mest akuta problemen för gränspendlarna nu måste lyftas upp till en högre nivå, och man efterfrågade en mer aktiv och engagerad statsminister som kunde bidra till att reparera de djupa sårerna inom det nordiska samarbetet. Man underströk att det inte enbart gällde ekonomisk ersättning till

de mest utsatta, utan även framtiden för den nordiska gemenskapen. Statssekreteraren delade arbetsutskottets uppfattning att den uppkomna situationen var mycket allvarlig och hon beklagade att gränsproblematiken med Norge hade fört med sig stora svårigheter för både människor och företag. Statssekreteraren framhöll dock att flera lösningsförslag var under arbete och att både statsministern och flera departement var engagerade i frågan och aktivt arbetade för att avhjälpa den mest akuta situationen.

Delegationen bjöd vid sitt möte den 17 mars in infrastrukturminister Tomas Eneroth (S) för att bland annat informera delegationen om aktuella frågor och diskutera ett inrättande av ett nordiskt ministerråd för transport, en fråga som lyfts fram i Nordiska rådet och som har ett brett stöd. Tomas Eneroth gav bland annat en översikt av aktuella infrastrukturprojekt över de nordiska gränserna, något han såg mycket positivt på och menade kunde vara en kraft för att stärka den nordiska gemenskapen, integrationen och känslan av samhörighet som till viss del blivit lidande under covid-19-pandemin. När det gäller frågan om ett ministerråd för transport betonade ministern det goda samarbetet mellan de nordiska infrastrukturministrarna och framhöll att samarbetet intensifierats under pandemin för att kunna hantera hastigt uppkomna frågor. Samarbetet tar i dag form av informella såväl som formella möten och skulle enligt Eneroth riskera att hämmas av att ytterligare formaliseras. Delegationens medlemmar uttryckte sitt stöd för infrastrukturens utveckling över de nordiska gränserna, däribland planerna på att upprätta nya förbindelser, och instämde i att de kan vara en faktor när man bygger upp den nordiska gemenskapen igen. Flera av delegationens medlemmar hänvisade till den breda politiska enigheten i frågan om att inrätta ett nordiskt ministerråd för transport och pekade på fördelarna med att formalisera samarbetet. En aspekt som lyftes fram var att samarbetet som det ser ut i dag är individberoende och att det kan komma att förändras när ministrar byts ut. Man hänvisade också till de många nordiska infrastrukturprojekt som statsrådet redovisat och menade att dessa skulle gynnas av att kontinuerligt kunna lyftas fram inom ramen för ett nordiskt ministerråd för transport.

Till sitt möte den 17 mars bjöd delegationen in Nordiska rådets nya direktör, Kristina Háfoss, som bland annat varit finansminister på Färöarna 2015–2019. Hon såg fram emot att arbeta med tjänstemannastödet till Nordiska rådet och informerade om att hon bland annat tagit initiativ till att, tillsammans med de nationella sekretariaten och partigrupssekretariaten, se över hur stödet skulle kunna förbättras och effektiviseras. Rådsdirektören hade också gästat såväl partigrupperna som de nationella sekretariaten sedan hon tillträtt posten.

Nordregios nya direktör Rolf Elmér var inbjuden till delegationsmötet den 12 maj för att presentera sig och sina tankar om det nya uppdraget. Nordregio etablerades 1997 av Nordiska ministerrådet och är ett forskningscenter för regional utveckling och planering med placering i Stockholm. Rolf Elmér redogjorde kort för verksamheten och underströk att forskningsarbetet fortskrider som vanligt trots pandemin. Ett antal rapporter med koppling till effekterna av covid-19-pandemin höll på att utarbetas. Delegationens ordförande Hans

Wallmark (M) tackade för informationen och föreslog ett nytt möte mellan delegationen och Nordregio när pandemin klingat av, förslagsvis på Nordregio under en eftermiddag/kväll, för information och diskussion om aktuell och framåtblickande forskning om Norden.

Statssekreterare Fredrik Olovsson på Finansdepartementet, med ansvar för skatte- och tullfrågor, var inbjuden till delegationsmötet den 9 juni för att informera delegationen om det nordiska samarbetet inom ministerrådet för ekonomi- och finanspolitik (MR-Finans) och dess arbete med att underlätta för medborgare att driva företag över landsgränserna i Norden, med särskilt fokus på de gränshinder som uppstått för gränspendlare på grund av covid-19-pandemin. Statssekreteraren redogjorde för arbetet i Nordiska ministerrådet för ekonomi- och finanspolitik som möts en gång per år för att diskutera frågor av gemensamt intresse, bland annat hållbar ekonomisk tillväxt, nordisk gränshinderproblematik, beskattning och internationellt samarbete. Statssekreteraren tog särskilt upp ett antal gränshinderfrågor som rörde beskattning av gränspendlare vid hemarbete och Öresundsavtalet som kunde vara föremål för en framtida översyn. Delegationens medlemmar tackade för informationen och tog upp frågor som bland annat rörde en översyn av det nordiska skatteavtalet, norska arbetsgivaravgifter, Öresundsavtalet samt vikten av gränsregional statistik.

Delegationen bjöd in de nordiska ländernas ambassadörer och andremän till ett lunchmöte den 16 november. Syftet med mötet, som ägde rum i partimatsalen, var att sätta fokus på det nordiska samarbetet och inhämta information från ambassadörerna om aktuella frågor och deras syn på det framtida nordiska samarbetet.

4 Nordiska rådets 73:e session, Köpenhamn den 2–4 november

Nordiska rådets session är årets största nordiska forum för dialog mellan parlamentariker, ministrar och oppositionsledare från hela Norden. Den 73:e sessionen anordnades i danska Folketinget den 2–4 november 2021. Viktiga teman som lyftes fram under sessionen var hämtade från det danska ordförandeskapsprogrammet och rörde covid-19-pandemins effekter på det nordiska samarbetet och framtida nordisk krishantering.

Under året har Nordiska rådet, precis som under året innan, kämpat med de utmaningar som covid-19-pandemin medfört. Trots att samtliga av rådets övriga möten hölls digitalt kunde den årliga sessionsveckan genomföras fysiskt i Köpenhamn. Under de första två dagarna hölls parti-, utskotts- och presidie-möten i danska Folketingets lokaler. Därefter öppnades plenum som innehöll flera dagordningspunkter med ministrar. Gränsproblematiken mellan de nordiska länderna till följd av pandemin stod fortsatt högt på agendan och speglade många av sessionens delar. Även klimatet och Arktis fick stor uppmärksamhet. Hela debatten sändes live på nätet.

Vid sessionen presenterades även den så kallade Enestamrapporten som den finländske före ministern Jan-Erik Enestam skrivit på uppdrag av de nordiska regeringarna med anledning av svårigheterna inom det Nordiska samarbetet till följd av covid-19-pandemin. Rapporten tar upp rekommendationer för hur krisberedskapen i Norden kan förbättras och ska diskuteras vidare under 2022.

Vid sessionen deltog gäster från bland annat ett oppositionsparti i Polens senat och representanter för Storbritanniens parlament, Beneluxparlamentet, tyska Bundestag, Europaparlamentet, gränsregionen mellan Danmark och Tyskland, Baltiska församlingen, Västnordiska rådet, Arktiska rådet, Natos parlamentariska församling och den parlamentariska Östersjökonferensen samt Margareta Cederfält, nuvarande president i OSSE:s parlamentariska församling. En särskild debatt hölls också om det säkerhetspolitiska läget efter ett längre anförande från Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg. Under sessionsveckan konstaterades som positivt att Ungdomens Nordiska råd hade lite större utrymme i debatter än tidigare år.

Även ett flertal av de nordiska talmännen fanns på plats med anledning av det nordiska talmansmötet som hölls i anslutning till sessionen i Köpenhamn.

Nordiskt toppmöte

Toppmötet är en unik debatt eftersom det är det enda helnordiska mötet där alla Nordens statsministrar och parlamentariker möts i samma sal och debatterar. Här kan de nordiska parlamentarikerna kräva statsministrarna på svar i olika frågor. Temat för toppmötet 2021 var vad Norden kan lära sig av

coronakrisen och hur det nordiska samarbetet kan stärkas framöver. De nordiska statsministrarna representerades av Finlands statsminister Sanna Marin som inledde toppmötet. Även resterande nordiska länders statsministrar höll inledningsanföranden, Sveriges statsminister ersattes av utrikeshandelsminister med ansvar för nordiska frågor Anna Hallberg (S).

Linda Modig (C) tackade Islands president för att Island behandlade alla lika när det gäller covidtestning och frågade på vilka bevekelsegrunder man tagit detta beslut, något som skulle kunna vara bra att förstå inför arbetet framöver. Kjell-Arne Ottosson (KD) frågade Norges statsminister Jonas Gahr Støre hur Norge kan agera framöver för att bygga upp tilliten och förtroendet i gränsregionen mellan Sverige och Norge igen. Staffan Eklöf (SD) frågade Norges statsminister om olika syn på expertmyndigheters råd kan vara ett hinder för nordiskt samarbete i kriser och vad Nordiska rådet kan göra för att överbygga det hindret. Hans Wallmark (M) tog replik på den norska statsministerns anförande och framhöll att det är ett problem att Norge, precis som den norske statsministern nu gjorde, pratar om ”importsmitta”. Detta bidrar, enligt Hans Wallmark, till den ”pandemionalism” med stängda gränser som utvecklats under pandemin. I stället är det viktiga att stoppa smittan, inte människor. Cecilie Tenfjord Toftby (M) frågade Norges statsminister om han var beredd att ta tåten när det gäller ett avtal om att samordna undantag vid gränsstängningar.

Frågestund med samarbetsministrarna

En särskild frågestund hölls med samarbetsministrarna. Kjell-Arne Ottosson (KD) frågade den norska samarbetsministern på vilket sätt de nordiska regeringarna ämnar arbeta för att riva de mentala gränshinder som skapats under pandemin i form av bland annat skepsis kring att ta ett jobb på andra sidan gränsen. Aron Emilsson (SD) frågade den danska samarbetsministern, med tanke på att man befann sig i värdlandet Danmark, hur de nordiska regeringarna vill tillmötesgå opinionen från de nordiska invånarna om ett gränsöverskridande samarbete om trygghet och säkerhet när det gäller till exempel den organiserade kriminaliteten? Anna Vikström (S) frågade den finska samarbetsministern hur vi kan utveckla det nordiska samarbetet och forskningen när det gäller äldreomsorgen.

Gästtalardebatt Natos generalsekreterare

Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg var inbjuden som gästtalare och höll ett anförande om bland annat fördelarna och riskerna med att Norden lever i så kallad djup fred och hur Nato och EU bidrar till fred globalt. Den efterföljande debatten kretsade mycket kring de nordiska ländernas olika val när det gäller Natomedlemskap och säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete i relation till detta. Linda Modig (C) frågade Natos generalsekreterare å Mittengruppens vägnar hur de nordiska länderna, i och utanför Nato, utifrån vunna erfarenheter under pandemin kan utveckla en civil-militär samverkan och skapa

en verklig solidaritet som även fungerar när det är kris. Hans Wallmark (M) frågade om det inte är bra om länder som Sverige, som har en riksdagsmajoritet för en Natooption, förbereder sig för en ansökan även om beslutet alltid är det egna landets. Daniel Riazat (V) lyfte fram kriget i Afghanistan och framhöll att de enda som gick vinnande ur kriget var de vapenföretag, oljeföretag och säkerhetsbolag som gjorde miljarder i vinst. Utifrån det undrade han om Nato är nöjda med resultatet och hur många gånger de falskt ska påstå att man kan bomba länder till demokrati. Aron Emilsson (SD) frågade hur generalsekreteraren ser på delningen i Norden vad gäller vilka säkerhetspolitiska samarbeten man är del av, till exempel i relation till Kinas globala expansion och i relation till EU:s strategiska kompass. Pål Jonson (M) frågade om det finns några ytterligare åtgärder Sverige och Finland kan vidta för att fördjupa partnerskapet med Nato eller om det är medlemskap som är nästa steg i deras process. Per-Arne Håkansson (S) välkomnade besöket av Nato och Nordatlantiska rådet i Sverige och Finland den föregående veckan och lyfte fram att partnerskapet i dess nuvarande form är det man utgår från i arbetet, men att nyckeln är den folkliga förankringen för diplomati och internationellt samarbete. Han undrade hur generalsekreteraren ser att man ytterligare kan lyfta fram och utveckla detta. Emilia Töyrä (S) frågade vilka hot och vilka trösklar generalsekreteraren ser som största hot mot ett fredligt Arktis.

Ministerrådsförslag och redogörelser

Vid sessionen presenterade Nordiska ministerrådet ett antal förslag och redogörelser. Först ut var utrikesministrarna med sin redogörelse. I den efterföljande utrikespolitiska debatten framhöll Hans Wallmark (M) i ett anförande att Kina och Ryssland är utmanare på den internationella arenan och ett hot mot den europeiska säkerhetsordningen. Han framhöll att när vi pratar om de mjuka hoten, hybridhoten och propagandan så måste vi också kombinera detta med de hårda försvaren. Således uppskattades det att Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg var en av sessionens huvudgäster. Hans Wallmark argumenterade för att Sverige och Finland ska ansluta sig till Nato eftersom det skulle vara ett verktyg för att förbättra säkerhetsläget i Norden. Efter utrikesministrarnas redogörelse höll försvarsministrarna sina redogörelser och därefter samarbetsministrarna som också presenterade gränshinderredogörelsen. Gunnilla Carlsson (S) frågade Danmarks försvarsminister hur Norden kan hantera utmaningar relaterade till ett försämrat säkerhetspolitiskt läge i Norden som en konsekvens av klimatförändringarna. Pål Jonson (M) talade i den försvarspolitiska debatten och lyfte fram att det finns anledning att känna oro inför Rysslands låga militära tröskel och den framväxande flerdimensionella hotbildningen. Pål Jonsson betonade också vikten av att tillgodose amerikansk närvaro i vår del av Europa för att främja fred och stabilitet, samt att ha ett effektivt EU-Natosamarbete som är kompletterande och inte duplicerande. Han framhöll också att han och resten av den konservativa gruppen är djupt eniga om att det vore en fördel om samtliga nordiska länder var medlemmar i Nato. Kjell-Arne

Ottosson (KD) frågade Finlands samarbetsminister om ministrarna har en gemensam strategi för att betona vikten av att frågor relaterade till pandemin och gränshinder också hanteras med utrikesministrarna och statsministrarna. Linda Modig (C) höll ett anförande som fokuserade på den fria rörligheten i Norden och hur den drabbats av gränstängningarna till följd av pandemin. Hon framhöll särskilt hur tusentals gränsarbetare drabbats och behovet av koordinerade åtgärder i Norden samt tätare samarbete mellan nationella infrastrukturmyndigheter, inklusive inrättandet av ett ministerråd för transportfrågor. Norden behöver även arbeta gemensamt för att nå de klimatambitioner som Norden enats om. I debatten om gränshinder lyfte Kjell-Arne Ottosson (KD) särskilt fram den svensk-norska gränsen och berättade hur han som boende 100 meter från den norska gränsen fått se och uppleva hur gränstängningarna påverkat människors liv i gränsregionen och de spår detta satt. För att se framåt behöver fokus dock skiftas till vad Norden kan göra bättre, och Kjell-Arne Ottosson (KD) frågade särskilt samarbetsministrarna hur de arbetar för att gränshinderfrågorna ska komma högre upp i dagordningen. Cecilie Tenfjord Toftby (M) framhöll också gränsproblematiken i sitt anförande och lyfte särskilt fram den nordiska arbetsmarknaden och vikten av att Norge nu lyckas locka tillbaka svensk arbetskraft i ett läge då många svenskar inte vågar ta nya jobb i Norge.

Under sessionen behandlades ministerrådsförslag, bland annat ett förslag om ett arktiskt samarbetsprogram 2022–2024 och Nordiska ministerrådets budget 2022.

Nordiska ministerrådets program 2022

Norges statsminister Jonas Gahr Støre (Arbeiderpartiet) presenterade vid sessionen Norges ordförandekapsprogram för Nordiska ministerrådet 2022. Ordförandekapsprogrammet går under rubriken Norden – starkare och grönare tillsammans och fokuserar på de utmaningar Norden har framöver och på att nå visionen för 2030 att bli världens mest hållbara och integrerade region. Ordförandekapsprogrammet fokuserar på tre punkter, den första är ett hållbart Norden där Norge bland annat vill se kopplingen mellan klimat och natur, minskade utsläpp och fokus på att bevara den biologiska mångfalden. Punkt två handlar om att bygga ett konkurrenskraftigt Norden, inom ramen för detta behöver fokus ligga på ny teknik som bidrar till utbildning och social trygghet. Den nordiska arbetsmarknadsmodellen är värd att stå upp för. Den tredje punkten är social hållbarhet och handlar om att säkerhetsställa människors ekonomiska och sociala trygghet.

Behandling av medlemsförslag

Under sessionen debatterades och fattades beslut om de medlemsförslag som rådets medlemmar behandlat under året i presidiet och utskotten.

Under rubriken Valfärd i Norden debatterades betänkanden över medlemsförslag om en översyn av samtliga författningar som berör gränsöverskridande

ambulans och sjuktransporter och ett betänkande över medlemsförslag om ökat samarbete mellan nordiska ambassader för att hjälpa barn och ungdomar som är utsatta för hedersförtryck att komma hem. Arman Teimouri (L) framförde som representant för Mittengruppen att han avsåg att stödja förslaget, att bekämpa hedersförtryck handlar om frihet och självbestämmande över sitt eget liv. Maria Stockhaus (M) talade för den konservativa gruppen och framhöll vikten av att bekämpa hedersförtryck och att de nordiska länderna kan samarbeta bättre i frågan.

Under rubriken Tillväxt och utveckling i Norden debatterades betänkanden över medlemsförslag om 5 procent biobränsle i Norden. Maria Stockhaus (M) talade för den konservativa gruppen som inte avsåg att stödja förslaget utan yrkade på sitt ursprungliga förslag om att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att ta fram en gemensam plan för att göra Norden till världens första fossilfria flygmarknad 2040. Ett betänkande om nordiska banktjänster i realtid presenterades av Anna Vikström (S) på vägnar av utskottet för tillväxt och utveckling i Norden. Arman Teimouri (L) som representant för Mittengruppen, Cecilie Tenfjord Toftby (M) som representant för den konservativa gruppen och Lars Andersson (SD) som representant för Nordisk frihet framhöll samtliga å sina partigrupperns vägnar att de avser att stödja förslaget. Till sist debatterades också ett betänkande om statsstøtteregele i Norden.

Under rubriken Kunskap och kultur debatterades betänkandet över ett medlemsförslag om digitala lösningar inom utbildning. Förslaget presenterades av Kjell-Arne Ottosson (KD). Lars Mejern Larsson (S) framhöll som representant för den socialdemokratiska gruppen att undervisning med digitala lösningar skapar nya möjligheter, vilket vi också sett under pandemin. Ett betänkande om mer Norden i skolan presenterades av Angelika Bengtsson (SD) och syftar till mer undervisning om Norden i nordiska skolor. Ett betänkande över medlemsförslag om att minska geoblockering debatterades också och presenterades av Kjell-Arne Ottosson (KD). Hans Wallmark (M) framhöll vikten av att hålla en armlängds avstånd till public service. Daniel Riazat (V) framförde att vi inte ska styra public service och att vi kan stoppa geoblockering utan att göra det.

På hållbarhetsområdet presenterade Magnus Ek (C), talesperson för utskottet för ett hållbart Norden, betänkanden över ett förslag om en ungdomsfond för klimat och biologisk mångfald. Syftet med fonden är att ge unga möjligheten att styra över projekt som påverkar deras framtid. Emilia Töyrä (S) framhöll att den socialdemokratiska gruppen kommer att rösta för förslaget men framhöll att mer resurser krävs för att få till reella effekter. Intresset bland potentiella finansiärer är dock i dagsläget oklart, och därför förväntar sig den socialdemokratiska gruppen en ordentlig utvärdering av fonden inför budgetarbetet 2023 för att kontrollera att de utestående finansieringsfrågorna har löst sig. Maria Stockhaus (M) förde den konservativa gruppens talan och framhöll att de stöder reservationen med anledning av det osäkra finansiella läget och så att ungdomars engagemang i klimatfrågan kan tas tillvara genom andra mer effektiva sätt. Ett betänkande över medlemsförslag om gemensam nordisk

strategi för nedtagning av vindkraftspropellrar och återanvändning av avfall från vindkraftsindustrin debatterades också. Lars Andersson (SD) framhöll att Nordisk frihet välkomnade förslaget. På hållbarhetsområdet debatterades också ett betänkande över förslag om nordisk slutförvaring av avfall som innehåller förhöjda halter av naturligt förekommande radioaktiva ämnen (NORM-avfall). Magnus Ek (C) för Mittengruppen framhöll att förslaget är intressant och nödvändigt och att Mittengruppen avser att rösta för förslaget.

I bilaga 2 finns en lista över vilka av rådets medlemsförslag som mynnade ut i rekommendationer till Nordiska ministerrådet och de nordiska regeringarna 2021.

Nya medlemsförslag

Vid sessionen presenterade representanter för de olika politiska grupperna nya medlemsförslag som ska behandlas av rådet via presidiet och utskotten under 2022. Som talesperson för den konservativa gruppen presenterade Cecilie Tenfjord Toftby (M) ett medlemsförslag om en nordisk betalplattform. Andra nya medlemsförslag handlade om en certifieringsordning för hållbar turism (Socialdemokratiska gruppen), studentrabatter på resor i hela Norden (Mittengruppen), hållbar godstransport (Nordisk grön vänster) och vänskapsskolor för att öka utbytet mellan nordiska lärosäten (Nordisk frihet)

Nordiska rådets program 2021

På sessionens sista dag valdes Erkki Tuomioja (Finlands socialdemokratiska parti) till president för Nordiska rådet för 2022. Lulu Ranne (Sannfinländarna) valdes till vicepresident. Den blivande presidenten tackade det danska ordförandeskapet för ett väl genomfört ordförandeskapsår och presenterade därefter det finska ordförandeskapsprogrammet och dess prioriteringar. Centralt för ordförandeskapet är ett hållbart Norden. Enligt den internationella rapporten Sustainable Development (Hållbar utveckling) ligger tre nordiska länder i toppen när det gäller hållbarhet och två länder är välplacerade. Detta, menade den blivande presidenten, kan de nordiska länderna vara stolta över men det betyder inte att de är perfekta. De nordiska länderna behöver arbeta målmedvetet och ständigt fråga sig vad mer man kan göra samt föregå med gott exempel. Särskilt viktigt är det att bemöta klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald.

För fullständigt protokoll från sessionen se www.norden.org.

Nordiska rådets priser

Nordiska rådets priser delas ut en gång per år i samband med sessionen i kategorierna litteratur, barn- och ungdomslitteratur, film, musik samt miljö. Av priserna är litteraturpriset, som instiftades 1962, det äldsta och barn- och

ungdomslitteraturpriset, som instiftades 2013, det yngsta. Nomineringsproceduren och bedömningskommittéernas sammansättning skiljer sig åt för priserna.

Det land som är ordförandeland i Nordiska rådet och anordnar session ansvarar för Nordiska rådets prisutdelning. Nordiska rådets danska delegation var värdar för prisutdelningen 2021, och delegationens sekretariat fick i uppgift att planera och genomföra prisutdelningen.

Prisutdelningens röda tråd bör överensstämma med grundsyftet med Nordiska rådets priser som är att öka intresset för det nordiska kultursamhället och miljösamarbetet, att bidra till enastående nordiska konstnärliga och miljömässiga insatser och att bidra till att visualisera och belysa det nordiska samarbetet. Prisutdelningens program bör ha en konstnärlig koppling till priserna och de nominerade.

Nordiska rådets presidium har beslutat att Nordiska rådets prisutdelning ska hållas i anslutning till sessionen och att offentliggörandet av vinnarna ska ske under prisutdelningen till vilken samtliga nominerade bjuds in. Världens parlament har möjlighet att sätta sin prägel på prisutdelningen så länge som presidiet beslut enligt ovan fullföljs.

På tisdagskvällen den 2 november hölls prisutdelningen i Skådespelarhuset i Köpenhamn. Antalet inbjudna var färre än normalt med anledning av pandemiläget. Prisutdelningen sändes live i dansk (DR2), norsk (NRK) och svensk (SVT) tv samt på webben i alla nordiska länder. Prisutdelningen leddes av den dansk-svenske skådespelaren David Dencik. Vinnarna fick ta emot sina priser av H.K.H. Kronprinsessan Mary av Danmark (barn- och ungdomslitteraturpriset), skådespelaren David Dencik (filmpriset), kompositören Phillip Faber (musikpriset), tidigare miljöprisvinnaren Selina Juul (miljöpriset) och regeringscheferna för Grönland och Färöarna, Múte B. Egede och Bárður á Steig Nielsen (litteraturpriset). Priset består av statyetten Nordlys och 300 000 danska kronor.

Följande personer tog emot Nordiska rådets priser 2021:

- Nordiska rådets litteraturpris: den grönländska författaren Niviaq Korneliusen för romanen Naasuliardarpi (Blomsterdalen).
- Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris: regissören Jonas Poher Rasmussen, manusförfattaren Amin och producenterna Monica Hellström, Charlotte de la Gourmerie och Signe Byrge Sørensen för den danska filmen Flugt.
- Nordiska rådets musikpris: den färöiska musikern Eivør Pálsdóttir för hennes outröttliga arbete under de senaste åren som har satt hennes hemland i rampljuset och för att hon ständigt använder sig av sitt musikaliska arv och sitt modersmål.
- Nordiska rådets miljöpris: Concito, Danmarks grønne tænketank för Den store klimadatabase.

För mer information om priserna se www.norden.org/sv/nordiska-raadets-priser.

5 Presidiet

Nordiska rådets presidium bereder övergripande politiska frågor och har ansvar för den allmänna inriktningen och utvecklingen av Nordiska rådets verksamhet, samt för att denna samordnas med arbetet i de nationella parlamenten och med andra internationella organisationer. Vidare behandlar presidiet budgeten för det nordiska samarbetet samt utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. Presidiet är rådets högsta beslutande organ när plenarförsamlingen inte är samlad och kan då fatta beslut i dess ställe. Nordiska rådets presidium består enligt arbetsordningen av en president, en vicepresident och högst 15 andra av Nordiska rådets valda medlemmar. Varje land och varje partigrupp ska vara representerade i presidiet. Presidiets medlemmar väljs av plenarförsamlingen. Svenska medlemmar av presidiet under 2021 var Hans Wallmark (M), Gunilla Carlsson (S), Aron Emilsson (SD) och Linda Modig (C) samt från och med december även Lorena Delgado Varas (V).

Presidiets arbete har under året fortsatt att påverkas av covid-19-pandemin. Ett vanligt år möts presidiet vid sex tillfällen. Enda tillfället man träffades på plats under 2021 var i samband med sessionen i Köpenhamn i november. Övriga möten genomfördes digitalt, och precis som under 2020 hölls en del extrainsatta möten, ibland i mindre konstellationer. Presidiet har under året agerat plenarförsamling i större utsträckning än vanligt. Vid decembermötet slutbehandlade presidiet ett stort antal rekommendationer, som mot bakgrund av uteblivna plenumtillfällen under pandemin fått skjutas på framtiden. Som ett resultat var antalet rekommendationer 2021 hela 53 stycken, vilket är ovanligt många.

I samband med sessionen i Köpenhamn höll presidiet ett antal möten med ministrar från de nordiska länderna. Med de nordiska samarbetsministrarna diskuterades Nordiska ministerrådets budget 2023, den fyraåriga budgettramen och en förbättring av budgetprocessen ur både ett politiskt och ett administrativt perspektiv. Tillsammans med utrikesministrarna diskuterades nordiskt samarbete i internationella angelägenheter såsom Arktis, EU och Östersjöområdet. Med den finska statsministern diskuterades samma fråga som var tema som årets toppmöte – Vad kan vi i Norden lära av pandemin och hur stärker vi det nordiska samarbetet? – samt budgettramen för det nordiska samarbetet och önskemålet från rådets sida om ett ministerråd för transportfrågor.

På förslag från det danska ordförandeskapet har presidiet under året lagt till en visionsdebatt på sina dagordningar vid ordinarie möten. Följande ämnen har debatterats under året: hur covid-19-pandemin har påverkat politiska beslut i Norden, en nordisk kulturkanon, ojämlikhet i Norden och slutligen styrkt nordiskt samarbete kring krisberedskap och Enestamrapporten.

Nordiska rådets presidium beslutade vid sitt möte i december 2020 att utse färöiska Kristina Háfoss till ny direktör för rådets sekretariat i Köpenhamn, och hon påbörjade sin tjänst i början av 2021.

Ärenden under 2021

Som utgångspunkt för sitt arbete under året tog presidiet det danska ordförandeskapsprogrammets prioriterade områden: hanteringen av pandemin och det framtida nordiska krissamarbetet, betydelsen av ett ökat försvars- och säkerhetssamarbete, en nordisk satsning på Arktis, ökat samarbete kring klimatfrågor, arbetet mot gränshinder, samarbete inom kultur och turism och satsningar på nordisk språkförståelse.

De ärenden som upptog mycket tid under arbetsåret var konsekvenserna av politiska beslut i de nordiska länderna till följd av covid-19-pandemin, ett stärkt nordiskt samarbete kring krisberedskap och Enestamrapporten samt budgeten för Nordiska ministerrådet 2022.

Presidiet behandlade även medlemsförslag om nordisk samordning ifråga om Magnitskijlagstiftningen, en gemensam nordisk linje kopplad till säkerheten i femte generationens mobilnät (rekommendation (rek.) 13/2021/presidiet), nordiska insatser mot högerextremism (rek. 14/2021/presidiet) nordisk koordinering kring relationerna mellan de nordiska länderna i förhållande till Folkrepubliken Kina, nordiskt beredskapssamarbete (rek. 26/2021/presidiet), att bevara den fria rörligheten i Norden i krissituationer (rek. 22/2021/presidiet), en gemensam nordisk sammanställning av hanteringen av covid-19-krisen i ett nordiskt perspektiv (rek. 15/2021/presidiet), samisk representation i Nordiska rådet, nordiskt samarbete inför EU:s arktiska strategi (rek. 16/2021/presidiet), utbyte av information vad gäller stora internationella evenemang som äger rum i auktoritära stater och icke-demokratier samt att försöka eftersträva en likartad gemensam nordisk hållning (rek. 20/2021/presidiet), avtalstolkning i nordisk rätt, Nordiska ministerrådets arktiska samarbetsprogram 2022–2024 (rek. 17/2021/presidiet), Nordiska rådets EU-kontor, ett nordiskt beredskapslager för att användas vid kriser (rek. 27/2021/presidiet), en styrkt krisberedskap i Norden (rek. 28/2021/presidiet), ökad nordisk säkerhet mot cyberattacker (rek. 24/2021/presidiet) och ett studentutbytesprogram för vitryska studenter.

Presidiet hanterade även ett stort antal administrativa frågor såsom förberedelser för året digitala temasession och Nordiska rådets 73:e session samt prisutdelning 2021, förändringar i arbetsordningen, en förnyelse av förrättningsordningen för Nordiska rådets sekretariat, en förnyelse av ekonomiregelverk och Nordiska rådets räkenskaper.

En fråga som presidiet beslutade om under året var att Sverige och Island ska skifta ordförandeskapsår med varandra i Nordiska rådet. Enligt beslutet ska den svenska riksdagen stå för ordförandeskapet 2025 och isländska Alltinget 2024. Enligt rådande turordning skulle Sverige inneha ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet 2023. På grund av att Sverige samma år är ordförandeland i EU har Sverige och Island bytt plats, vilket ger Island ordförandeskapet i ministerrådet 2023 och Sverige 2024. Därmed behövde även Nordiska rådet besluta om motsvarande skifte då ordförandeskapet i Nordiska rådet nationellt alltid infaller året efter ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet.

Detta beslut fattades under året formellt av Nordiska rådets presidium. Ärendet hade dessförinnan beretts med riksdagens talman och Riksdagsförvaltningen, som inte identifierat någon omfattande kalenderkrock med riksdagens arbete som skulle förhindra skiftet.

Samhällssäkerhet, hanteringen av pandemin och det framtida nordiska krissamarbetet

Nordiska rådets strategi för samhällssäkerhet arbetades fram av presidiet och blev antagen med konsensus på Nordiska rådets session i Stockholm 2019. Strategin innefattar samarbeten på områden som exempelvis konfliktförebyggande, cybersäkerhet och polisverksamhet. Därutöver föreslås åtgärder och samarbete om skogsbränder, mat- och energiförsörjning, hälsofrågor, frågor som rör kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot samt de nordiska räddningstjänsterna. Strategin tar upp en bred palett av frågor som handlar om kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt samarbete i Norden och hur man i kriser och katastrofer kan stötta och hjälpa varandra. Flera avtal finns redan på plats såsom Hagasamarbetet och det nordiska försvarssamarbetet Nordefco, men rådet menar att det finns behov av förbättringar och en mer systematisk uppföljning, något som inte minst visat sig under covid-19-pandemin. Presidiet skickade även 2020 strategin som en rekommendation till Nordiska ministerrådet.

Flera av de medlemsförslag som beretts i presidiet under året har tangerat de frågor som rådet lyfte fram i sin strategi för samhällssäkerhet, såsom konsekvenserna av politiska beslut i de nordiska länderna till följd av covid-19-pandemin, ett stärkt nordiskt samarbete kring krisberedskap, bevarandet av den fria rörligheten i Norden i krissituationer och en gemensam nordisk sammanställning av hanteringen av covid-19-krisen i ett nordiskt perspektiv. Rådet har till ministerrådet uttryckt att man vill påskynda genomförandet av förslagen i strategin för att minimera de negativa konsekvenser som stängda gränser och reserestriktioner medför och för att man i framtiden ska undvika att hamna i en liknande situation. Rådet efterfrågade i sin strategi koordinerade insatser för att stärka ekonomierna med fortsatt fokus på en grön och hållbar utveckling och även på sårbara grupper i våra samhällen.

Beredskapssamarbete, lärdomar från pandemin och hur vi framöver kan stärka det nordiska samarbetet var även temat för årets toppmöte med de nordiska statsministrarna i samband med sessionen i Köpenhamn.

Nordisk utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik

Nordiska rådet bidrar med en parlamentarisk dimension i det utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet. Presidiet möter i samband med sessionerna de nordiska utrikesministrarna för en dialog om aktuella frågor. Försvarsfrågor stod även 2021 högt upp på dagordningen i Nordiska rådet och då med särskilt fokus på krisberedskap och samhällssäkerhet.

I samband med den digitala temasessionen i juni var hybridhot och cybersäkerhet tema för en digital aktualitetsdebatt med de nordiska ministrarna som ansvarar för underrättelsetjänstfrågor. Säkerhetspolitik var även i fokus under sessionsveckan som då gästades av Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg. Det danska ordförandeskapet stod värd för en fysisk försvarskonferens i Köpenhamn i september. Arktis, Östersjön och cyberattacker stod på agendan, och deltog gjorde medlemmar från Nordiska rådet och nationella utrikes- och försvarsutskott, försvars- och säkerhetsexperter och analytiker från flera nordiska länder.

Nordiska rådet har länge efterfrågat en uppföljning av Stoltenbergrapporten, en ny säkerhetspolitisk utredning och den strategi för samhällssäkerhet som rådet antog 2019 anknyter till temat. År 2019 beslutade de nordiska utrikesministrarna att ge den isländske förre ministern Björn Bjarnason i uppdrag att utarbeta en oberoende rapport med icke-bindande förslag om hur det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet kan vidareutvecklas. Rapporten med dess 14 förslag blev färdigställd i juni 2020 och blev positivt mottagen av rådet. Förslagen handlar om säkerhet sett ur ett brett perspektiv; bland annat föreslås starkare nordiskt samarbete när det gäller klimatdiplomati, samarbete mellan offentlig och privatsektor när det gäller energiutbyte, en gemensam hållning gentemot Kina i det arktiska området, en gemensam hållning gentemot hybridhot, en beredskap för pandemier samt modernisering av multilaterala organisationer. Under 2021 drev Nordiska rådet på för att Björn Bjarnasons rapport ska följas upp och konkretiseras.

Budget för det nordiska samarbetet 2021

Budgeten för det nordiska samarbetet inom ramen för Nordiska ministerrådet 2021 uppgick till ca 968 miljoner danska kronor. Ministerrådet beslutar om budgetramen och ska enligt Helsingforsavtalet genomföra de förslag till ändringar som Nordiska rådet rekommenderar om det inte finns synnerliga skäl att inte göra det. Budgeten för det nordiska samarbetet 2021 låg kvar på 2020 års nivå.

Budgetplaneringen för kommande år baseras på en stegvis och målinriktad omfördelning av den nordiska budgeten, i linje med en fyraårig handlingsplan som Nordiska ministerrådet antog efter konsultation med Nordiska rådet i november 2020. Diskussionen om de kommande årens budgetprocess inleds redan i december varje år, då representanter för nuvarande och kommande ordförandeskap i Nordiska ministerrådet möter representanter för nuvarande och kommande ordförandeskap i Nordiska rådet för en första genomgång. Presidiet och partigruppernas budgetordförande har i förhandlingarna med ministerrådet rekommenderat ändringar i budgetförslaget. Flera ändringar handlade om att mildra de negativa effekterna på kultursektorn av covid-19-pandemin.

Nordiska ministerrådets budget för 2022 godkändes i samband med sessionen i Köpenhamn, efter en process som kantats av del oenighet mellan rådet

och ministerrådet. Budgeten hade då också behandlats av Nordiska rådets presidium. För Nordiska rådet var det viktigt att kultur- och utbildningsområdet inte drabbades ytterligare, efter alla de svårigheter som pandemin ledde till. Under årets förhandlingar om ministerrådets budget har behovet av ett ännu tätare samarbete mellan rådet och ministerrådet – både politiskt och administrativt – aktualiserats. Budgetkompromissen omfattade totalt 15,1 miljoner och stärker bland annat finansieringen av flera kulturstödsprogram, nordiska kulturinstitutioner, språksamarbetet, Norden i skolan, Nordjobb samt den nordiska litteraturveckan.

Nordiska rådets budget för 2021 uppgick till 37 534 006 danska kronor. Utgångspunkten för beräkningen av Sveriges bidrag till de gemensamma kostnaderna är den budgetram för delegationernas bidrag om 34 643 006 danska kronor som presidiet har antagit. Det svenska bidraget utbetalas i danska kronor halvårsvis till Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn. På grund av valutakursen och ökade kostnader för tolkning och översättning har Sveriges bidrag ökat under senare år. Sveriges andel av kostnaderna för Nordiska rådet beräknas enligt en fördelningsnyckel baserad på BNI och följer Nordiska ministerrådets fördelningsnyckel. Sverige betalade under 2021 32,1 procent av kostnaderna. Sedan 2020 pris- och löneomräknas budgeten med en årlig ökning på cirka 1,5 procent. Under covid-19-pandemins andra år 2021 har inte alla budgeterade medel för exempelvis fysiska möten tagits i bruk. Den gemensamma budgeten och de nationella budgeterna har därmed haft överskott. Presidiet har under året diskuterat en återbetalning till medlemsländerna. Detta ska enligt ekonomireglementet ske som huvudregel men presidiet kan även välja att binda upp medel för särskilda aktiviteter.

Nordiska rådets kontakter med närområdena under 2021

Samarbetet med olika aktörer i Nordens närområden inleddes i mitten av 1990-talet och har hög prioritet. Samarbetet har vuxit på senare år, vad gäller både samarbetspartner och antal politiska sakområden som varit föremål för diskussioner. Det bedrivs nu både bilateralt med parlament i Nordens grannländer genom ömsesidiga inbjudningar till seminarier och sessioner och i form av aktivt deltagande i de regionala parlamentariska samarbetsstrukturer som finns för Arktis-, Barents- och Östersjöområdena.

Trots covid-19-pandemin upprätthöll rådet sina internationella kontakter under året. I samband med sessionen i Köpenhamn deltog många internationella gäster, och i övrigt har ett flertal möten hållits digitalt.

Nordiska rådets internationella strategi för 2018–2022 identifierar teman där Nordiska rådet kan bidra till att göra skillnad. Strategin innebär också en strängare prioritering av Nordiska rådets internationella arbete. För Nordiska rådet har framför allt kontakterna och samarbetet på parlamentarisk nivå med Estland, Lettland och Litauen och de tre baltiska parlamentens samarbetsorgan Baltiska församlingen varit av särskild vikt. Presidierna i de båda organisa-

tionerna träffas årligen för att diskutera arbetsplaner och samarbete det kommande året.

Därutöver är det samarbetena med den arktiska parlamentarikerkonferensen CPAR (Conference of Parliamentarians of the Arctic Region) och den parlamentariska Östersjökonferensen BSPC (Baltic Sea Parliamentary Conference) som betonas tillsammans med det fortsatta samarbetet med Europaparlamentet.

Nordiska rådet har även en del kontakter med Beneluxparlamentet och har under 2021 deltagit digitalt i Beneluxparlamentets möten. Ordförandeskapet och presidie medlemmar har också deltagit i en trilateral digital konferens i maj med Beneluxparlamentet och Baltiska församlingen. Gränsfrågor i samband med covid-19-pandemin har varit centrala.

EU-frågor

EU är ett av tre prioriterade områden i Nordiska rådets internationella strategi 2018–2022. I strategin understryks särskilt kontakten med Europaparlamentarikerna. Det finns en strävan i Nordiska rådet att förtydliga kontakterna med EU-parlamentet och de nordiska Europaparlamentarikerna. När representanter för rådet besökt parlamentet har man bland annat diskuterat utrikes- och säkerhetsfrågor, energifrågor, Östersjöfrågor, antibiotikaresistens och digitalisering. Under 2021 genomfördes tre seminarier digitalt tillsammans med EU-parlamentariker på temana digitalisering, antibiotikaresistens och energi. Presidiet har betonat vikten av samordning med de nationella EU-utskotten och enats om att hålla ett årligt möte med de nordiska parlamentens EU-utskott i samband med konferensen för parlamentens EU-organ, Cosac. Ett sådant möte mellan medlemmar av presidiet och presidierna för de nordiska ländernas EU-utskott genomfördes digitalt den 7 oktober. Temat var konferensen om Europas framtid.

Nordiska rådet har sedan 2017 en medarbetare anställd som rådgivare i EU-frågor. Medarbetaren har till uppgift att skapa nätverk som är väsentliga för samarbetet mellan Nordiska rådet och Europaparlamentet. Tjänsten är en tidsbegränsad projektanställning, och efter de inledande tre åren är den nu tillfälligt förlängd till och med utgången av 2023.

Ryssland

Presidiet upprätthåller kontakterna och samarbetet med Ryssland. Nordiska rådet kommer enligt antagna riktlinjer att fortsätta arbeta med ryska parlamentsledamöter, men efter att Ryssland annekterade Krim 2014 begränsas antalet fasta årliga evenemang, och man tittar i stället på andra alternativ för dialogmöten. Den övergripande situationen har försämrats men de nordiska länderna och Ryssland är fortfarande nära grannar, och relationer och kontakter bör till viss grad upprätthållas, särskilt på regional nivå. På grund av covid-19-pandemin genomfördes inte det årliga studiebesöket av ryska parlamentariker

som 2021 skulle ägt rum i Finland. Nu planeras för studiebesök i Island 2022 och Finland 2023. Inga ryska parlamentariker deltog vid sessionen i Köpenhamn.

Nordens grannländer i väst

Samarbetet med Nordens grannländer i väst är också fortsatt prioriterat, och Nordiska rådet har observatörsstatus i Västnordiska rådet (Island, Färöarna och Grönland). Som en följd av Storbritanniens utträde ur EU, och för att betona de nära historiska och kulturella banden och vikten av ett fortsatt samarbete, genomfördes i januari 2020 en delegationsresa till det skotska parlamentet för att utforska möjligheter till ökat samarbete. Besöket ansågs vara framgångsrikt och följdes upp med ett digitalt möte i april 2020. Storbritanniens parlament deltog med en delegation, under ledning av Dame Eleanor Fulton Laing (vice talman i det brittiska underhuset), vid sessionen Köpenhamn. Delegationen uttryckte uppskattning över de nära relationerna med Norden och framförde en önskan om mer samarbete framöver. I mars 2021 genomfördes ett digitalt möte mellan Nordiska rådets president och Skottlands talman.

6 Utskotten och kontrollkommittén

6.1 Utskottet för ett hållbart Norden

Utskottet för ett hållbart Norden arbetar med frågor som rör miljö- och naturskydd, klimatet, hållbart användande av naturresurser, jord- och skogsbruk samt fiskeriförvaltning. Även livsmedelsfrågor, konsumentskydd, atomsäkerhet och biologisk mångfald är några av de frågor som faller under utskottets ansvarsområde. Svenska medlemmar i utskottet var under året Emilia Töyrä (S), Magnus Ek (C), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Janine Alm Ericson (MP), och Staffan Eklöf (SD). I mars ersattes Janine Alm Ericson av Rebecka Le Moine (MP). I oktober ersattes Rebecka Le Moine av Annika Hirvonen (MP) och Cecilie Tenfjord Toftby av Maria Stockhaus (M). Emilia Töyrä ersattes under perioden mars–augusti av Anna Vikström (S).

Utskottets verksamhet 2021

Utskottet för ett hållbart Norden har under året haft fem möten, varav fyra digitala. Utskottet valde inför 2021 att fokusera på frågor om bland annat cirkulär ekonomi, minskade koldioxidutsläpp, biologisk mångfald och hållbar havsekonomi samt gröna partnerskap och klimatvänliga investeringar. Under 2021 togs ett antal nya frågor upp, såsom en ungdomsfond för klimat och biologisk mångfald, en ekocidlagstiftning, Svanenmärkning av emballage och en nordisk allians för klimatet.

Utöver detta har ett antal frågor från föregående år följts upp, bland annat frågor om matavfall, klimatsmart byggande, forskning av havsförurening samt insatser mot övergödning av Östersjön.

Ett flertal sakkunniga har under året deltagit på utskottsmöten i syfte att ge fördjupad information i diverse sakfrågor. Utskottet besöktes bland annat av professor Fausto Pocar från European Law Institute (ELI) som att talade om möjligheterna kring en ekocidlagstiftning och Jessica Nilsson, ordförande för arbetsgruppen för skydd av den arktiska marina miljön (Protection of the Arctic Marine Environment, PAME) i Arktiska rådet. Utskottet bjöd även in direktör Arne Flåøyen och kommunikationschef Guttorm Aanes från Nordforsk, direktör Svein Berg och kommunikationschef Lea Henriksson från Nordic Innovation samt direktör Klaus Skytte och seniorrådgivare Anders Geertsen från Nordisk energiforskning.

I samband med sessionsveckan hölls ett samrådsmöte med de nordiska miljö- och klimatministrarna. Vid mötet diskuterades ministrarnas synpunkter på Ungdomens fond för klimat och biologisk mångfald som senare antogs på sessionen, och ministrarna redogjorde för hur de samarbetar med unga i sina respektive länder. Vid mötet diskuterades även målet om klimatneutralitet och FN:s klimattoppmöte i Glasgow (COP26).

Under mars månad planerade utskottet att hålla tre seminarier i Bryssel på temana energi, antibiotikaresistens och digitalisering med syfte att skapa en mötesplats för Nordiska rådets parlamentariker, Europaparlamentets nordiska parlamentariker samt Europeiska kommissionen där dessa frågor kunde diskuteras och nordiska perspektiv kunde lyftas fram i ett europeiskt sammanhang. Med anledning av covid-19-pandemin kunde dessa seminarier dock inte genomföras fysiskt. I stället hölls de som webinarier den 2–3 mars.

Under året deltog också Nordiska rådet vid FN:s klimattoppmöte i Glasgow (COP26) med en nordisk paviljong samt en hubb i Helsingfors. Vid COP26 deltog Magnus Ek (C) och Annika Hirvonen (MP) från Sverige för Nordiska rådets räkning. Rådets program lockade cirka 200 personer till paviljongen i Glasgow och runt 60 personer till hubben i Helsingfors.

Koldioxidutsläpp

Klimatsmart byggande har genom åren behandlats av utskottet på olika sätt, och byggindustrin beräknas stå för cirka 5–7 procent av de totala utsläppen av koldioxid i Norden. I januari 2020 behandlades för första gången ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om koldioxidreduktion vid nybyggnation. Efter en första behandling i utskottet framkom en önskan från flera partigrupper om att se närmare på koldioxidreduceringen genom byggnaders hela livscykel, det vill säga allt ifrån materialproduktion till demolering och återbruk av materialet. Detta perspektiv lyftes in i den vidare behandlingen av frågan som fortgick under hela 2020. Vid januarimötet 2021 godkändes medlemsförslaget av utskottet, och sekretariatet gavs i uppdrag att ta fram ett betänkande som bland annat innehåller förslag på rekommendationer om att sätta mål för den maximala tillåtna livscykelemissionen (LCE) för alla nybyggnadsprojekt samt koppla dessa till de nationella klimatmålen. Utskottet godkände nämnda betänkande vid aprilmötet 2021. Nordisk frihet tillkännagav en reservation mot förslaget mot bakgrund av att partigruppen inte önskar skapa bindande mål för koldioxidutsläpp vid nybyggnationer eftersom man menar att detta riskerar att skapa mer skada än nytta, övriga partigrupper i utskottet ställde sig bakom rekommendationen (rek. 6/2021/hållbart).

Under 2020 behandlades också ett medlemsförslag från Nordisk grön vänster om nordiska satsningar på naturliga lösningar för att binda och lagra koldioxid. Förslaget förespråkade prioriteringar av naturliga lösningar, såsom minskad skogsavverkning, framför teknologiska lösningar. Under behandlingen av förslaget framkom en tveksamhet till förslaget från den konservativa gruppen och Nordisk frihet som påpekade att det kan medföra en risk att teknologiska lösningar bortprioriteras. Utskottet enades om att justera förslaget så att det framgick att naturliga lösningar för att binda och lagra koldioxid ska främjas, i stället för prioriteras. Vid januarimötet 2021 presenterades ett betänkande som sekretariatet har tagit fram där denna justering var inkluderad, och rekommendationen kunde därmed godkännas av utskottet (rek. 44/2021/hållbart).

Inom ramen för arbetet med koldioxidreduktion rekommenderade Nordiska rådet 2019 Nordiska ministerrådet att utveckla ett gemensamt nordiskt digitaliseringssystem för att bättre kunna kartlägga och följa upp byggnads- och rivningsavfall i Norden, utveckla incitament för att belöna resurseffektiva byggen, fördjupa det nordiska samarbetet inom hållbarhetsdesign samt arrangera en konferens med deltagande från Nordiska ministerrådet eller de nordiska regeringarna och byggbranschen med flera för att bättre förstå och stärka samarbetet inom området. När utskottet behandlade Nordiska ministerrådets svar på rekommendationen vid junimötet 2021 beslutades att svaret var tillfredsställande, men att utskottet skulle ställa ett antal följdfrågor till Nordiska ministerrådet i samband med att frågan färdigbehandlades i utskottet. Följdfrågorna gällde etablerandet av en styrgrupp med syfte främja att cirkulära principer integreras i byggsektorn, status för nordiska projekt inom klimatvänligt byggande, hur Nordiska ministerrådet avser att använda nämnda styrgrupp samt om Nordiska ministerrådet avsåg att sätta mål för koldioxidutsläpp inom nybyggen. Vid septembremötet godkändes betänkandet av svaret på rekommendationen, och frågan ansågs färdigbehandlad i utskottet.

Havsmiljön

Utskottet för ett hållbart Norden har sedan den isländska delegationen 2018 lade fram ett medlemsförslag om forskning om försurning av haven fokuserat på flera olika aspekter av havsmiljön inklusive nordiska samarbeten för kunskapshöjande insatser om försurning av haven och dess konsekvenser för invånare i kustnära områden. Under 2020 arbetade utskottet vidare med ett förslag från Mittengruppen om att ta fram modeller för ett nordiskt-baltiskt samarbete för att sprida gips och strukturlim i Östersjöområdet i syfte att minska fosforutsläppen i Östersjön och därmed begränsa övergödningen. Metoden innebär, förenklat, att man sprider ut gips på åkrar så att fosfor binds till jordpartiklarna och inte transporteras ut i vattendragen och leder till övergödning. Det finns diverse pilotprojekt på området, men det saknas forskning om huruvida denna metod skulle kunna användas som en permanent lösning för att minska fosfornivåerna i Östersjön. Under 2020 bjöd utskottet in experter på området och inhämtade information om andra metoder för att minska övergödningen samt information om metodens inverkan på övriga ekosystem, vilket presenterades på januarimötet 2021. Vid januarimötet framförde den konservativa gruppen att de ville se fler förslag på hur man kan minska övergödningen eftersom spridning av gips inte är den enda metoden. Dessa ändringar gjordes och stöddes av övriga partigrupper i utskottet. Den socialdemokratiska gruppen och Mittengruppen framförde också att förslaget bör innehålla länkar till samarbete med EU i frågan. Förslaget godkändes med dessa ändringar, och vid aprilmötet 2021 behandlades ett betänkande av medlemsförslaget som godkändes med en justering på den konservativa gruppens initiativ om att ta med innovationer i förslaget (rek. 54/2021/hållbart).

Under 2020 resulterade även utskottets arbete i en rekommendation till Nordiska ministerrådet att öka det nordiska samarbetet för att ta fram kunskap om försurningen av haven och dess konsekvenser för invånare i kustnära områden i Norden. Rekommendationen förespråkar också att en långsiktig plan tas fram för forskning om de biologiska, ekologiska och socioekonomiska konsekvenserna av försurning av haven. Vid aprilmötet 2021 behandlade utskottet Nordiska ministerrådets svar på rekommendationen som framhöll att flera initiativ för att öka det nordiska samarbetet inom havsförsurning har genomförts de senaste åren, bland annat inom fiske, med särskilt fokus på förändringar i ekosystem och fiskbestånd. Vidare framhöll Nordiska ministerrådet i svaret att en långsiktig handlingsplan utarbetas dels genom uppföljning av ministerdeklarationen om hav och klimat från 2019, dels inom ramen för arbetet med Nordiska ministerrådets Vision 2030. Utskottet var inte nöjda med svaret och beslutade därför att gå vidare med en politisk dialog.

Återvinning, matsvinn och avfallshantering

Avfallshantering och en gemensam nordisk återvinningsstrategi är en fråga som utskottet arbetat med under en längre tid. Under 2020 resulterade arbetet i en rekommendation till Nordiska ministerrådet baserad på ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen. Förslaget syftade bland annat till att säkerställa att avfall endast ska exporteras till länder som kan dokumentera en miljömässigt försvarbar hantering av avfallet. Vid aprilmötet 2021 behandlade utskottet ett svar från Nordiska ministerrådet på rekommendationen. Utskottet ansåg, baserat på svaret, att det trots insatser på området saknas en mer strategisk insats för cirkulär ekonomi på området. Utskottet ansåg inte att rekommendationen var färdigbehandlad och beslutade vid sitt möte i juni att gå vidare med en politisk dialog i frågan.

Utskottet har även länge arbetat med frågor om matsvinn i linje med FN:s hållbarhetsmål om att minska det globala matsvinnet med 50 procent före 2030. Under 2020 resulterade utskottets arbete i en rekommendation om att Nordiska ministerrådet skulle hålla ett möte om matsvinn, genomföra en kampanj om matsvinn och ta fram en rapport 2024 för att redovisa hur långt de nordiska länderna kommit för att uppnå målet om en halvering av matsvinnet till 2030. Vid aprilmötet 2021 behandlade utskottet Nordiska ministerrådets svar på denna rekommendation. Nordiska ministerrådet framhöll i sitt svar att de delade Nordiska rådets syn på vikten av att reducera matsvinnet som en central del i främjandet av en hållbar livsmedelscykel och hållbara konsumtionsvanor. Således kommer just hållbara livsmedelssystem och konsumtionsvanor att prioriteras i ministerrådets arbete under perioden 2021–2024. Nordiska ministerrådet avsåg att arbeta vidare med Nordiska rådets rekommendationer genom en fortsatt analys för att kontrollera vilka delar av rekommendationerna som kan genomföras med gott genomslag. Viss tveksamhet fanns till hur stor påverkan en gemensam nordisk kampanj skulle ha. Nordiska ministerrådet redogjorde också för hur de nordiska länderna samarbetar i frågan

i andra projekt, bland annat finns det ett nordiskt-baltiskt projekt som påbörjades 2021. Ministerrådet föreslog i sitt svar att dialogen fortsätter med den ansvariga seniorrådgivaren på ministerrådet så att Nordiska rådet kan uppdateras om planerade projekt och gemensamma aktiviteter. Utskottet ansåg att svaret var fullgott och att förslaget därmed var färdigbehandlat.

Under 2020 behandlade utskottet ett svar på en skriftlig fråga till de nordiska regeringarna från en av utskottets medlemmar i den socialdemokratiska gruppen om återbruk av vinkraftspropellrar. I svaret framgick att det finns problem med återanvändning av just propellrarna som består av ett annat material än resten av vindkraftsverket. Vid utskottets möte i november 2020 behandlade utskottet ett nyväckt medlemsförslag från Mittengruppen om att ta fram en gemensam nordisk strategi för nedtagning och återanvändning av avfall från vindkraftsindustrin. Efter diskussion beslutade utskottet att under 2021 arbeta vidare med frågan med särskilt fokus på just vindkraftspropellrarna. Vid januarimötet 2021 behandlade och godkände ett enigt utskott betänkanudet av medlemsförslaget, och i den antagna rekommendationen uppmanades Nordiska ministerrådet att skapa en gemensam strategi för hantering och återvinning av avfall från vindkraftverk i de nordiska länderna med särskilt fokus på vindkraftspropellrarna (rek. 34/2021/hållbart).

Vid januarimötet behandlade utskottet ett svar från de nordiska regeringarna på en fråga från Nordiska rådet om en gemensam nordisk strategi för slutförvaring av naturligt förekommande radioaktiva ämnen, så kallat NORM-avfall. Frågan rörde bland annat hur de nordiska länderna behandlar NORM-avfall, om det finns andra miljörelaterade utmaningar med NORM-avfall, om det i ett nordiskt land existerar slutförvar för NORM-avfall samt om de nordiska länderna ser någon teknisk eller ekonomisk fördel med att samarbete kring slutförvaring av NORM-avfall. I flera av ländernas svar framgick det bland annat att de på grund av geologiska orsaker har utmaningar med att etablera slutförvar för NORM-avfall. Dock fanns det när svaret lämnades fem slutförvar i Norge, varav fyra kan motta olika typer av NORM-avfall. I Sverige, Finland och Danmark fanns det inga slutförvar. Utifrån svaret beslutade utskottet att, i samarbete med den socialdemokratiska gruppen, utarbeta ett utskottsforstag som skulle presenteras vid aprilmötet. Utskottet godkände förslaget med en precisering om att det handlar om lågradioaktivt avfall, samt med ett tillägg om att fastställa säker transport av NORM-avfall. Utskottet beslutade att tillsätta en arbetsgrupp för att driva frågan vidare i Nordiska ministerrådet. Till arbetsgruppen anmälde sig från svensk sida Cecilie Tenfjord Toftby (M). Vid Nordiska rådets session i november antogs en rekommendation till Nordiska ministerrådet om en gemensam nordisk slutförvaring för NORM-avfall (rek. 36/2021/hållbart).

Biologisk mångfald

Utskottet fortsatte att under året följa frågan om FN:s globala avtal om biologisk mångfald. Slutförhandlingarna för avtalet skulle ha skett i slutet på 2020

men sköts upp till 2021 med anledning av covid-19-pandemin. Utskottet har under en tid arbetat för att en nordisk röst förs fram i förhandlingarna och att ungas perspektiv tillvaratas. Redan 2018 antog Nordiska rådet en rekommendation till Nordiska ministerrådet och de nordiska regeringarna om att samarbeta med Nordiska rådet och unga om involvering i den globala processen för utveckling av det kommande FN-avtalet. De nordiska länderna bidrog till förhandlingarna med flera initiativ och konkreta aktiviteter under 2020, särskilt utvecklades en uppsättning verktyg med information om biodiversitetskrisen. Utifrån detta hölls flera workshoppar om frågorna i FN-förhandlingarna, och flera länder följde det nordiska exemplet.

För att vidare följa upp frågan behandlade utskottet på januarimötet 2021 frågan om att ta fram ett utskottsförslag som rekommenderar Nordiska ministerrådet att etablera en ungdomsfond för natur och klimat i tätt samarbete med de nordiska miljöfinansieringsinstitutionerna (NIB, NEFCO och NDF), samt att uppmana ministerrådet att ge Ungdomens Nordiska råd i uppdrag att utveckla ett traineeprogram för att utbilda unga ledare inom biologisk mångfald och klimat. I utkastet föreslogs också att de nordiska regeringarna skulle bidra med ytterligare offentliga medel samt en uppmaning till andra aktörer att bidra till fonden och dess projekt. Utskottet enades om att arbeta vidare med utskottsförslaget och gav sekretariatet i uppdrag att i samarbete med Ungdomens Nordiska råd utveckla och förtydliga förslaget samt att undersöka finansieringsmöjligheterna. Socialdemokratiska gruppen var positiva till förslaget men ställde frågor om hur fonden ska administreras, vem som är målgrupp, hur fonden ska finansieras, vilka aktiviteter som fonden ska genomföra samt hur dessa i realiteten kan bidra till den gröna omställningen. Mittengruppen höll med om att förslaget måste förtydligas. Sekretariatet föreslog att en arbetsgrupp bestående av två medlemmar från utskottet och en person från Ungdomens Nordiska råd etableras samt att en dialog med de nordiska miljöfinansieringsinstitutionerna skulle inledas. Nordisk Frihet var försiktigt positiva till förslaget men framhöll även att det behövde förtydligas. Vid aprilmötet presenterades ett utskottsförslag för en ungdomens fond för klimat och biologisk mångfald där syftet var att skapa en fond med ett startkapital som växer över tid för att kunna finansiera små, mellanstora och stora projekt initierade av unga. Mittengruppen framhöll att de var mycket positiva till förslaget och uppskattade det goda samarbetet med Ungdomens Nordiska råd. Nordisk Frihet reserverades sig mot förslaget, och den konservativa gruppen anslöt sig till reservationen med motiveringen att trots att det är en viktig fråga var de inte bekväma med att gå vidare med ett förslag som saknar specificerad finansiering. Nordisk grön vänster framhöll att förslaget var positivt men att även de hoppades på mer finansiering.

En majoritet i utskottet beslutade att ställa sig bakom förslaget samt att tillsätta en arbetsgrupp som fick i uppdrag att arbeta vidare med förslaget. Vid sessionen i november antogs en rekommendation till de nordiska regeringarna om att bidra med ytterligare medel till Ungdomens fond för klimat och biologisk mångfald (rek. 41/2021/hållbart).

Företagsansvar, mänskliga rättigheter och äganderätten till naturresurser

På mötet i samband med Nordiska rådets session 2020 behandlades ett nyväckt medlemsförslag från Nordisk grön vänster om företagsansvar, mänskliga rättigheter och äganderätten till naturresurser. Förslaget handlade om att uppmana de nordiska regeringarna att aktivt verka för godkännande av det juridiskt bindande FN-avtalet om transnationella företags ansvar för mänskliga rättigheter, en gemensam ståndpunkt inom EU samt för att äganderätten till naturresurser förblir det enskilda landets och befolkningens och inte omvandlas till privat egendom som kan köpas upp av transnationella företag. Den konservativa gruppen och Mittengruppen uttryckte tveksamhet till förslaget med anledning av att förvaltningen av naturresurser är en nationell angelägenhet.

Utskottet arbetade vidare med förslaget under 2021, och vid aprilmötet beslutade utskottet att samla in mer information om ämnet samt att skicka förslaget på remiss till utskottet för tillväxt och utveckling och utskottet för välfärd i Norden. Vid septembarmötet behandlade utskottet remissvaren från utskotten för välfärd och för tillväxt och utveckling. Utskottet för tillväxt och utveckling ställde sig delvis positiva till förslaget, men föreslog att en fråga skulle ställas till de nordiska regeringarna om de är aktiva i förhandlingsprocessen av FN-avtalet samt vad de förväntar sig för resultat. Utskottet för välfärd ansåg att de behövde mer kunskap och information om frågan för att ta ställning men ställde sig positiva till ett miniseminarium på området. Utskottet beslutade att ge sekretariatet i uppdrag att anordna ett miniseminarium för att inhämta mer information samt att ställa en skriftlig fråga till de nordiska regeringarna i enlighet med förslaget från utskottet för tillväxt och utveckling. Vid mötet framförde Mittengruppen, den konservativa gruppen och Nordisk Frihet viss skepsis mot förslaget men stödde samtidigt förslaget om ett miniseminarium för att inhämta mer information. Utskottet kommer att arbeta vidare med frågan under 2022.

Ekocidlagstiftning

Vid aprilmötet presenterade Rebecka Le Moine (MP) från Mittengruppen ett medlemsförslag som syftade till att rekommendera Nordiska ministerrådet att verka för att ekocid (storskalig miljöförstöring) blir ett internationellt brott i Romstadgan, vilket gör det möjligt att väcka åtal för brottet vid Internationella brottmålsdomstolen i Haag. Nordisk Frihet framförde att de önskade diskutera förslaget vidare i partigruppen innan de tog ställning till förslaget. Magnus Ek (C) informerade om att Centerpartiet i Sverige valt att inte gå vidare med ett liknande förslag med anledning av risken för implikationer i förhållande till mänskliga rättigheter men att han inte kommer att motsätta sig förslaget om utskottet vill ta frågan vidare. Den konservativa gruppen gav inte stöd till förslaget men motsatte sig inte att samla in mer information om ämnet. Mittengruppen föreslog att utskottet skulle ge sekretariatet i uppdrag att samla in mer information om ämnet, vilket ingen medlem motsatte sig och således

beslutades detta. Vid septembermötet fick utskottet besök av professor Fausto Pocar från European Law Institute (ELI) som är involverad i ett europeiskt projekt om ekocidlagstiftning. Inför septembermötet fick utskottet också mer information om EU-regler relaterade till miljöansvar och miljökriminalitet. Utskottet beslutade att ge sekretariatet i uppdrag att genomföra ett seminarium om ekocid för att samla in ytterligare information. Seminariet är planerat till början av 2022.

Svanenmärkning av emballage

På junimötet presenterade den socialdemokratiska gruppen ett medlemsförslag som rekommenderar Nordiska ministerrådet att lägga till krav på emballage inom ramen för Svanenmärkningsordningen samt att de nordiska regeringarna utvidgar Svanenmärkningsordningen till att täcka emballageproduktion generellt. Utskottet beslutade att gå vidare med förslaget samt att bjuda in experter från intresseorganisationer, miljöorganisationer och andra relevanta aktörer för att få mer information om frågan.

Vid septembermötet besöktes utskottet av direktör Thomas Torp och politiske konsulenten Mattias Schou från GRAKOM (Grafisk kommunikation og medier) som är en företagsorganisation för över 500 företag inom förpackningsbranschen. De informerade om hur man kan analysera potentialen för att utveckla den nordiska miljömärkningen till att omfatta emballageprodukter. Utskottet behandlade därefter förslaget och beslutade att arbeta vidare med frågan. Nordisk Frihet framförde en önskan om att betänkandet skulle innehålla information om en eventuell fördyrning av produkten i och med Svanenmärkningen av emballaget. Mittengruppen lyfte fram risken med att konsumenter tror att hela produkten är Svanenmärkt om emballaget är det. Den socialdemokratiska gruppen underströk vikten av förslaget i och med den ökande internethandeln som bidrar till att mer emballage behövs. Den konservativa gruppen framhöll att de stödde förslaget.

Vid utskottets möte i november behandlade utskottet ett betänkande av medlemsförslaget. Mittengruppen lyfte fram en önskan om att höra Svanenmärkningsorganisationen i frågan i stället för endast den konsultorganisation som besökte septembermötet. Nordisk Frihet ansåg inte att betänkandet speglade partigruppens oro kring en eventuell fördyrning som Svanenmärkning av emballage kan innebära. Nordisk Frihet framhöll att de inte ställer sig emot förslaget men att de vill att en eventuell fördyrning undersöks eftersom det är en faktor som kan avskräcka konsumenten och i värsta fall leda till att initiativet blir kontraproduktivt. Mot bakgrund av synpunkterna beslutade utskottet att fortsätta behandlingen av förslaget under 2022 och att då även bjuda in Svanenmärkningsorganisationen för att inhämta mer information i frågan.

Nordisk allians för klimatet

Vid junimötet behandlade utskottet ett medlemsförslag från Mittengruppen om en nordisk allians för klimatet och som rekommenderade Nordiska ministerrådet att fastställa gemensamma nordiska klimatmål. Den socialdemokratiska gruppen framhöll att förslaget var intressant men uttryckte oro över att gemensamma nordiska mål skulle spegla den minsta gemensamma nämnaren, det vill säga det minst ambitiösa klimatmålet inom Norden. Mittengruppen framhöll att förslaget lyfter fram ett viktigt område som kan ge en riktning för den gröna omställningen i Norden, bland annat kunde ett sådant förslag vara särskilt viktigt inom teknikutveckling och satsning på gröna arbetsplatser med mera. Nordisk Frihet ställde sig inte bakom förslaget med hänvisning till att fokus i stället bör vara på att reducera de globala koldioxidutsläppen. Nordisk grön vänster uttryckte intresse för förslaget och ansåg att utskottet bör arbeta vidare med förslaget, exempelvis genom att anordna ett rundabords-samtal med relevanta aktörer. Den socialdemokratiska gruppen avsåg inte att stå i vägen för att fortsätta att belysa frågan genom ett rundabords-samtal, vilket även Mittengruppen stödde. Utskottet kommer att arbeta vidare med frågan under 2022.

Mikroplast i kroppen

Under 2020 gick ett enigt utskott vidare med ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om att undersöka mängden mikroplast som kommer in i kroppen samt effekten av detta. Utskottets arbete med förslaget ledde fram till en rekommendation till de nordiska regeringarna att undersöka mängden av mikroplast som kommer in i kroppen samt effekten av detta. Vid septembermötet 2021 behandlades Nordiska ministerrådets och de nordiska regeringarnas svar på rekommendationen som konstaterade att plast kan ha negativa effekter för både miljön och individer. Med anledning av detta arbetar de nordiska länderna för att minska förekomsten av plast i miljön och främja en hållbar användning av plast. Vidare belystes i svaret också hur de enskilda nordiska länderna arbetar med frågan och att flera länder har antagit handlingsplaner för att minska problemen kopplade till plastavfall. I svaret hänvisas även till Nordiska ministerrådets program för att minska plastens miljöpåverkan. Vidare konstaterades att människor främst exponeras för mikroplaster genom mat, dryck och inandningsluften. Kunskapen om mängden mikroplast i livsmedel, dricksvatten och luften är bristfällig, och i svaret konstaterades att resurser bör gå till ytterligare forskning på området för att öka möjligheterna att ta itu med problemet på ett effektivt sätt. Utskottet ansåg att svaret var tillfredsställande och att rekommendationen kunde anses som färdigbehandlad i utskottet.

Anna Vikström (S) ansåg dock att det fanns obesvarade frågor som utskottet borde följa upp med ministerrådet vid ett senare tillfälle. Cecilie Tenfjord Toftby (M) delade åsikten att frågan kunde tas upp igen i framtiden när det fanns mer forskning att ta ställning till, vilket utskottet stödde.

Nordiska ministerrådets samarbetsprogram och budgetprioriteringar

Under 2020 fick utskottet för ett hållbart Norden en presentation från Nordiska ministerrådets sekretariat om ministerrådets samarbetsprogram för fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk som höll på att tas fram för 2021–2024. Utskottet poängterade vikten av att inkludera de ungas perspektiv i programmet, betydelsen av att minska matsvinnet, en konkretisering av livscykelperspektivet i olika produktionskedjor, konsekvenserna av covid-19-pandemin för samarbetsprogrammets strategiska insatsområden samt vikten av insatser mot antibiotikaresistens. Vid januarimötet 2021 behandlade utskottet betänkandet om ministerrådets samarbetsprogram som konkret följde upp visionen för 2030 och förhöll sig till dess tre strategiska prioriteringar: ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt tryggt Norden. Programmet föreslog stärkt samarbete för utveckling av en värdeskapande nordisk bioekonomi och hållbara och säkra livsmedelssystem, inkluderande prioriteringar för holistisk förvaltning av nordiska resurser, hållbar bioekonomi som motorn för tillväxt och utveckling, ökad motståndskraft och minskad klimatpåverkan samt säker mat och hälsosam kost. Samarbetsprogrammet fokuserade också på internationellt samarbete, jämställdhet samt barn och unga. Utskottet konstaterade att Nordiska ministerrådet generellt hade tagit utskottets synpunkter i beaktning och rekommenderade därför ministerrådet att genomföra samarbetsprogrammet för 2021–2024 och att ta hänsyn till Nordiska rådets synpunkter vid genomförandet av de konkreta åtgärderna (rek. 1/2021/hållbart).

Utskottet för ett hållbart Norden behandlade under 2021 även Nordiska ministerrådets budgetprioriteringar för 2022. Utskottet underströk vikten av en hållbar återstart av ekonomin efter covid-19-pandemin. Särskilt beslutades att lyfta fram prioriteringar inom klimatsmart byggande, genomförandet av FN:s globala avtal om biologisk mångfald, bindning och lagring av koldioxid samt inkluderingen av unga.

Utskottets verksamhet 2022

Under 2022 kommer utskottet för ett hållbart Norden bland annat att fortsätta att fokusera på frågor om cirkulär ekonomi, biologisk mångfald och havsmiljön. Arbetet kring lagring och bindning av koldioxid kommer också att fortgå. Utskottet kommer även att under 2022 följa upp flertalet frågor från årets arbete, däribland företagsansvar, mänskliga rättigheter och äganderätten till naturresurser, ekocidlagstiftning, Svanenmärkning av emballage och en nordisk allians för klimatet. Utskottets sommarmöte 2022 planeras att äga rum på Grönland där man bland annat ska diskutera klimatförändringens påverkan på grönländska traditioner och näringar.

6.2 Utskottet för kunskap och kultur i Norden

Utskottet för kunskap och kultur i Norden behandlar frågor som rör kultur, medier, forskning och utbildning samt digitaliseringsfrågor. Utskottet arbetar också med frågor kring språksamarbete, idrott, folkupplysning samt civilsamhällets och frivilligsektorns roll i relation till kultur och utbildning.

Svenska medlemmar i utskottet var under 2021 Angelika Bengtsson (SD), Lars Mejern Larsson (S), Kjell-Arne Ottosson (KD) och Daniel Riazat (V). Kjell-Arne Ottosson var ordförande i utskottet och Angelika Bengtsson vice ordförande.

Utskottets verksamhet 2021

Utskottet för kunskap och kultur i Norden hade under året fem möten, varav fyra digitala på grund av covid-19-pandemin. Utskottet arbetade bland annat med ärenden som rörde utbildning och forskning, kultur och hållbar utveckling, nordisk språkförståelse och de små språken i Norden. Övriga frågor som behandlades var FN:s hållbarhetsmål, medie- och informationsfrågor samt idrottsevenemang i Norden. Utskottet följde även under året arbetet i EU inom relevanta områden.

Liksom tidigare år bjöd utskottet för kunskap och kultur i Norden in ministrar, sakkunniga, experter, nordiska institutioner och frivilligorganisationer för att inhämta information och kunskap inom relevanta områden. Under året hade utskottet möten med bland annat Annika Saarikko, Finlands vetenskaps- och kulturminister, Ola Kellgren, direktör för Nordisk kulturkontakt i Helsingfors, Sabina Westerholm, direktör för Nordens hus i Reykjavik, Bengt Pohjainen, ordförande i Kexi, meänkielispråkiga författares och översättares författarförening samt Henrik Hartmann, generalsekreterare för Nordvision.

Utskottet hade i början av året ett digitalt möte med Finlands vetenskaps- och kulturminister Annika Saarikko som informerade om det nya samarbetsprogrammet på kulturområdet och om kommande initiativ under det finska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet. Utskottets medlemmar uttryckte en oro när det gällde de planerade besparingarna på kulturområdet, men ministern menade att samarbetsprogrammet skulle kunna genomföras trots neddragningarna i budgeten och att ministerrådet för kultur (MR-K) avsåg att prioritera stödordningarna som ger direkta bidrag till aktörerna på kulturområdet.

Representanter för Unicef besökte utskottet för att informera om initiativet Child Friendly Cities som innebär att städer runt om i världen certifierar sig som en barnvänlig stad. Ett antal förslag på hur Nordiska rådet kunde engagera sig i projektet lades fram, till exempel genom en kartläggning av utsatta barn i de nordiska länderna och workshoppar om erfarenheter av barnvänliga städer med deltagande av barn och unga, politiska organisationer och civilsamhället. Rådet föreslogs även arbeta för att främja vänortsutbyte mellan barnvänliga städer.

Årets sommarmöte och studieresa fick liksom 2020 ställas in på grund av covid-19-pandemin. Utskottets medlemmar uttryckte under året en vilja att

förlägga sommarmötet 2022 till Island om situationen så tillåter. Ett preliminärt program planerades att presenteras på utskottets möte i januari 2022.

Utbildning och forskning

Utskottet för kunskap och kultur i Norden utarbetade under året ett utskotts-förslag om digitala lösningar inom högre utbildning (rek. 37/2021/kultur). I förslaget konstaterade utskottet att den digitala infrastrukturen i Norden är mycket konkurrenskraftig i ett globalt perspektiv och att de digitala lösningar som i spåren av covid-19-pandemin skapats inom den högre utbildningen bör utnyttjas och vidareutvecklas. Ungdomens Nordiska råd (UNR) uppmärksammade även utskottet på att det finns ett behov av att göra universitets- och högskoleutbildningar mer digitalt tillgängliga för studenter i Norden som vill gå en utbildning i ett annat nordiskt land, och utskottet förtydligade förslaget med att detta skulle gälla både enstaka kurser och inte enbart kompletta utbildningar. Utskottets medlemmar önskade även se ett förtydligande med att förslaget bidrar till livslångt lärande och att det är i linje med delmål 4.3 av de Globala målen om lika tillgång till yrkesutbildning och högre utbildning av hög kvalitet. Arbetet med förslaget ledde fram till en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att ta fram en nordisk strategi för digitala lösningar inom högre utbildning.

Utskottet för kunskap och kultur i Norden arbetade under året vidare med ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om lika tillgång till utbildning och välfärd för hörselnedsatta i Norden. I förslaget framgick att runt fyra miljoner människor i Norden har en betydande hörselnedsättning som påverkar det vardagliga livet och att de nordiska välfärdssystemen bör lära av varandra för att utjämna olikheter, främja jämställdhet och motverka diskriminering. Utskottet, som även sände förslaget på remiss till utskottet för välfärd i Norden, ställde sig bakom förslaget och menade att universellt utformade skolor i hög grad bidrar till bättre skolmiljöer för alla och att personer med funktionsnedsättning får betydligt bättre möjligheter att tillägna sig skolarbetet. Arbetet med förslaget ledde fram till en rekommendation till dels Nordiska ministerrådet om att göra en nordisk kartläggning av hur situationen ser ut i nordiska skolor vad gäller utformning och teknisk utrustning för personer med hörselnedsättning och personer med synskada (rek. 55/2021/kultur), dels de nordiska regeringarna om att säkra att vården i de nordiska länderna har förutsättningar att ge ett adekvat bemötande av personer med hörselnedsättning (rek. 56/2021/kultur).

Ett medlemsförslag om en gemensam nordisk konferens om yrkesinriktad utbildning presenterades 2020 av den socialdemokratiska gruppen. Förslaget syftade till att locka ungdomar i de nordiska länderna att välja yrkesinriktade utbildningar, bland annat genom att branschreglerade yrken ska godkännas i samtliga nordiska länder. I förslaget lyftes det fram att Norden har ett stort behov av yrkeskunniga människor i framtiden och att ett större fokus behöver läggas på dessa frågor. Utskottet konstaterade att frågan om yrkesinriktade

utbildningar är mycket viktig och beslutade därför, i stället för att avge en rekommendation till Nordiska ministerrådet, att sondera möjligheten att arrangera nordiska tankesmedjor och en rundabordskonferens på temat tillsammans med utskottet för tillväxt och utveckling i Norden. Utskottet fortsatte arbetet under 2021, efter det att bland annat kostnader och tekniska resurser för ett sådant arrangemang hade genomlysts. Vid aprilmötet beslutade Nordiska rådets presidium att avsätta 150 000 danska kronor till projektet, samtidigt som utskottet för kunskap och kultur i Norden och utskottet för tillväxt och utveckling i Norden bidrar med 75 000 danska kronor vardera. Utskottet beslutade att anlita en extern konsult, Nordic Resonans, för att organisera och leda projektet. Tankesmedjorna ska leda fram till en konferens 2022.

Med utgångspunkt från Ungas Nordiska råds resolution Mer Norden i skolan tog utskottet för kunskap och kultur i Norden fram ett utskottsförslag i vilket man ville se mer grannspråksundervisning i de nordiska skolorna. I förslaget framhöll utskottet att nordisk språkförståelse är en av nycklarna till mobilitet och integration inom Norden, och utskottet hänvisade även till det danska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2021 där man lyfter fram grannspråksundervisning i de nordiska skolorna som ett av årets fokusområden. Utskottet konstaterade även att de språkliga barriärerna stadigt blir större mellan de nordiska länderna och att konsekvensen av denna utveckling innebär att medborgare i Norden i allt högre grad kommunicerar med varandra på engelska. De nordiska utbildningsministrarna antog redan 2006 Deklarationen om nordisk språkpolitik där ett av målen är att alla nordbor i första hand ska kunna kommunicera med varandra på ett skandinaviskt språk. Enligt utskottet har skolan ett centralt ansvar när det gäller barn- och ungas kunskap om både Norden och de nordiska språken. Arbetet med förslaget mynnade ut i en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att i enlighet med det som sägs i Deklarationen om nordisk språkpolitik förstärka grannspråksundervisningen i skolan, liksom undervisningen i skandinaviska språk som hjälpspråk och främmande språk (rek. 40/2021/kultur).

Nordiska rådets presidium bad under året utskottet för kunskap och kultur i Norden att inkomma med ett remissvar om ett medlemsförslag, väckt av den Finländska delegationen, om studentutbytesprogram för vitryska studenter. Ett enigt utskott ställde sig bakom förslaget och framhöll det starka signalvärdet i att vitryska studenter ges möjlighet att studera i ett nordiskt land och att ett sådant program skulle kunna få positiva effekter på både demokratiutvecklingen i Vitryssland och samarbetet mellan Norden och Vitryssland. I utskottets svar framfördes dock att det finns exempel på andra liknande regimer som skulle kunna komma i fråga för ett sådant utbyte och att det fanns många detaljer i förslaget som behövde redas ut, bland annat om finansieringen och kriterierna för programmet.

Mittengruppen i Nordiska rådet presenterade i slutet av 2021 ett medlemsförslag om att stärka det nordiska i läraryrket. Förslaget syftade till att stärka nordisk kultur- och språkförståelse i de nordiska läraryrket och att lärarstudenter får nödvändig kompetens för att kunna undervisa inom detta

område. I förslaget ville man även se att det etableras ett Nordiskt center för språk och grannspråksförståelse, och det betonades att skolorna måste bli bättre på att följa de direktiv som står i läroplanerna om kunskaper om Norden och nordiska språk. Utskottet diskuterade förslagets intentioner ur olika synvinklar, och man beslutade att arbeta vidare utifrån ett betänkande över förslaget 2022.

Utskottet för kunskap och kultur i Norden behandlade under året ett medlemsförslag, väckt av Nordisk Frihet, om en nordisk kultur- och undervisningskanon. I förslaget ville man se en gemensam nordisk kulturkanon enligt den modell som etablerades i Danmark 2006. Efter diskussion beslutade utskottet att dels inhämta information från det danska kulturministeriet om bland annat kostnaderna som är förbundna med den danska kulturkanonen, dels skicka ut förslaget på remiss till de nordiska konstnärsorganisationernas paraplyorganisationer för att be dessa om synpunkter på förslaget. Vid utskottets novembermöte fanns ännu inget av det önskade underlaget, och efter en omröstning beslutade utskottet att bordlägga ärendet till dess relevant information hade inhämtats.

Kultur och media

Utskottet för kunskap och kultur i Norden färdigbehandlade i början av 2021 ett medlemsförslag, väckt av den socialdemokratiska gruppen, om att stärka nordiska mediers kompetens på området undersökande journalistik. I Nordiska rådets rekommendation uppmanas Nordiska ministerrådet att verka för att Senter for undersøkende journalistik vid universitet i Bergen etableras som ett nordiskt center för undersökande journalistik, som i samarbete med andra nordiska institutioner kan erbjuda regionala workshoppar med tonvikt på detta område (rek. 5/2021/kultur). Nordiska ministerrådet återkom senare under året med ett svar på rekommendationen där man framhåller att det pågår ett kontinuerligt arbete med att stärka kvalitetsjournalistiken i Norden, bland annat genom specifika satsningar och initiativ och genom ett årligt stöd till bland annat Nordicom och Nordisk Journalistcenter. Mot den bakgrunden – och att det redan existerar ett flertal relevanta aktörer i Norden som genomför konkreta, riktade insatser på området – meddelade ministerrådet att man inte avser att etablera en ny organisation för detta ändamål. Utskottet kommer att diskutera frågan i januari 2022 och då besluta om man önskar politisk dialog eller om man anser att ärendet därmed är färdigbehandlat.

Mittengruppen i Nordiska rådet presenterade under året ett medlemsförslag om att reducera geoblockering av digitala tv-tjänster i de nordiska länderna. Utskottet för kunskap och kultur i Norden konstaterade vid sin behandling av förslaget att frågan är mycket komplicerad, både ekonomiskt och upphovsrättsligt, och att public service-företagen endast vidtar geoblockering när det är nödvändigt. Utskottet ansåg dock, inte minst mot bakgrund av rapporten Nordisk tv tvärs över gränserna att utmaningarna för de nordiska public service-kanalerna bör mötas med ett än mer utvecklat nordiskt samarbete och

därmed mer tillgängligt material för medborgarna i Norden. I utskottets betänkande lyftes samarbetet i Nordvision upp som ett skolexempel på nordiskt samarbete när det är som bäst, och det konstaterades att antalet samproduktioner ökar. Arbetet med förslaget resulterade i en rekommendation till de nordiska regeringarna om att reducera geoblockering av digitala tjänster mellan de nordiska ländernas public service-kanaler, som det föreslås i rapporten Nordisk tv tvärs över gränserna och att den svenska och finska regeringen finner en lösning som möjliggör att den åländska befolkningen kan ta del av svenska SVT Play (rek. 32/2021/kultur).

Mittengruppen i Nordiska rådet presenterade i slutet av 2021 ett medlemsförslag om att skapa ett nordiskt center för musiktalanger. Syftet med förslaget var att med sätte i det redan existerande Nationellt center för musiktalanger (NCM) i Vänersborg bredda rekryteringen till att omfatta hela Norden och att kunna erbjuda barn och ungdomar i hela Norden både digitala och fysiska kurser på olika nivåer. Ett enigt utskott beslutade att gå vidare med förslaget med inspel om bland annat behovet av breddutbildning som skapar en grund för talangutveckling, en koppling till Orkester Norden samt ett önskemål om en bedömning av kostnaderna för ett dylikt nordiskt center. Utskottet kommer att arbeta vidare med förslaget under 2022.

Idrott och friluftsliv

Den socialdemokratiska guppen väckte 2020 ett medlemsförslag om en gemensam strategi för idrottsevenemang i Norden samt om stöd för att anordna idrottsevenemang för barn och unga i Norden. Utskottet för kunskap och kultur i Norden beslutade att sända ut förslaget på remiss till de nordiska riksidrottsförbunden och att med utgångspunkt från remissvaren behandla förslaget vidare under 2021. Svaren var genomgående mycket positiva, och samtliga organisationer ställde sig bakom förslaget, bland annat med motiveringen att en gemensam strategi skulle skapa en grund för nya samarbetsformer mellan de nordiska länderna i syfte att locka till sig större idrottsevenemang. Mot bakgrund av de inkomna remissvaren beslutade sig utskottet för att ställa sig bakom förslaget, och det betonades i betänkandet att en gemensam strategi skapar en god nordisk nytta och bidrar till Nordiska ministerrådets vision att vara världens mest hållbara och integrerade region 2030. Utskottet ansåg också att en nordisk strategi bör framhäva vikten av att främjandet av barn- och ungdomsidrott, jämställdhet inom idrotten och mänskliga rättigheter utgör grunden för elitidrott. Medlemsförslaget ledde fram till en rekommendation i vilken Nordiska ministerrådet uppmanas att ta fram en gemensam nordisk idrottsstrategi för ansökan om större idrottsevenemang samt att besluta om möjligheten till finansiering via existerande fonder, alternativt nya medel för att främja idrottsligt utbyte för barn och ungdomar i de nordiska länderna (rek. 49/2021/kultur).

Budgetfrågor

Utskottet för kunskap och kultur i Norden diskuterade vid sitt möte i juni Nordiska ministerrådets budgetprioriteringar för 2022, och man uttryckte ett starkt missnöje över ministerrådets planerade budgetneddragningar på både kultur- och utbildningsområdet. Det fanns visserligen en förståelse för att omprioriteringar var nödvändiga för att förverkliga ministerrådets Vision 2030, men man motsatte sig starkt att medel i så hög grad skulle tas från just dessa sektorer. Utskottet framhöll också att behovet av kultur, forskning, utbildning och idrott är större någonsin mot bakgrund av hur hårt covid-19-pandemin drabbat dessa områden generellt, och man avsåg att i den fortsatta budgetprocessen under året framföra dessa synpunkter. Senare under året informerades utskottet om att ministerrådet ingått en budgetkompromiss, vilken innebar att samarbetsministrarna avsatte 8,1 miljoner danska kronor till kulturområdet, varav 6,5 miljoner skulle fördelas efter dialog med utskottet. Utskottets medlemmar välkomnade beskedet, och man önskade se ett förslag på fördelningen av dessa medel samt en dialog med ansvariga ministrar i början av 2022.

Utskottet hade även möjlighet att under året komma med förslag till överordnade, långsiktiga prioriteringar för Nordiska ministerrådets budget för 2023 och framåt. Utskottet enades om att ställa sig bakom följande områden:

- barns och ungas utsatthet till följd av pandemin, både när det gäller kultur och utbildning
- en konsekvensanalys av de planerade budgetneddragningarna på kultur- och utbildningsområdet
- ett stärkande av de små språken och nordisk språkförståelse.

Utskottet sände även en promemoria till Nordiska rådets presidium med förslagen på långsiktiga prioriteringar för budgeten 2023. Utskottet underströk i skrivelsen vikten av att besparingar på kultur- och utbildningsområdet inte återkommer 2023 eller i framtida budgetförslag.

Gränshinder

Arbetet mot gränshinder på kultur- och utbildningsområdet fortsatte under året, främst genom Nordiska rådets gränshindergrupp, i vilken utskottets ordförande Kjell-Arne Ottosson (KD) var svensk medlem. Coronapandemin innebar att ett stort antal nya gränshinder mellan de nordiska länderna uppstod under 2021, inte minst inom kultursektorn. Gränshindergruppen hade under året ett antal möten med Nordiska ministerrådets gränshinderråd, och man samarbetade i tvärgupper om både gränshinder och störningar på grund av pandemin.

Gränshinderrådet sammanställde även under året regelbundna störningsrapporter samt genomförde enkätundersökningar i syfte att informera sig om situationen i gränsregionerna.

EU-frågor

Utskottet för kunskap och kultur i Norden följde under året EU-samarbetet inom relevanta områden, såsom forsknings-, kultur- och mobilitetsprogram, medier, inklusive desinformation och falska nyheter, upphovsrätt och geoblockering, språkfrågor samt minoritetsfrågor. Utskottet informerades bland annat om att Europaparlamentet inrättat ett underutskott som ska ha hand om frågor om utländsk inblandning och desinformation och ett underutskott som ska behandla artificiell intelligens. Nordiska rådet arrangerade under våren ett antal EU-webbinarier med både nordiska parlamentariker och Europaparlamentariker som deltagare. Vid seminariet om digitalisering deltog Angelika Bengtsson (SD) från utskottet.

Utskottets verksamhet 2022

Utskottet för kunskap och kultur i Norden kommer under 2022 bland annat att fortsätta behandlingen av ett antal medlemsförslag och fortsatt att fokusera på frågor som rör utbildning och forskning, kulturområdet, idrotts- och friluftsliv samt relevanta EU-frågor. Utskottet kommer även att arbeta med frågor som berör FN:s hållbarhetsmål, nordisk språkförståelse, desinformation och falska nyheter samt hur man kan få fler unga att söka yrkesutbildningar. Arbetet med att motverka gränshinder inom områden som är prioriterade för utskottet fortsätter under 2022.

Utskottets sommarmöte planeras att äga rum i Reykjavik med omnejd, och ett preliminärt program presenteras vid mötet i januari 2022.

6.3 Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden arbetar med ämnen och frågor som handlar om arbetsmarknad och arbetsmiljö, näringsliv, handel och industri, energi, bekämpandet av gränshinder samt transport och transportsäkerhet. Därtill behandlar utskottet frågor inom finanspolitik och ekonomisk politik – härunder ramvillkoren för forskning, produktion och handel. Regional- och strukturpolitik, kommunikation och it hör också till arbetsområdena. Dessutom har utskottet det samlade operativa ansvaret för arbetet med gränshinder även om övriga utskott också arbetar med gränshinder inom sina respektive politikområden.

Svenska medlemmar i utskottet har under året varit Pyy Niemi (S), Lorena Delgado Varas (V), Arman Teimouri (L) och Pål Jonson (M). Pyy Niemi lämnade den svenska delegationen till Nordiska rådet och därmed utskottet i september och ersattes av Anna Vikström (S). Pyy Niemi var ordförande för utskottet till och med september. Under året har Arman Teimouri varit rapportör för arbetsmarknadspolitik och Pyy Niemi har varit Nordiska rådets representant i Gränshinderrådet.

Utskottets verksamhet 2021

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden har under året hållit fem möten, varav fyra digitala. I januari fattade utskottet beslut om prioriterade områden för 2021. Bland dessa fanns mobilitet, turism, EU-webbinarier och konferensen om yrkesutbildningar. Utskottet har även arbetat med energifrågor, digitalisering, transport, arbetsmarknadsfrågor och näringspolitik. Övriga frågor som har behandlats av utskottet är bland annat byggregler, häst- och hundnäringen och statsstödsregler. Likt tidigare år följer utskottet frågorna i EU inom relevanta områden samt gränshinderfrågor. Inför verksamhetsåret hade utskottet som ambition att färdigställa frågor som varit under behandling i utskottet under en längre tid.

Under året har ett antal externa gäster, sakkunniga och experter bjudits in att delta vid utskottets möten för att ge information och föra dialog om särskilda sakfrågor. Bland dem som har deltagit i utskottets möten märks Ville Kopra, Finlands statssekreterare vid arbets- och näringsministeriet, Karin Karlsbro, Europaparlamentariker, Linus Eriksson, vd för Öresundsbron, representanter för LKAB och sakkunniga vid ministerrådets sekretariat.

Vid utskottets möte i november besökte Arne Flåøyen från Nordforsk utskottet och presenterade organisationens verksamhet. Nordforsk främjar och finansierar nordiskt samarbete inom forskning som skapar nordisk nytta och arbetar exempelvis med grön tillväxt.

På grund av covid-19-pandemin hölls inte något traditionellt sommarmöte utan i stället blev sommarmötena ersatta av den digitala temasessionen. I samband med sommarmötet hölls ett antal digitala studiebesök.

Transport

Vid utskottets möte i april behandlades ett förslag väckt av Mittengruppen om en nordisk plan för höghastighetståg med motiveringen att en bättre utvecklad och mer integrerad höghastighetsjärnväg skulle kunna ge både ekonomiska vinster och klimat fördelar. Utskottet ställde sig positivt till förslaget, vilket ledde till en rekommendation från Nordiska rådet i frågan (rek. 52/2021/tillväxt).

Under våren kom Mittengruppen med ett förslag om ett gemensamt nordiskt krav på 5 procent biodrivmedel i flygbränsle för inrikesflyg och flyg mellan de nordiska länderna. Utskottet stödde förslaget men önskade ytterligare information om förutsättningarna för att genomföra det. Vid utskottets möte i juni presenterade Svend Søylund, senior rådgivare vid Nordisk energiforskning (NEF) NEF:s verksamhet och policyförslag för en hållbar flygbransch. Svend Søylund framhöll att biodrivmedel är ett viktigt element om Norden ska klara sina klimatmål. Under våren kom ett medlemsförslag från den konservativa gruppen om Norden som en fossilfri flygmarknad 2040. Utskottet beslutade att behandla de två förslagen gemensamt eftersom de går i linje med varandra. Arbetet i frågan ledde till att Nordiska rådet rekommenderade de nordiska regeringarna att verka för en gemensam nordisk plan i syfte att

reducera flygsektorns klimatpåverkan samt nå målet om en fossilfri flygmarknad 2040 med krav på 5 procent biodrivmedel i allt flygbränsle (rek. 33/2021/tillväxt).

I juni deltog representanter för LKAB för att ge en presentation om de infrastrukturella utmaningar som näringslivet i norra Sverige, Finland och Norge står inför. De planerade ökade industriinvesteringarna i regionen, ökade transporter av dagligvaror och läkemedel till Nordnorge och nya direktförbindelser för gods från Narvik till kontinenten och Kina ställer krav på en utvecklad infrastruktur och åtgärder för att säkra tillväxt och den gröna omställningen. Utskottet tog med sig informationen till sitt kommande arbete.

Under 2020 antog rådet en rekommendation om ökad kontroll av fartyg i nordiska hamnar när det gäller alkoholtester och säkerhet ombord. I september 2021 behandlades ministerrådets svar på rekommendationen, där det framkom att regeringarna ser allvarligt på frågan och att de vill verka för att den lagstiftning som finns inom området ska användas på ett effektivt och rättssäkert sätt. Vid samma möte behandlades ett svar på rådets rekommendation om nattåg i Norden där regeringarna informerade om att det pågår ett samarbete i frågan. Utskottet ansåg därmed frågorna som färdigbehandlade.

Under hösten kom ett nytt förslag om hållbar godstrafik, framlagt av Nordisk grön vänster. Förslaget syftade till att verka för att EU:s förslag till förordning för ett sammanlänkat Europa 2021–2027 även ska möjliggöra järnvägsutbyggnad i Barentsregionen i syfte att stärka hållbara godstransporter. Utskottet arbetar vidare med förslaget under 2022.

Energifrågor

Den socialdemokratiska gruppen väckte 2019 ett medlemsförslag om elektrifiering av Norden. Utskottet var positivt till förslaget och menade att det är viktigt att ha gemensamma standarder för laddning och att det genom samordning blir lättare för både investerare och brukare att förutse kostnader. Arbetet med förslaget resulterade i en rekommendation om att elektrifiera Norden (rek. 12/2021/tillväxt).

Under 2020 behandlades ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om hur de nordiska länderna tillsammans kan agera för att öka vätgasproduktionen och nyttjandegraden. I början av 2021 antogs rekommendationerna av Nordiska rådet (rek. 3/2021/tillväxt och rek. 4/2021/tillväxt), och vid utskottets möte i november behandlades ett svar från ministerrådet. Utskottet ansåg att svaret var otillräckligt och beslutade att begära politisk dialog i frågan.

Vid utskottets möte i april deltog Lisbeth Nielsen, sakkunnig vid ministerrådets sekretariat för att presentera förslaget till det nordiska energipolitiska samarbetsprogrammet för 2022–2024. Utskottet framförde sina synpunkter på programmet och betonade bland annat vikten av harmonisering av regler och behovet av förbättrad reglering av vindkraftverk till havs. Utskottet var under året kritiskt mot hur förslaget behandlades, men beslutade i november att ställa

sig bakom förslaget, och rekommendationen antogs därefter (rek. 53/2021/tillväxt).

Arbetsmarknadsfrågor

I januari fick utskottet en presentation av projektet Framtidens arbetsliv av Jens Oldgard, sakkunnig vid Nordiska ministerrådets sekretariat. Projektet lanserades 2017, och en nordisk forskargrupp har bidragit till projektet som ska belysa hur den nordiska arbetsmarknaden har utvecklats. Vid mötet presenterade Bertil Rolandsson, forskare vid Göteborgs universitet, ett av delprojekten som fokuserar på den digitala transformationen av traditionella arbets sätt. Utskottet beslutade att fråga efter en formell redogörelse från ministerrådet om projektet (rek. 39/2021/tillväxt). I samband med sommarmötet hölls även ett gemensamt möte om Framtidens arbetsliv – i pandemins fotsår.

Utskottet har under året fortsatt att arbeta med en konferens om yrkesinriktad utbildning. Konferensen samarrangeras med utskottet för kunskap och kultur och grundar sig på ett förslag från den socialdemokratiska gruppen. Syftet är att locka unga i Norden till yrkesutbildningar, bland annat genom att arbeta för att branschreglerade yrken ska godkännas i samtliga nordiska länder. I april fattades beslut om att även arrangera nordiska tankesmedjor samt att utskotten avsätter 75 000 danska kronor vardera för ändamålet. En extern konsult, Nordic Resonans, anlitas för uppdraget. Sex tankesmedjor i form av rundabords-samtal kommer att arrangeras till vilka medlemmar från Nordiska rådet, Gränshinderrådet, ungdomar, utbildningsinstitutioner och arbetsmarknadens partner kommer att bjudas in. Tankesmedjorna ska leda fram till en avslutande konferens, planerad att äga rum under 2022.

Nordiska ministerrådets samarbetsprogram för arbetsmarknaden 2022–2024 behandlades av utskottet under året. Sakkunniga från ministerrådets sekretariat deltog vid utskottets möten i juni och i september för att berätta om planerna. Utskottet kom med inspel till programmet när det gäller arbetsmarknadskriminalitet och krisen till följd av pandemin, vilka har arbetats in i programmet. Under hösten antog Nordiska rådet rekommendationen (rek. 30/2021/tillväxt).

Digitalisering

Den finska delegationen till Nordiska rådet väckte under 2020 ett förslag om ett gemensamt nordiskt elektroniskt identifieringssystem (e-id). Utskottet beslutade att bjuda in relevanta aktörer för att ta del av deras synpunkter på förslaget. I januari 2021 deltog Tor Alvik, ämnesdirektör vid Digitaliseringsdirektoratet i Norge, som leder ministerrådets arbete med frågan för att ge en statusuppdatering om hur arbetet fortskrider. Trond Inge Østbye från Nordea gav en föredragning om frågan ur ett bankperspektiv och menade att ett e-id som fungerar över landsgränserna skulle underlätta för såväl näringsliv som privatpersoner. Ritta Patala från den finska myndigheten för digitalisering och

befolkningsdata informerade om de tekniska förutsättningarna. Utskottet var positivt till utvecklingen och ställde sig bakom medlemsförslaget. Under hösten rekommenderade Nordiska rådet de nordiska regeringarna att integrera sina nationella elektroniska identifieringssystem på ett informationssäkert och kostnadseffektivt sätt i linje med statsministrarnas Vision 2030 om att främja medborgarnas fria rörlighet och avlägsna gränshinder (rek. 50/2021/tillväxt).

Utskottet har under året behandlat ett medlemsförslag från Mittengruppen om nordiska banktjänster i realtid som resulterade i en rekommendation till de nordiska regeringarna att lämna en redogörelse för dialogen med P27-projektet (en ny nordisk betalplattform) samt eventuella andra banktjänster (rek. 31/2021/tillväxt). Utskottet har även skickat ett brev till de nordiska ländernas finansministrar med budskapet att initiativet P27 stöttar visionen om Norden som den mest integrerade regionen i världen.

Nordisk Frihet kom 2019 med ett förslag om förenkling av processen för att använda vårdtjänster i ett annat nordiskt land. Behandling av förslaget har dröjt eftersom utskottet har inväntat utredningar i frågan. Utskottet valde att gå vidare med förslaget, vilket resulterade i en rekommendation till ministerrådet att analysera effekten av genomförandet av EU:s patientdirektiv för betalning av sjukhusinläggningar i Norden och att undersöka hur en betalning för en sjukhusinläggning i en offentlig institution i ett annat nordiskt land än det patienten tillhör kan förenklas från patientens perspektiv (rek. 46/2021/tillväxt).

Vid utskottets möte i november diskuterades ett medlemsförslag om att erkänna digitala körkort inom Norden väckt av Mittengruppen. Utskottet stödde förslaget och kommer att arbeta vidare med det under 2022.

Turism

En av prioriteringarna för det danska ordförandeskapet i Nordiska rådet var turism. Mot denna bakgrund deltog Knútur Valsson, sakkunnig vid ministerrådets sekretariat, vid utskottets aprilmöte för att redogöra för planen för det nordiska turismsamarbetet. Planen har fyra strategiska prioriteringar: ett konkurrenskraftigt Norden, ett innovativt och smart Norden, ett hållbart Norden och ett attraktivt Norden. Utskottet fortsatte diskussionerna om turism vid sommarmötet då Louise Söderlund, vd för Isaberg Mountain Resort, gav en digital presentation av verksamheten och dess utveckling med fokus på hållbarhetsfrågor. Isaberg Mountain Resort har en lång tradition som semesterort för friluftsinresserade människor. Över tid har säsongen förlängts, vilket i sin tur innebär en utmaning då fler människor använder marken, vilket sliter på naturen.

Utskottet har arbetat för att hålla en politisk dialog med ansvarig minister om rekommendationen om arktiskt turismsamarbete (rek. 23/2019/tillväxt). Den politiska dialogen har inte kunnat genomföras och skjuts fram till 2022.

Byggregler och byggstandarder

Under 2020 inkom ett medlemsförslag från Nordisk grön vänster om arbetsmarknadskriminalitet i byggsektorn. I januari deltog Ville Kopra, Finlands statssekreterare vid arbets- och näringsministeriet, vid utskottets möte för att diskutera frågan. Kopra klargjorde att det är ett prioriterat område och poängterade vikten av det nordiska samarbetet i frågan. Utskottet stödde intentionerna i medlemsförslaget men ansåg att det ursprungliga förslaget var för precist formulerat och reviderade åtgärdsförslagen. Nordiska rådet antog rekommendationerna om åtgärder för att motverka arbetsmarknadskriminalitet i byggsektorn (rek. 11/2021/tillväxt) och utväxling, utveckling och samordning för att motverka arbetsmarknadskriminalitet inom byggsektorn (rek. 10/2021/tillväxt).

Regionalpolitik

I juni behandlade utskottet ett svar på rådets rekommendation om Nordiska ministerrådets samarbetsprogram för regional utveckling och planering. Ministerrådet svarade att man anser att man har haft ett gott samarbete med Nordiska rådet i processen. Utskottet var nöjt med svaret och valde att inte arbeta vidare med frågan.

Häst- och hundnäringen

Vid utskottets möte i januari diskuterades ett medlemsförslag om hästnäringen i Norden som kommit från den socialdemokratiska gruppen. Förslaget syftade till göra en kartläggning av hästnäringens betydelse i de nordiska länderna och att agera för att förebygga gränshinder inom området. Utskottet beslutade att skicka förslaget på remiss till relevanta organisationer. Frågan behandlas vidare under 2022.

I juni diskuterade utskottet ett förslag om nordiska åtgärder mot hundsmuggling väckt av Mittengruppen. Covid-19-pandemin har lett till ökad efterfrågan på hundar, vilket i sin tur har lett till både längre köer för att få köpa hund och ökad hundsmuggling. Förslagsställarna menade att den olagliga importen av hundar kan angripas genom att på nationell nivå skärpa lagstiftningen och utöka samarbetet mellan de nordiska länderna i kampen mot smugglarna. Utskottet beslutade att sända förslaget på remiss till relevanta organisationer, och svar väntas 2022.

Statsstödsregler

Under 2020 väckte den socialdemokratiska gruppen ett förslag om en översyn av praxis för statsstödsregler i de nordiska länderna. Bakgrunden var att EU:s regler för statsstöd gradvis har fått större betydelse. Utskottet ställde skriftliga frågor till de nordiska regeringarna om antalet frågor om statsstöd som har rests mot de nordiska länderna i EU:s tillsynsorgan under perioden 2000–2020

samt om detta har påverkat genomförandet av statsstödsregler i de nordiska länderna. Finland svarade, i egenskap av ordförande för ministerrådet, att samtliga nordiska länder upplever resurskrävande konflikter vid genomförandet av statsstödsreglerna. Utskottet konstaterade att förslaget skulle kunna ge nordisk nytta, vilket resulterade i en rekommendation till ministerrådet (rek. 18/2021/tillväxt).

Näringspolitik

Under våren väckte Mittengruppen ett förslag om hållbar nordisk gruv- och mineraldrift. Förslaget syftar till en översikt av de initiativ om hållbar gruv- och mineralnäring som tagits av ministerrådet under 2010-talet på rekommendation av Nordiska rådet. Utskottet ställde sig bakom förslaget men önskade komplettera det med att poängtera vikten av ökad spårkapacitet på Malmbanan, aspekten av att belysa vad ökade transportaktiviteter i norr kan komma att få för konsekvenser samt en rekommendation om att redogöra för hur urbefolkningens rättigheter tillvaratas vid mineralutvinning i de områden där urbefolkningen lever och verkar (rek. 43/2021/tillväxt).

I juni behandlade utskottet ett förslag om vaccinproduktion som utskottet fått på remiss från utskottet för välfärd i Norden. Utskottet konstaterade att frågorna är komplexa och föreslog ett gemensamt möte om förslaget. Vid junimötet behandlades även ett förslag om företagsansvar, mänskliga rättigheter och äganderätten till naturresurser som utskottet fått på remiss från utskottet för ett hållbart Norden. Utskottet var positivt till förslaget men föreslog att mer information skulle inhämtas i frågan.

Havsbruk

Vid utskottets januarimöte diskuterades Nordiska ministerrådets samarbetsprogram för fiske, havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk för perioden 2021–2025. Programmet följer upp Nordiska ministerrådets Vision 2030 om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region och behandlades i första hand av utskottet för ett hållbart Norden. I september behandlades ministerrådets svar på rekommendationen, och utskottet ansåg att frågan därmed kan anses vara färdigbehandlad.

EU-frågor

Vid utskottets septembermöte behandlades ett meddelande från Nordiska ministerrådet om rådets rekommendation om att avskaffa tidsomställning i nordiska länder (Rek. 13/2020/tillväxt). Av svaret framgår att tidsomställning inte är en fråga som kan beslutas av de nordiska länderna, utan är en fråga som beslutas av EU. Utskottet konstaterade att frågan därmed var färdigbehandlad.

I april deltog Karin Karlsbro, svensk europaparlamentariker, för att presentera EU:s planer på en gränsjusteringsmekanism för koldioxid som en del av

EU:s ökade ambitioner på klimatområdet. Utskottet diskuterade frågan i november och beslutade då att skicka en skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om frågan.

I mars hölls Nordiska rådets EU-webbinarier inom två av utskottets ansvarsområden med deltagare från Nordiska rådet och Europaparlamentet. Ett webinarium handlade om energifrågor, och vid detta deltog Kadri Simson, EU-kommissionär för energi. Från den svenska delegationen höll Cecilie Tenfjord Toftby (M) ett anförande om de ekonomiska fördelarna med omvandling av energikällor, och Pyry Niemi (S) höll ett anförande om utvecklingen av den nordiska elmarknaden. Temat för det andra webinariet var digitalisering. Från den svenska delegationen höll Pyry Niemi ett öppningsanförande och Angelika Bengtsson (SD) ett avslutande anförande.

Gränshinder

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden bär huvudansvaret för gränshinderfrågor, men många av gränshinderfrågorna hanteras dock i den arbetsgrupp som ligger under utskottet – gränshindergruppen. I gruppen ingår medlemmar från Nordiska rådets samtliga utskott och presidiet samt Nordiska rådets representant i Gränshinderrådet, Pyry Niemi (S). Ur den svenska delegationen har även Kjell-Arne Ottosson (KD), Eva Lindh (S) och Linda Modig (C) ingått i gränshindergruppen. Pyry Niemi lämnade den svenska delegationen till Nordiska rådet i september och således även gränshindergruppen. Ingen ersättare hade tillsatts i slutet av 2021. Under 2021 hade gränshindergruppen fyra möten, varav tre var digitala. Gränshindergruppen har hållit två möten tillsammans med Gränshinderrådet.

Precis som under 2020 uppstod många tillfälliga störningar i den fria rörligheten i Norden till följd av varierande nationella restriktioner i hanteringen av covid-19-pandemin, något gränshindergruppen satte stort fokus på. Dessa störningar har sedan pandemins start påverkat vardagen för många medborgare, särskilt de som lever och arbetar i en gränsregion. Gränshindergruppen har under året tagit del av sammanställningar av de så kallade coronarelaterade störningarna från de gränsregionala informationstjänsterna. Under 2020 uppmanade gränshindergruppen de nordiska statsministrarna att vidta åtgärder för att göra reglerna tydligare vad gäller gränspassage samt att verka för en gemensam nordisk strategi för att bättre hantera kriser. Under 2021 presenterades den så kallade Enestamrapporten som tagits fram av den finländske före ministern Jan-Erik Enestam på uppdrag av de nordiska regeringarna och som innehåller rekommendationer för ökad nordisk krisberedskap

Under 2021 har gränshindergruppen fokuserat på tre nya störningar i den fria rörligheten som aktualiserats: skattefrågan vid ofrivilligt hemarbete, rätten till svensk a-kassa efter permittering för de personer som arbetar i ett annat nordiskt land och behovet av tydlig och uppdaterad information från myndigheterna till dem som verkar över en nordisk gräns. Gränshindergruppen har under året också fokuserat på frågor om erkännande av yrkeskvalifikationer

mellan länderna och digitala verktyg för att bidra till ökad integration i gränsregioner. Vid mötet i november besöktes gränshindergruppen av Malin Dahl, verksamhetsstrateg vid Öresunddirekt i Sverige, som presenterade samarbetsprojektet Ditt gränsproblem – ett digitalt verktyg för inrapportering av gränshinder som lanserades 2021. Projektet syftar till att förenkla inrapporteringen av gränshinder och är ett samarbete mellan Grensetjänsten, Nordkalottenrådet och Öresunddirekt.

Gränshinderfrågor har även diskuterats vid utskottets möten. I juni deltog Linus Eriksson, vd för Öresundsbron vid mötet. Han framförde fyra huvudbudskap: bygg bort flaskhalsarna vad gäller infrastrukturen mellan Tyskland, Danmark, Sverige och Norge, återskapa tilliten så att medborgare kan lita på att bron är öppen, ta fram ett Öresundsavtal 2.0 och lös skatte- och socialförsäkringshinder en gång för alla.

I juni behandlades ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om att stärka de nordiska gränskommittéerna. Bakgrunden är att kommittéerna har uttryckt ett behov av ökade medel, eftersom de har högre krav på att engagera sig i de aktiviteter som Nordiska rådet bedriver samtidigt som anslagen inte har indexjusterats på tio år. Utskottet beslutade att inhämta mer information i frågan. Vid utskottets möte i november deltog Cecilia Nilsson från Svinerundskommittén, Paula Mikkola från Nordkalottrådet och Tue David Bak från Greater Copenhagen för att diskutera frågan. Arbetet fortsätter under 2022.

Under året har flera skriftliga frågor om gränshinder ställts av medlemmarna i utskottet och gränshindergruppen. Kjell-Arne Ottosson (KD) ställde en fråga till den finska, danska, norska och svenska regeringen om regeringarnas olika nationella restriktioner kopplade till covid-19 och vilka konsekvenser de fått för den fria rörligheten i Norden. Lorena Delgado Varas (V) ställde en fråga om gränspendlares ekonomiska kompensation då de hindras från att arbeta på grund av stängda gränser.

Vid utskottets januarimöte behandlades ett medlemsförslag från Mittengruppen om att bevara den fria rörligheten i Norden i krissituationer. Utskottet diskuterade frågan och betonade vikten av att samordna initiativ, att respekt bör visas för varje lands rätt att handla i en krissituation och att en minimistandard för mobilitet ska garanteras. Utskottet konstaterade att frågan bör behandlas av presidiet och synpunkterna vidareförmedlas till dem.

Budgetfrågor

I juni behandlade utskottet Nordiska ministerrådets budgetförslag för 2022. Förslaget innebär en omfördelning mellan sektorerna för att ge utrymme för fler gröna initiativ. De nedskärningar som budgetförslaget innebär påverkar inte utskottets ansvarsområden, utan tvärtom är till exempel områden som energiforskning stärkta.

Vid utskottets möte i september behandlades Nordiska rådets långsiktiga budgetprioriteringar för ministerrådets budget 2023. Utskottet ansåg att

förslag om att inrätta ett transportråd, covidrelaterade satsningar samt utökad finansiering till de gränsregionala kommittéerna bör prioriteras.

Utskottets verksamhet 2022

Vid utskottets septembermöte fattades beslut om att sommarmötet 2022 ska hållas i Danmark. Prioriterade områden för utskottets arbete under 2022 kommer att diskuteras vid utskottets januarimöte.

6.4 Utskottet för välfärd i Norden

Utskottet för välfärd i Norden behandlar frågor som rör den nordiska välfärdsmodellen, barn och unga, vård och omsorg, civilrätt, funktionshinder samt frågor kring alkohol, narkotika och missbruk. Inom utskottets ansvarsområde ryms även demokratifrågor, arbetsmarknadsfrågor, frågor kring jämställdhet, urfolk, mänskliga rättigheter och bekämpande av kriminalitet. Migrations- och integrationspolitik samt flyktingfrågor hör också till utskottets fokusområden. Svenska medlemmar i utskottet var under 2021 Per-Arne Håkansson (S), Eva Lindh (S) och Maria Stockhaus (M). Maria Stockhaus ersattes i oktober 2021 av Cecilie Tenfjord Toftby (M) som även utsågs till ordförande i utskottet året ut.

Utskottets verksamhet 2021

Utskottet för välfärd i Norden har under 2021 haft fem möten. Fokusområdena har varit jämställdhet på arbetsmarknaden och i samhället, barn och ungas ut-satthet, digitala kränkningar och hot, psykisk hälsa, antibiotikaresistens och funktionshinder. Utskottet har även arbetat med frågor som rört det fortsatta och utökade samarbetet mellan de nordiska ländernas sjukvårdssystem, suicidprevention, gränsfrågor och demokratifrågor. Arbetsplanen för utskottet har präglats av covid-19-pandemin och konsekvenserna av denna. Inte minst har välfärdsområdet i Norden påverkats, och i arbetsplanen för 2021 slogs det därför fast att det är viktigt att lära av och reagera på krisen. Utskottet utsåg vid temasessionen 28–30 juni 2021 Eva Lindh (S) till talesperson för medlemsförslaget om att minska barns och ungas tillgång till porr i samhället.

Utskottet hade under 2021 ett antal möten med ministrar, sakkunniga, experter och organisationer i syfte att inhämta information inom områden av relevans för utskottets arbete. Covid-19-pandemin har under året även påverkat utskottets arbete, speciellt under första delen av året då arbetet bedrevs på distans. Under hösten fick utskottet ökade möjligheter att ses och kunde exempelvis sammanträda inför sessionsveckan i Köpenhamn, även om mycket arbete fortfarande utträttades digitalt. Utskottet har under året bland annat haft besök av Finlands minister för nordiskt samarbete och jämställdhet Thomas Blomqvist, Nordiska rådets president Bertel Haarder och vicepresident Annette Lind, FN-representant Nicole Ameline, Nordens välfärdscenters direktör

Eva Franzén, representanter för Unicef Danmark, samt representanter för organisationen Nordic Innovation som även var på plats i samband med sessionen i Köpenhamn för ett fysiskt möte.

Hälso- och socialfrågor

Utskottet behandlade under året ett medlemsförslag om en nordisk översikt av hur användningen av nätläkartjänster påverkar sjukvården när det gäller likvärdig tillgång, patientsäkerhet och förskrivning av antibiotika och andra läkemedel. Förslaget togs fram av den socialdemokratiska gruppen och presenterades första gången på utskottsmötet i januari 2021. Motiveringen bakom förslaget handlade bland annat om att användningen av nätläkartjänster har ökat markant i flera nordiska länder de senaste åren, inte minst under coronakrisen, och därmed blivit ett tydligt alternativ till fysiska läkarbesök. Användningen av nätläkartjänster är samtidigt socialt och demografiskt ojämlik. Äldre personer med kort utbildning och låginkomsttagare nyttjar dessa tjänster i mindre grad än andra. Utskottet var enigt om att gå vidare med förslaget, men tillförde även ett förslag om ytterligare en att-sats om att såväl kartlägga det positiva som riskerna med nätläkartjänster. Utskottet hade under behandlingen av frågan besök av Andreas Lundqvist och Niclas Forsling från Glesbygdsmedicinskt centrum som informerade utskottet om sitt arbete med att ta fram kunskap om hur villkoren skiljer sig mellan stad och landsbygd när det gäller förutsättningar för vård och omsorg. De informerade även om hur de bedriver utveckling och innovation inom god och nära vård, vilken inkluderar digitala läkartjänster. Medlemsförslaget slutbehandlades på sessionen i november 2021 och resulterade i en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att göra en nordisk översikt av hur användningen av nätläkartjänster påverkar sjukvården när det gäller likvärdig tillgång, patientsäkerhet och förskrivning av antibiotika och andra läkemedel (rek. 51/2021/välfärd).

Utskottet behandlade under året ett medlemsförslag från Nordisk grön vänster om nordisk vaccinproduktion. Förslaget innehöll tre att-satser som rörde frågan om att säkra finansiering till vaccinforskning i de nordiska länderna, de nordiska regeringarnas samarbetsmöjligheter om nordisk vaccinproduktion, samt de nordiska regeringarnas roll i det multilaterala arbetet att förhindra att patentrestriktioner, brist på kunskapsöverföring och teknik blir till ett hinder för en snabb och kostnadseffektiv bekämpning av pandemier (rek. 29/2021/välfärd). Förslaget väcktes under junimötet 2021 där det behandlades parallellt i berörda utskott på grund av områdets komplexitet och aktualitet under det rådande pandemiläget. Utskottet för välfärd i Norden ställde sig positivt till förslaget men valde att invänta och läsa vad övriga berörda utskott ansåg i frågan. Medlemsförslaget togs åter upp på septembermötet där utskottet beslutade att gå vidare med det reviderade förslaget efter att ha tagit del av synpunkter från utskottet för tillväxt och utveckling i Norden. Ärendet slutbehandlades av utskottet under Nordiska rådets session 2021.

Vid temasessionen 2021 slutbehandlade utskottet för välfärd i Norden två betänkanden över dels ett medlemsförslag om att minska barns och ungas tillgång till porr i samhället, väckt av den socialdemokratiska gruppen, dels ett medlemsförslag om att ta emot flyktingar och asylsökande samt om integration, väckt av Nordisk grön vänster. Medlemsförslaget om att minska ungas tillgång till porr i samhället resulterade i en rekommendation i vilken Nordiska ministerrådet bland annat uppmanas att tillsätta en utredning för att undersöka hur barn och unga i Norden påverkas av porrkonsumtion, att arbeta för att skolor och förskolor i Norden är porrfria, genom att installera porrfilter eller liknande tekniska lösningar på datorer och surfplattor samt att ställa krav på internetleverantörer att erbjuda kostnadsfria porrfilter (rek. 8/2021/välfärd). Utskottet beslutade däremot, efter diskussion, att inte gå vidare med medlemsförslaget om att ta emot flyktingar och asylsökande. En majoritet i utskottet menade att det finns delar i förslaget som är intressanta och värda att fundera vidare på, men att asylprocessen och beslut om att öka antalet kvotflyktingar är frågor som regleras nationellt och av internationella konventioner. Nordisk grön vänster reserverade sig mot beslutet att lägga ned ärendet.

Utskottet arbetade under året vidare med en rekommendation till Nordiska ministerrådet 2020 om att arbeta för en nordisk suicidprevention i syfte att minska självmorden i varje nordiskt land med 25 procent till 2025 samt att långsiktigt arbeta mot en nollvision i Norden. Bakgrunden till rekommendationen var bland annat att det i Norden varje år begås omkring 3 500 självmord och att Grönland har den högsta självmordsstatistiken i världen per capita. Ministerrådet rekommenderades även att lyfta fram ungdomsmottagningar som exempel på hur man kan minska psykisk ohälsa bland barn och unga, att fokusera på pandemins konsekvenser när det gäller självmordsfrekvensen samt att under 2021 genomföra ett toppmöte för ett ökat kunskapsutbyte i fråga om suicidprevention i Norden. Vid utskottets junimöte 2021 behandlades Nordiska ministerrådets svar på rekommendationen. Exempelvis uppmärksammades det nordiska toppmöte med tema psykisk hälsa som genomfördes i Helsingfors vid slutet av september och där utskottets synpunkter var inkluderade. Utskottet noterade även exempelvis att pandemins inverkan på den psykiska hälsan i de nordiska länderna har prioriterats genom olika nationella initiativ och beslutade att rekommendationen därmed var färdigbehandlad.

Utskottet för välfärd i Norden beslutade i arbetsplanen för 2021 att utse antibiotikaresistens som ett prioriterat område eftersom det är en viktig del av folkhälsan och dessutom har aktualiserats ytterligare i samband med covid-19-pandemin. Frågan har även tidigare uppmärksammats i utskottet, och ett webbinarium om antibiotikaresistens hölls i mars 2021 där både utskottets ordförande och vice ordförande deltog tillsammans med representanter för Europaparlamentet, nordiska parlamentariker och andra experter. Vid seminariet framfördes bland annat att en gemensam nordisk handlingsplan skulle vara önskvärd i kampen mot antibiotikaresistens. Vid aprilmötet beslutade utskottet att skicka en uppfordran till de nordiska parlamenten om att anordna en gemensam nordisk interpellationsdebatt om antibiotikaresistens. Med anledning

av utskottets önskemål arrangerade Nordiska rådets svenska delegation den 1 december 2021 ett seminarium om antibiotikaresistens i Sveriges riksdag där ordföranden för utskottet, Cecilie Tenfjord Toftby (M), deltog tillsammans med en panel bestående av både experter och parlamentariker.

Utskottet för välfärd i Norden behandlade 2020 ett medlemsförslag från den konservativa gruppen om vilka lärdomar som kan dras av New York-modellens effekt på ökad trygghet i samhället. Förslaget syftade till att använda sig av New York-modellen, som kortfattat handlar om att genomföra snabbare ingripanden och lagföring redan vid mindre allvarliga brott. När förslaget först presenterades gick meningarna isär om detta var rätt modell att använda sig av. Förslaget stöddes av Nordisk frihet, men inte av den Socialdemokratiska gruppen eller Nordisk grön vänster som ville se andra trygghetsskapande lösningar. Efter vidare behandling under 2021 och genom vissa tillägg i betänkandet ledde arbetet i utskottet fram till en rekommendation till de nordiska regeringarna att se över vilka lärdomar som kan dras av New York-modellen och hur de kan tillämpas i de nordiska länderna (rek. 42/2021/välfärd).

Den konservativa gruppen väckte i slutet av 2019 ett medlemsförslag om ökat samarbete mellan nordiska ambassader för att hjälpa barn och ungdomar som är utsatta för hedersförtryck att komma hem. Förslaget behandlades i utskottet för välfärd i Norden under 2020, och på uppmaning av den socialdemokratiska gruppen skickades förslaget på remiss till de nordiska utrikesdepartementen. I remissvaren framhölls vikten av att arbeta tillsammans för att säkerställa individens rätt att göra egna val när det gäller äktenskap och för att motverka negativ social kontroll. Det fanns även en enighet om att samordning på nordisk nivå är positiv och att det redan idag finns ett samarbete mellan länderna som fungerar väl. Arbetet med förslaget ledde fram till en rekommendation som i november 2021 antogs av Nordiska rådet. I rekommendationen uppmanas de nordiska regeringarna att ta initiativ till att respektive utlandsbeskickningar samarbetar och samordnar sin verksamhet för att kunna ge hjälp snabbt och effektivt till dem som utsatts för tvångsäktenskap (rek. 21/2021/välfärd).

Jämställdhet

Ett ärende som lyfts fram i utskottet under året är abortlagstiftningen på Färöarna. Frågan uppmärksammades efter att en artikel publicerades i Politiken den 21 februari 2021 där upplevelser kring abortfrågan på Färöarna kartlagdes. Bland annat beskrevs stigmatisering, ensamhet och fördömlse i relation till abort. Frågan berördes även senare av FN:s kvinnokonventions (Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Women, CEDAW) särskilda kvinnokommittés granskning av Danmark, som publicerades den 8 mars 2021. Vid utskottsmötet den 13 april 2021 diskuterades den aktuella informationen om abortlagstiftningen på Färöarna i samband med beslutspunkter som tagits fram av Nordiska rådets sekretariat. Utskottet beslutade att gå vidare med ärendet, bland annat genom att bjuda in en representant för FN

för att ytterligare belysa CEDAW-kommitténs rapportering. Utskottet beslutade även att till mötet i juni bjuda in representanter för relevanta färöiska myndigheter. Efter det att informationen mottagits fördes en diskussion i vilken man underströk betydelsen av att lyfta fram detta ämne, men beslutade i enlighet med vad de färöiska representanterna i utskottet föreslog, att frågan ska hanteras nationellt.

Frågan om abortlagstiftning berördes även vid behandlingen av medlemsförslaget om the global gag rule som innebär att inga amerikanska biståndspengar får gå till organisationer som främjar abort. Förslaget, som väcktes av Nordisk grön vänster 2020, rörde synpunkter om kvinnors rättigheter, inklusive rätten att bestämma över sin egen kropp. Utskottet för välfärd i Norden ansåg ämnet som centralt för sitt arbete och beslutade att gå vidare med förslaget. I oktober 2020 godkände utskottet betänkandet om the global gag rule med undantag från den text som handlade om Färöarna, där Nordisk Frihet reserverade sig med argumentet att frågan inte är en nordisk angelägenhet och att Nordiska rådet inte ska uttrycka åsikter om hur demokratiska länder väljer att agera i abortfrågan. Utskottets arbete med frågan resulterade i en rekommendation till de nordiska regeringarna om att ta ställning mot the global gag rule samt att bygga ett starkare nordiskt samarbete i det internationella arbetet för kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (rek. 9/2021/välfärd).

Utskottet för välfärd i Norden slutbehandlade under året ett ärende om utökat likalönscertifikat som den socialdemokratiska gruppen presenterade 2017. Utskottet menade att det var angeläget att de nordiska länderna deltar i ett konkret erfarenhetsutbyte för att främja arbetet med ett nordiskt likalöns-certifikat samt underströk att länderna har mycket att lära av varandra inom detta område. År 2018 antog Nordiska rådet två rekommendationer som riktade sig till både de nordiska regeringarna och till Nordiska ministerrådet och som rörde jämställdhet på arbetsmarknaden. Nordiska ministerrådet lämnade 2019 ett svar till utskottet i vilket man redogjorde för de olika satsningar och projekt som pågått och pågår på jämställdhetsområdet. Utskottet menade att de pågående insatserna var viktiga och relevanta och såg fram emot resultaten av dessa åtgärder, men ansåg samtidigt att ministerrådet kunde vara mer offensivt när det gällde att införa ett frivilligt nordiskt likalöns-certifikat i samarbete med arbetsmarknadens parter. Utskottet beslutade därför att behålla attsatsen om likalöns-certifiering och avvakta en politisk dialog med den ansvariga ministern. Vid junimötet 2021 behandlade utskottet den politiska dialog som genomfördes 2020 mellan utskottets ordförande och vice ordförande och Danmarks minister för sysselsättning och jämställdhet, Peter Hummelgaard Thomsen. Ärendet var därmed färdigbehandlat.

Gränshinderfrågor

Nordisk Frihet väckte 2020 ett medlemsförslag om gränsöverskridande vårdnadstvister och umgängesrätt med barn. Förslaget innebär att de nordiska

regeringarna uppmanas att undersöka antalet gränsöverskridande vårdnadstvister mellan de nordiska länderna, vilka regler som gäller i de fallen samt att arbeta för en harmonisering av reglerna. I syfte att inhämta kunskap inom detta område beslutade utskottet för välfärd i Norden inledningsvis att sända en skriftlig fråga till de nordiska regeringarna. I svaret klargjordes bland annat att gränsöverskridande vårdnadstvister mellan de nordiska länderna regleras särskilt genom ett stort antal nordiska och internationella konventioner och att de nordiska länderna har etablerade centralmyndigheter och expertgrupper som samarbetar över gränserna och säkerställer att konventionerna följs. Mot bakgrund av svaret från de nordiska regeringarna beslutade utskottet vid sitt möte i juni 2021 att avsluta ärendet.

Vid junimötet 2020 tog utskottet för välfärd i Norden emot ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om att se över alla författningar om gränsöverskridande ambulans- och sjuktransporter i Norden. Förslagets intention var att genomföra en översyn av samtliga förfaranden som berör gränsöverskridande ambulans- och sjukvårdstransporter med syfte att främja samverkan på området och bidra till en förbättrad vård vid gränserna. Utskottet beslutade att sända en skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet i syfte att få en bild över det nuvarande samarbetet mellan de nordiska länderna på detta område. I svaret framgick att det existerar ett gott samarbete mellan de nordiska länderna på detta område och att ambulans- och sjuktransporter regelbundet transporterar människor över landsgränserna. Det finns dessutom en rad internationella, nordiska och bilaterala avtal och vägledning som säkerställer att det gränsöverskridande samarbetet fungerar i praktiken, även om det kvarstår ett fåtal juridiska hinder som behöver lösas för att samarbetet ska fungera fullt ut. Förslaget behandlades återigen i början av 2021, och utskottet beslutade då, mot bakgrund av ministerrådets svar, att inte göra något ytterligare i detta ärende.

Funktionshinder

Utskottet för välfärd i Norden behandlade under året ett medlemsförslag, väckt av Nordisk Frihet, om att verka för en dialog med branschorganisationer och företag som marknadsför och säljer veterinärmedicinska läkemedel. Syftet med dialogen är att det ska införas en frivillig märkning med blindskrift (Braille) på förpackningar med veterinärläkemedel för att blinda och synskadade ska ha en möjlighet att identifiera innehållet i förpackningar med läkemedel för djur. Utskottet var positivt till förslagets intentioner och beslutade att gå vidare med att utarbeta ett betänkande. I utskottets betänkande föreslogs bland annat att en gemensam dialog bör inledas med Europeiska kommissionen med målet att lägga fram ett förslag till förordning 2019/6 så att det i framtiden ska bli möjligt att ställa krav på märkning med blindskrift av veterinärmedicinska läkemedel. Utskottets arbete med förslaget resulterade i en rekommendation till de nordiska regeringarna (rek. 47/2021/välfärd).

Digitala kränkningar och hot

I utskottets arbetsplan för 2021 var digitala kränkningar och hot ett fokusområde. Med anledning av detta bjöd utskottet till sitt möte i april 2021 in experter för att belysa området. De inbjudna talarna var Jenny Pentler, NIKK (Nordiska institutet för genusstudier), Christian Mogensen, CfDP (Centrum för digital pedagogik) och Thordis Elva, NORDREF (Nordic Digital Rights and Equality Foundation). Diskussionen som följde efter presentationerna belyste både frågans komplexitet och hur man kan arbeta för att förbättra situationen. Utskottet framhöll att digitala kränkningar och hot är en viktig demokratifråga, eftersom det offentliga samtalet alltmer sker på nätet, något som även har förstärkts under pandemin. Efter den inledande fördjupningen i ämnet beslutade utskottet att ge sekretariatet i uppdrag att utarbeta ett utskottsförslag om digitala kränkningar och hot. Förslaget togs sedan upp på utskottsmötet i november 2021, där utskottet diskuterade formuleringarna. Sekretariatet gavs i uppdrag att tillföra utskottets synpunkter på förslaget för vidare behandling under 2022. Digitala kränkningar och hot kommer att fortsätta att vara ett centralt tema för 2022 års arbete i utskottet.

Utskottets verksamhet 2022

Utskottet för välfärd i Norden kommer under 2022 att fortsätta arbeta med frågor som rör jämställdhet på arbetsmarknaden och i samhället, barns och ungas utsatthet, digitala kränkningar och hot, psykisk hälsa samt antibiotikaresistens. Covid-19-pandemin påverkar fortfarande stora delar av de nordiska länderna, och mot denna bakgrund fokuserar utskottet på konsekvenserna av pandemin inom hälsoområdet, socialområdet och jämställdhetsområdet. EU-frågor med relevans för utskottets prioriteringar kommer att inkluderas i arbetet 2022, och FN:s hållbarhetsmål kommer även att bevakas i utskottet, inom aktuella områden.

Utskottet planerar att hålla sitt sommarmöte 2022 i Island, med huvudsaklig inriktning på områden som jämställdhet och barn och unga.

6.5 Kontrollkommittén

Kontrollkommittén utövar, enligt 6 § Nordiska rådets arbetsordning, den parlamentariska kontrollen över den verksamhet som finansieras med gemensamma nordiska medel, inklusive de nordiska institutionerna, samt genomför annan granskning av det nordiska samarbetet som plenarförsamlingen beslutar om. Kontrollkommittén kan därutöver avge utlåtanden till Nordiska rådets presidium i frågor som rör Helsingforsavtalet, andra avtal om nordiskt samarbete, rådets arbetsordning och andra interna bestämmelser.

Kontrollkommittén består av en ordförande, en vice ordförande samt fem medlemmar som samtliga har en personlig suppleant. Svenska medlemmar var under 2021 Per-Arne Håkansson (S), ordförande från september 2021 och Maria Stockhaus (M), vice ordförande.

Kontrollkommitténs verksamhet 2021

Kontrollkommittén har årligen vissa återkommande uppgifter, såsom att granska den danska Rigsrevisionens berättelser över Nordiska ministerrådets, Nordiska rådets och Nordiska kulturfondens räkenskaper. Därutöver genomför kontrollkommittén varje år, efter önskemål av övriga rådsorgan eller på eget initiativ, en eller flera utredningar kring ett visst tema eller en institutions verksamhet som finansieras med nordiska medel. Kommittén gör även varje år ett antal besök på de nordiska institutioner som får finansiellt stöd från Nordiska ministerrådet.

Under 2021 höll kontrollkommittén fem möten, varav fyra i digitalt format. Kontrollkommittén genomförde även tre digitala informationsbesök på de gemensamma nordiska institutioner som är knutna till Nordiska ministerrådet. Kommittén hade under året en dialog med Nordiska ministerrådets generalsekreterare Paula Lehtomäki mot bakgrund av den danska Rigsrevisionens fortsatt allvarliga anmärkningar mot brister och felaktigheter i Nordiska ministerrådets projektstyrning och redovisning av räkenskaperna. Under 2021 har ett intensivt arbete pågått på ministerrådet i syfte att rätta till bristerna, och resultatet av detta arbete kommer att följas upp av kommittén under 2022. Kontrollkommittén hade även ett möte med tjänstemän på ministerrådet för att informera sig närmare om styrningen av ministerrådets ekonomi- och verksamhetsstyrning, de gemensamma nordiska institutionerna samt projektverksamheten.

Liksom tidigare år gick kontrollkommittén igenom årsrapporterna från de tolv nordiska institutioner som är knutna till Nordiska ministerrådet. Kommitténs intryck var att verksamheterna totalt sett fungerar väl och att institutionerna uppnår de mål som anges i Nordiska ministerrådets uppdragsmål, men konstaterade även att målen generellt är tämligen omfattande och detaljerade. Kommittén sände under året ut ett frågeformulär till de nordiska institutionerna för att bilda sig en uppfattning om hur de når ut till sina intressenter, hur genomslagskraften mäts samt i vilken grad pandemin har påverkat deras arbete. I de svar som kom in framgick att ett flertal institutioner har tydligt formulerade kommunikationsplaner och att man mäter sin genomslagskraft både kvantitativt och kvalitativt genom regelbundna undersökningar. Man använder både hemsidor och sociala medier för att nå ut till allmänhet och intressenter. Pandemin har lett till en kraftigt ökad digitalisering i samtliga verksamheter och fört med sig såväl positiva som negativa konsekvenser för både deltagare och institutioner. En annan effekt av pandemin är att kraven har ökat när det gäller institutionernas omsorg om medarbetarnas fysiska och psykiska hälsa.

Kontrollkommittén genomförde 2021 en utredning för att belysa samarbetet mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, bland annat med tonvikt på i vilken utsträckning rådets rekommendationer får en reell politisk behandling på ministernivå och om verktygen att följa upp rekommendationerna, såsom ”politisk dialog” upplevs som konstruktiva och fyller sitt tänkta syfte. Utredningen, som genomfördes av den externa konsulten Mads Randbøll Wolff med bistånd av rådssekretariatet, presenterades hösten 2021 och inne-

höll ett antal konklusioner och uppmaningar. Det uppskattades i rapporten att cirka 25 procent av de senaste årens rekommendationer har haft en stor eller avgörande påverkan på Nordiska ministerrådet, men att det inom Nordiska rådet finns en relativt stor och outnyttjad potential för ett ökat politiskt inflytande. I rapporten uppmanades rådet bland annat att behålla och stärka ett politiskt fokus i arbetet med rekommendationer och politisk dialog, att etablera en fast och årlig mekanism för uppföljning och utveckling av Nordiska rådets arbete samt att genom en kontinuerlig dialog med Nordiska ministerrådet stärka relationen och det politiska arbetet. Nordiska rådet uppmanades även i rapporten att genomlysna rådets arbete med kommunikation, information och dokumentation i syfte att tydliggöra och exponera rådets arbete. Kommittén kommer att följa upp rapportens slutsatser under 2022.

Genomlysning av gemensamma nordiska institutioner

Kontrollkommittén gör genom regelbundna besök en systematisk och kontinuerlig genomlysning av verksamheten vid Nordiska ministerrådets tolv samnordiska institutioner.

Syftet med besöken är att kommittén ska få en djupare inblick i institutionernas organisation och verksamhet och därigenom få belyst vilken nordisk nytta de skapar. Efter varje besök upprättas en rapport med kontrollkommitténs intryck av verksamheten. Rapporten – som översänds till den besökta institutionen, Nordiska ministerrådet, Nordiska rådets presidium samt till berört rådsutskott – lyfter i vissa fall upp synpunkter och observationer som kan leda till uppföljande frågor. Kontrollkommitténs institutionsbesök har visat sig vara både informativa och konstruktiva, och även de berörda institutionerna ser positivt på det parlamentariska intresset för de olika verksamheterna. Besöken bidrar därigenom till en bra dialog och till att tydliggöra institutionernas uppdrag och förutsättningar.

Kontrollkommittén genomförde 2021 digitala informationsbesök på de nordiska institutionerna NordForsk, Nordisk Energiforskning och Nordic Innovation.

NordForsk är ett samarbetsorgan vars uppgift är att främja och finansiera forskning i Norden och därigenom bidra till Nordens ambition att vara världsledande inom forskning och innovation. NordForsk är lokaliserat i Oslo och delar lokaler med sina systerorganisationer Nordisk Energiforskning och Nordic Innovation. Vid kontrollkommitténs informationsbesök på NordForsk framkom att projektadministrationen – till följd av att man börjat utveckla utlysningar av projekt tillsammans med systerorganisationerna – har blivit mer omfattande, men att nyordningen samtidigt har inneburit en ökad kompetens, kostnadsbesparingar samt en reducerad sårbarhet. På grund av nationella regelverk förhindras flera av finansiärerna av forskningsprojekt i Norden att föra över medel till NordForsk, något som kan ses som ett gränshinder när det gäller utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet. Dessa problem har sammanställts i ett dokument som skickats till nationella beslutsfattare.

Nordisk Energiforskning (NEF) samordnar och finansierar energiforskning som är av gemensamt intresse i de nordiska länderna. Man tillhandahåller även administrativ expertis, nätverksbyggande och rådgivning. Nordic Innovation initierar och finansierar aktiviteter som stärker innovationskraften, och målet är att underlätta för små och medelstora företag att bedriva näringsverksamhet över de nordiska landsgränserna. Kontrollkommittén konstaterade vid sina informationsbesök att samtliga tre institutioner fyller viktiga funktioner och att de genom sin kompetens och breda kontaktnät väsentligt bidrar till nordisk nytta inom sina respektive områden. Kontrollkommittén ansåg dock att både NEF och Nordic Innovation i sina årsrapporter skulle kunna synliggöra det nordiska mervärdet ytterligare.

Beviljningsbrev och utvärderingar av projekt

Nordiska ministerrådet utarbetar årliga beviljningsbrev med uppdragsmålen till de nordiska institutionerna i syfte att få en bättre överblick över verksamheten och därmed ökade möjligheter att utöva en parlamentarisk kontroll. Kontrollkommittén, som får sig tillsänt samtliga beviljningsbrev, har meddelat ministerrådet att man även i fortsättningen gärna tar del av breven som ett led i sitt granskningsarbete. Ministerrådet har uppmanats att inarbeta en text i beviljningsbrevens om institutionernas nordiska nytta för att ge kommittén ett bättre underlag för utvärderingen av institutionerna. Kontrollkommittén konstaterade vid årets genomgång av breven att målen alltfjämt är både omfattande och detaljrika och att vissa institutioner efterfrågat färre mål till förmån för mer kvalitativa mål. Sedan 2020 finns det ett önskemål infört i beviljningsbrevet om att institutionerna i så hög grad som möjligt ska beakta Nordiska ministerrådets Vision 2030 – att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region – i sina olika initiativ och projekt.

Årliga uppgifter

Till kontrollkommitténs årliga uppgifter hör att granska den danska Rigsrevisionens rapporter över Nordiska ministerrådets, Nordiska rådets och Nordiska kulturfondens verksamhet och räkenskaper för föregående år. Kommittén redogör för behandlingen av räkenskaperna vid Nordiska rådets session. När det gäller Nordiska ministerrådets redovisning fann Rigsrevisionen redan 2019 att räkenskaperna föranledde ett antal allvarliga anmärkningar mot brister i projektstyrningen, brister i administrationen av räkenskaperna och ekonomin, divergens i avräkningar mellan ministerrådet och Nordiska rådet samt försejningar med betalningar till kreditorer. Rigsrevisionen uppmanade därför ministerrådet att genomföra en grundlig genomgång av ekonomisystemet och utarbeta kontroller som säkrar att problemen inte vidareförs till kommande räkenskapsperioder. Kontrollkommittén underströk i sin granskning att det faktum att räkenskapsbokföringen sker i Nordiska ministerrådets regi inte fritar Nordiska rådet från ett eget ansvar för att säkerställa goda rutiner och en bättre

styrning av räkenskaperna. Mot bakgrund av att flera av problemen kvarstod 2020 bad kontrollkommittén Nordiska ministerrådet att under 2021 utarbeta en handlingsplan med tidsangivelser för uppföljningen av samtliga problem som framgår i Rigsrevisionens rapport. Handlingsplanen presenterades för kommittén hösten 2021.

Kontrollkommitténs verksamhet 2022

Förutom de årligt återkommande uppgifterna kommer kontrollkommittén att arbeta vidare med genomlysningen av de nordiska institutionernas olika verksamheter, inklusive en genomgång av beviljningsbrev. Under 2022 planerar kommittén att besöka Nordens Hus på Färöarna (NLH), Nordiskt Atlantsamarbete (Nora), Nordens Hus i Reykjavik (Norey) samt Nordiskt vulkanologiskt center i Island (NordVulk).

Kommittén fortsätter under 2022 att följa upp Nordiska ministerrådets åtgärdsplan med anledning av de synpunkter den danska Rigsrevisionen har haft på bristerna i både ekonomisystemet och projektadministrationen.

Kontrollkommittén har, som brukligt, inbjudit Nordiska rådets presidium, utskott, partigrupper och nationella delegationer att föreslå särskilda granskningsuppgifter för 2022. Kommittén avser att diskutera de förslag som har kommit in och besluta om kommande granskningar vid sitt första möte i januari 2022.

7 Den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)

Östersjösamarbetet på parlamentarisk nivå äger rum inom ramen för den parlamentariska Östersjökonferensen (Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC). Konferensen hålls varje år och samlar parlamentariker från elva nationella parlament, elva regionala parlament, Europaparlamentet, interparlamentariska organisationer samt observatörer. Den första parlamentariska Östersjökonferensen arrangerades 1991 på initiativ av Nordiska rådet.

Syftet med samarbetet är att främja den parlamentariska dialogen i Östersjöregionen, på såväl nationell som regional nivå, och att påverka utvecklingen av det samarbete som bedrivs av regeringarna genom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS). Målet är att främja en miljömässig och socialt hållbar utveckling i regionen. Samarbetet tjänar också som ett viktigt forum för kontakter mellan Ryssland och EU:s medlemsstater i regionen och bidrar till ett ökat informationsutbyte och nätverksbyggande mellan parlamentariker från samtliga Östersjöländer.

Vid den årliga konferensen redogörs för regeringssamarbete som rör regionen, det vill säga CBSS, den nordliga dimensionen samt EU:s Östersjöstrategi. Vidare behandlas situationen i regionen vad gäller samarbetet generellt och därtill specifikt på vissa valda politikområden. På senare år har främst miljö, klimat, havsfrågor, energi, turism, digitalisering, arbetsmarknad, migration och utbildning behandlats vid konferenserna. På flera av dessa områden har den parlamentariska Östersjökonferensen tillsatt arbetsgrupper med uppgift att utarbeta rapporter med politiska rekommendationer. Vid konferensen antas en resolution som riktar sig till medlemsländernas regeringar, Östersjöstaternas råd (CBSS) och EU.

Sedan valet 2018 har riksdagen en fast delegation till den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC). Den partipolitiska fördelningen under innevarande mandatperiod är 1 (S), 1 (M), 1 (MP), 1 (M), 1 (SD). Delegationen utses av talmannen efter samråd med gruppledarna.

Svenskt ordförandeskap augusti 2020–uni 2022

I samband med den 29:e konferensen övertog Sverige ordförandeskapet för konferensen för perioden 2020–2021. Delegationen hade inför detta enats om ett ordförandeskapsprogram under rubriken Hållbar demokrati med fyra prioriterade politikområden:

- En fredlig och pålitlig grannsämja och ett intensivt samarbete som bygger på inkluderande delaktighet och tillit till det demokratiska systemet: nya sätt att engagera sig politiskt med särskilt fokus på unga och civilsamhällets roll

- Demokratin i ett förändrat medielandskap: digitalisering, kampen mot desinformation och falska nyheter samt skyddet för fria medier och yttrandefrihet
- Anpassning till en ny demografi och de utmaningar som välfärdsmodellen ställs inför: urbaniseringen, en åldrande befolkning, bristen på arbetskraft och kopplingen till tilliten till det offentliga, social och regional jämlikhet och ungas möjligheter
- Begränsa klimatförändringar, omställning och bevarande av biologisk mångfald: förtroende för staten som aktör, icke-statliga organisationers och frivilligorganisationers roll samt vikten av innovation och vetenskap.

De prioriterade sakområdena har återkommande diskuterats under året, bland annat genom expertpresentationer i samband med de möten som konferensen har hållit samt som teman för sessionerna vid den 30:e konferensen. Den 1 februari hölls ett digitalt seminarium på temat Demokrati i ett förändrat medielandskap på initiativ av den svenska delegationen. Cirka 60 personer deltog vid seminariet. Bland de inbjudna talarna fanns Carl Heath, tidigare utredare för den nationella satsningen på medie- och informationskunnighet och senior forskare vid Rise, Jack Werner, journalist, Vaira Vīķe-Freiberga, tidigare president i Litauen samt Anna-Karin Johansson, generalsekreterare för Svenska Unescorådet. Seminariet öppnades av ordförande Pyry Niemi (S). Pernilla Stålhammar (MP) modererade en del av seminariet och vice ordförande Cecilie Tenfjord Toftby (M) höll ett avslutande anförande.

Det svenska ordförandeskapet 2020–2021 var planerat att följas av Litauens ordförandeskap. I mars meddelade Litauen att detta inte längre var möjligt, och vid ständiga kommitténs möten den 22 februari diskuterades möjliga alternativ. Eftersom inget parlament med kort varsel hade möjlighet att förbereda sig inför ordförandeskapet ställdes frågan till den svenska delegationen om möjligheten att förlänga det svenska ordförandeskapet till 2022. Delegationen ställde sig positiv till förslaget, och efter samråd mellan talman och gruppledare som ställde sig bakom detta, fattades beslutet av ständiga kommittén att det svenska ordförandeskapet för BSPC förlängs för att även omfatta perioden augusti 2021–juni 2022.

Den 30:e parlamentariska Östersjökonferensen

Den 30:e parlamentariska Östersjökonferensen var planerad att äga rum den 29–31 augusti 2021 i Stockholm under svenskt ordförandeskap. Med anledning av covid-19-pandemin ersattes konferensen av en digital konferens som hölls den 30 augusti 2021. Temat för konferensen var Hållbar demokrati – att möta en värld i förändring, och konferensen samlade cirka 190 deltagare. Det svenska ordförandeskapet hade under sin ordförandeskapsperiod bland annat prioriterat stärkt samarbete och fredlig grannsämja, demokrati i ett förändrat medielandskap och klimatförändringar och biologisk mångfald. Dessa frågor återkom under den årliga konferensen vid olika tematiska sessioner. Därtill

diskuterades återstarten efter covid-19-pandemin i samband med en aktualitetsdebatt. Under konferensen var även den aktuella situationen i Belarus ett återkommande tema i flertalet debatter.

Pyry Niemi öppnade i egenskap av president den 30:e parlamentariska Östersjökonferensen. Vid öppnandet talade även riksdagens talman Andreas Norlén och utrikesminister Ann Linde som i sina anföranden betonade vikten av att värna och skydda demokratin. Vid konferensens första session höll Norges utrikesminister Ine Eriksen Søreide ett anförande och redogjorde för prioriteringarna för det norska ordförandeskapet för Östersjöstaternas råd (CBSS). Konferensens andra session hade temat demokrati i ett förändrat medielandskap och modererades av Pernilla Stålhammar. Vid sessionen talade bland annat Margareta Cederfelt i egenskap av president för OSSE:s parlamentariska församling och Erik Halkjaer, ordförande för reportrar utan gränser.

Vid den av sessionerna som behandlade frågan om klimatförändringar och biologisk mångfald återrapporterade Cecilie Tenfjord Toftby från arbetsgruppens arbete under året. Vid konferensen togs även beslut om att förlänga mandatet för arbetsgruppen för klimatförändringar och biologisk mångfald till 2023. Vid konferensen hölls också en digital jubileumsceremoni där tidigare presidenter för konferensen delade med sig av sina erfarenheter från BSPC och reflekterade över vilka möjligheter och utmaningar som BSPC och Östersjöregionen står inför. Inför konferensen hade en jubileumsskrift tagits fram med texter av samtliga medlemsparlaments talmän. Som avslutning på konferensen godkändes en resolution med politiska rekommendationer på de olika tematiska områden som diskuterats vid konferensen.

Baltic Sea Parliamentary Youth Forum

Ett av delegationens prioriterade områden inför ordförandeskapsåret var ungdomsfrågor. Mot denna bakgrund arrangerades ett ungdomsforum i samband med konferensen – Baltic Sea Parliamentary Youth Forum – lördagen den 28 augusti. Forumet hölls på initiativ av den svenska delegationen till BSPC, och arrangörer var BSPC, Östersjöstaternas råd (CBSS) och Utrikesdepartementet. Ungdomsforumet hölls digitalt och samlade cirka 80 ungdomar från de elva länderna i Östersjöregionen samt parlamentariker, experter och inbjudna gäster. Vid forumet diskuterades covid-19-pandemin, demokrati och digitalisering och tilliten till det demokratiska systemet samt klimatförändringar och skyddet av den biologiska mångfalden i regionen. Forumet innehöll presentationer av experter, panelsamtal och gruppdiskussioner där ungdomar och parlamentariker hade möjlighet att föra en dialog. De deltagande ungdomarna enades om åtta rekommendationer som skickades vidare till BSPC och som presenterades vid den årliga konferensen den 30 augusti samt vid ett möte med arbetsgruppen för klimatförändringar och biologisk mångfald den 4 oktober.

Den ständiga kommittén

Den parlamentariska Östersjökonferensens ständiga kommitté (Standing Committee of the Baltic Sea Parliamentary Conference) är konferensens fasta politiska organ. Kommittén har som främsta uppgift att i samarbete med värdlandet förbereda den årliga konferensen och att förbereda och följa upp den parlamentariska Östersjökonferensens resolutioner. Den ständiga kommittén samarbetar med CBSS och har kontakter med andra relevanta organisationer som är verksamma i regionen. Vidare svarar kommittén för konferensens finansiering och administration. Kommittén består sedan 2012 av representanter för samtliga nationella och regionala parlament som deltar i samarbetet och därutöver av en representant vardera för Nordiska rådet, Europaparlamentet och Baltiska församlingen.

Den ständiga kommittén har hållit tre möten under året, varav två hölls digitalt. Vid mötena ges möjlighet att bjuda in gästtalare för dialog eller fördjupad kunskapsinhämtning inom prioriterade områden, utöver de interna frågor som behandlas av kommittén. Årets första möte hölls digitalt den 22 februari. Vid mötet talade en expert från Världshälsoorganisationen (WHO) och Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande (NDPHS) om den aktuella situationen med covid-19-pandemin samt de pågående vaccinationsprogrammen i regionen. Vid samma möte informerade Lilian Busse, ordförande för Helcom, om organisationens pågående arbete och de tyska prioriteringarna för ordförandeskapet som bland annat inkluderar att stärka havsförvaltning och den marina biologiska mångfalden.

Ständiga kommitténs andra möte för året hölls den 31 maj i digitalt format under svenskt värdskap. I samband med mötet arrangerades ett kortare digitalt seminarium på temat Anpassning till en ny demografi och de utmaningar som välfärdsmodellen ställs inför. Vid seminariet deltog Gunnar Andersson, professor vid Stockholms universitet, Tatiana Razumova, professor vid Moskvauniversitetet samt Rolf Elmér och Mats Stjernberg från Nordregio. Samtalet modererades av Pyy Niemi. Vid seminariet diskuterades bland annat livslångt lärande, en åldrande befolkning och demografiska förändringar i regionen.

Den 14–15 november möttes ständiga kommittén i Hamburg för det första fysiska mötet på 20 månader. Vid mötet hölls en presentation av nätverket för icke-statliga organisationer runt Östersjön, Baltic Sea NGO Network, som talade om ett stärkt samarbete mellan civilsamhällesorganisationer i regionen och BSPC. Därtill diskuterades klimatförändringar samt den aktuella situationen i gränsområdena mellan Polen, Litauen och Belarus. Ständiga kommittén gjorde efter mötet ett gemensamt uttalande där man uttryckte sin oro för den humanitära situationen i området.

Östersjökonferensens arbetsgrupper och rapportörer

Arbetsgrupper

Sedan 2009 har den parlamentariska Östersjökonferensen tillsatt arbetsgrupper vars uppgift är att utarbeta rapporter med rekommendationer på valda områden av särskilt stor betydelse, där samarbete kan vara gynnsamt. Endast en arbetsgrupp är verksam åt gången. Arbetsgruppernas mandat löper vanligen på två år, räknat från den konferens där beslutet om att tillsätta arbetsgruppen fattades.

Arbetsgruppen för klimatförändringar och biologisk mångfald

Den 29:e parlamentariska Östersjökonferensen beslutade att tillsätta en arbetsgrupp inom området klimatförändringar och biologisk mångfald. Cecilie Tenfjord Toftby (M) utsågs av ständiga kommittén att leda arbetsgruppen. Av arbetsgruppens mandat framgår att fokus är att samla in information för att få en överblick över den nuvarande situationen i Östersjöregionen, samla in exempel på bästa praxis inom områdena samt studera innovationer och åtgärder som vidtagits för att hantera frågor om klimatförändringar, biologisk mångfald eller klimatomställning. Arbetsgruppen ska ta fram gemensamma rekommendationer för att främja och stärka samarbetet och samla parlamentariskt stöd för frågorna. Under året har arbetsgruppen hållit tre möten.

Det första mötet hölls digitalt den 15 mars och fokuserade på marina frågor. Inbjudna experter från Sverige, Åland och Island berättade om konkreta projekt för att förbättra miljön i Östersjön. Bland annat redogjorde Linda Kumbblad på Östersjöcentrum om projektet Levande kust som syftar till att återvinna en god ekologisk status i kustnära områden i Östersjön, och från Brändö kommun på Åland gavs exempel på hur man genom förhållandevis småskaliga projekt kan uppnå en mer balanserad, varierad och rik havsmiljö. Från Island gavs exempel på hur fiskeindustrin arbetar aktivt med miljövänligt och hållbart fiske.

Årets andra möte ägde rum den 31 maj och hölls även det digitalt. Vid mötet behandlades endast administrativa frågor, och det fattades bland annat beslut om att föreslå att arbetsgruppens mandat förlängs till 2023. Pandemin har nämligen begränsat arbetsgruppens möjligheter att fullfölja sitt uppdrag.

Den 4 oktober höll arbetsgruppen ett digitalt möte under värdskap av Schleswig-Holstein. Vid mötet diskuterades frågor som biologisk mångfald, miljöskydd och klimatpolicy. Vid mötet deltog även ungdomar som deltagit i Baltic Sea Parliamentary Youth Forum för att presentera rekommendationerna från forumet. Arbetsgruppen fattade vid mötet beslut om ett antal frågor inom området klimatförändringar och biologisk mångfald som ska skickas till regeringarna vars parlament har medlemmar i arbetsgruppen.

Rapportörskap

Den ständiga kommittén har vid flera tillfällen ansett att den parlamentariska Östersjökonferensen bör fortsätta att följa utvecklingen på det aktuella sakområdet även efter att en arbetsgrupp avslutat sitt arbete. I de fallen har en medlem av arbetsgruppen utsetts till rapportör för att kunna fortsätta att bevaka frågan. Rapportörer kan även utses utan att BSPC haft någon arbetsgrupp på det aktuella sakområdet. Exempelvis har två medlemmar av den ständiga kommittén till uppgift att särskilt bevaka arbetet inom Helcom om Östersjöns miljö. Generellt sett är rapportörernas uppgift att följa utvecklingen i Östersjöregionen på det aktuella sakområdet och att rapportera till konferensen eller till den ständiga kommittén. Rapportörerna kan vidare representera BSPC på möten och konferenser. Hans Wallmark (M) är rapportör för frågor om migration och integration.

Riksdagens delegation till den parlamentariska Östersjökonferensen

Medlemmar i delegationen var under 2021 Pyy Niemi (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Pernilla Stålhammar (MP), Hans Wallmark (M) och Aron Emilsson (SD). Pernilla Stålhammar lämnade sitt uppdrag i december till följd av att hon utträdde ur riksdagen. Vid delegationens konstituerande möte den 4 december 2018 valdes Pyy Niemi (S) till ordförande och Cecilie Tenfjord Toftby (M) till vice ordförande för delegationen, tillika svensk medlem och svensk suppleant i den ständiga kommittén.

Sverige innehar sedan 2020, genom Cecilie Tenfjord Toftby, ordförandeskapet för konferensens arbetsgrupp för klimatförändringar och biologisk mångfald. Pernilla Stålhammar har varit ersättare på denna post. Pyy Niemi är sedan augusti 2020 president för den parlamentariska Östersjökonferensen och representerar därmed konferensen vid olika möten och andra sammanhang.

Delegationsmöten

Delegationen har hållit sex möten under året. Vid mötet den 19 februari diskuterade delegationen de rekommendationer för utökad interaktion mellan delegationerna till de interparlamentariska församlingarna och utskottet som tagits fram på initiativ av talmannen. Delegationen konstaterade bland annat att den årliga resolutionen ska sändas ut till berörda utskott för kännedom efter genomförd konferensen och att samma process bör gälla för rapporter från utsedda arbetsgrupper. Som en del av detta, fattade delegationen även beslut om att ta initiativ till ett möte mellan delegationens presidium och ordförande för arbetsgruppen Cecilie Tenfjord Toftby samt Pernilla Stålhammar, ersättare i gruppen. Mötet hölls den 31 maj, och vid mötet informerade ledamöterna varandra om aktuella frågor inom utskottet respektive arbetsgruppen. Vid delegationens möte den 24 augusti deltog Bror Martin Karlsson, departements-

sekreterare, och Björn Linderfalk, kansliråd, från Utrikesdepartementet och gav en briefing om den aktuella politiska situationen i Ryssland respektive Belarus.

Övriga möten

Mot bakgrund av ordförandeskapet i BSPC har ordförande och vice ordförande deltagit i fler möten än tidigare år. Den 15 april höll Piry Niemi ett anförande vid en internationell konferens på temat Globala utmaningar och hot i samband med covid-19-pandemin: terrorism och våldsamt extremism. I slutet av samma månad, den 29 april, deltog Piry Niemi och Cecilie Tenfjord Toftby i en konferens om stärkt regionalt samarbete och stärkt ungdomsdeltagande i Europa, som arrangerades av kongressen för lokala och regionala myndigheter (CLRAE) som är en del av Europarådet.

Den 27 september hölls ett möte mellan Piry Niemi, i egenskap av president för BSPC, och representanter för Baltic Sea NGO Forum för att diskutera ett stärkt samarbete mellan organisationerna. Piry Niemi deltog vid Baltiska församlingens möten den 5 november där han höll ett anförande på den parlamentariska Östersjökonferensens vägnar. Den 18 november signerades ett samförståndsavtal (Memorandum of understanding MOU) mellan den parlamentariska Östersjökonferensen och den parlamentariska församlingen för medelhavsområdet (Parliamentary Assembly of the Mediterranean PAM). Piry Niemi deltog genom ett videomeddelande i ceremonin. Vid Nordiska rådets session den 3 november deltog Piry Niemi som representant för BSPC och höll ett anförande.

Ytterligare information om den parlamentariska Östersjökonferensen finns på www.bspc.net.

8 Den arktiska parlamentarikerkonferensen

Det arktiska parlamentarikersamarbetet sker inom ramen för den arktiska parlamentarikerkonferensen (Conference of Parliamentarians of the Arctic Region, CPAR). Konferensen arrangeras vartannat år under värdskap av ett av medlemsparlamenten och samlar parlamentariker från de åtta arktiska staterna och Europaparlamentet. Representanter för urfolken i den arktiska regionen deltar i egenskap av permanenta deltagare. Vidare deltar observatörer. Den första parlamentarikerkonferensen arrangerades i Reykjavik 1993.

Syftet med det parlamentariska samarbetet är att ta initiativ till ett vidare samarbete om arktiska frågor, att fungera som ett forum för debatt och informationsutbyte och att utgöra den parlamentariska dimensionen till Arktiska rådet. Förutsättningarna för att möta utmaningarna och ta till vara möjligheterna i ett förändrat Arktis står i fokus för samarbetet. Särskild vikt läggs vid klimatförändringarna och konsekvenserna för den känsliga arktiska miljön, den ekonomiska utvecklingen i regionen och ett hållbart utnyttjande av naturresurserna, befolkningens levnadsvillkor och den civila säkerheten i regionen. Forsknings- och utbildningsfrågor är centrala frågor för samarbetet. Den arktiska regionens ökade geopolitiska betydelse återspeglas i samarbetet.

Den arktiska parlamentarikerkonferensen arrangeras vartannat år av ett av medlemsparlamenten och samlar parlamentariker från de nordiska länderna, Kanada, Ryssland och USA samt Europaparlamentet. Representanter för ursprungsbefolkningarna i regionen deltar i konferensen med en särskild status som permanenta deltagare. I samarbetet deltar observatörer från andra nationella parlament och parlamentariska organisationer. Det ökade intresset från icke-arktiska stater avspeglar sig i konferensdeltagandet. Vidare deltar representanter för forskningsmiljöer, näringsliv och andra med intresse för utvecklingen i Arktis. Vid konferensen antas en resolution som riktar sig till de arktiska ländernas regeringar, Arktiska rådet och EU:s institutioner i de delar som är tillämpliga.

Den 14:e arktiska parlamentarikerkonferensen planerades ursprungligen äga rum i Tromsø i september 2020 på inbjudan av Stortinget. Med anledning av covid-19-pandemin arrangerades den digitalt den 13–14 april 2021. Det övergripande temat för konferensen var klimatförändringar, hållbar utveckling och befolkningens levnadsvillkor.

Den permanenta arktiska parlamentarikerkommittén

Den permanenta arktiska parlamentarikerkommittén (Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region, SCPAR) bildades 1994. En av huvudfrågorna när kommittén bildades var etablerandet av ett samarbete på regeringssidan – Arktiska rådet inrättades 1996. Kommittén stöder aktivt Arktiska rådets arbete och deltar i rådets möten i egenskap av observatör.

Kommittén upprätthåller arbetet, verkställer besluten mellan de arktiska parlamentarikerkonferenserna och förbereder nästkommande konferens. Kommittén verkar också för att främja det arktiska samarbetet på både nationell och internationell nivå. I kommitténs möten deltar representanter för ursprungsbe-folkningarna med status som permanenta deltagare samt observatörer, varav Nordiska rådet och Västnordiska rådet har en särskilt aktiv roll.

Vid kommitténs möten förs en dialog om aktuella frågor för regionen, utmaningarna och möjligheterna. Kommittén har nära följt arbetet inom Arktiska rådet under det isländska ordförandeskapet 2019–2021 och det ryska ordförandeskapet 2021–2023. Som ett led i förberedelserna för nästkommande konferens kan kommittén utse rapportörer som förbereder de teman som ska behandlas. Varken konferensen eller kommittén har någon gemensam budget utan deltagandet finansieras helt av de deltagande parlamenten.

Kommittén har hållit två möten under året. Vid mötena ges värdlandet möjlighet att lyfta fram prioriterade frågor, utöver de interna frågor som behandlas av kommittén. På grund av covid-19-pandemin har kommittén inte kunnat mötas fysiskt utan enbart digitalt. På grund av den stora skillnaden i tidszoner mellan deltagarkretsen har mötena varit korta och enbart behandlat förberedelser för konferensen och interna frågor.

Vid kommitténs möte efter konferensens avslutning valdes folketingsmedlem Aaja Chemnitz Larsen från Grönland till ordförande och senator Lisa Murkowski från USA till vice ordförande.

14:e arktiska parlamentarikerkonferensen

Den 14:e arktiska parlamentarikerkonferensen planerades ursprungligen äga rum i Tromsø i september 2020 under värdskap av Stortinget. Med anledning av covid-19-pandemin arrangerades konferensen digitalt den 13–14 april 2021. Konferensen samlade knappt hundra deltagare från de arktiska staterna, Europaparlamentet, urfolksrepresentanter och observatörer. Övergripande tema var klimatförändringar, hållbar utveckling och befolkningens levnads-villkor.

Konferensens delteman var

- covid-19-pandemins effekter på den arktiska regionen
- Arktis år 2050
- klimatförändringens effekter på Arktis
- hållbart företagande i Arktis.

Konferensen öppnades av stortingspresident Tone Wilhelmsen Trøen och det norska sametingets ordförande Aili Keskitalo. Islands utrikesminister Guðlaugur Þór Þórðarson redovisade arbetet i Arktiska rådet.

Under det första deltemat om covid-19-pandemins effekter på den arktiska regionen gav senator Lisa Murkowski en redovisning av de ekonomiska och samhällseliga konsekvenserna för Alaska, och folketingsmedlem Aaja Chemnitz Larsen redovisade hur pandemin påverkat Grönland och ursprungs-

befolkningen. Särskilt lyftes bostadsförhållanden, tillgången till rent vatten och infrastruktur fram. Vidare lämnades en rapport från Arktiska rådet om pandemins effekter på Arktis.

Det andra deltemat bestod av en ungdomspanel som tillsammans med Norges utrikesminister Ine Eriksen Søreide diskuterade angelägna framtidsfrågor. Från Sverige deltog Maria Grånemo i egenskap av medlem av Barents regionala ungdomsråd (Barents Regional Youth Council, Bryc. Särskilt betonades frågorna om arbetstillfällen för unga, psykisk hälsa, företagsutveckling och hållbart utnyttjande av naturresurserna.

Under det tredje deltemat om klimatförändringens effekter och hållbart företagande i Arktis redovisades konsekvenserna av klimatförändringarna på miljön och samhällena. Europaparlamentariker Andreas Schwab presenterade Europaparlamentets arbete med EU:s arktiska strategi. Ordförande för ständiga kommittén Eirik Sivertsen lyfte särskilt fram att icke-arktiska stater svarar för mer än 70 procent av de globala utsläppen och därför har ett särskilt ansvar för att minska dem. Vikten av politiskt ledarskap underströks. Riksdagsledamoten Elin Segerlind (V) lyfte fram de arktiska staternas egna ansvar för att deras politiska beslut inte ska få en negativ effekt på den arktiska regionen, och att en rättvis fördelning krävs mellan staterna både vad gäller resurser och för att minska de klimatdrivande utsläppen.

Under det fjärde deltemat om hållbart företagande i Arktis redovisade Arktiska ekonomiska rådet (Arctic Economic Council, AEC) de ekonomiska aktiviteterna i Arktis och utmaningarna inom området. Arktis är en region som exporterar energi, blå ekonomi och råvaror. LKAB lyftes fram som framstående inom hållbar gruvdrift. Senator Yury Vazhenin redovisade Rysslands perspektiv på näringslivsutveckling i Arktis. Frågor som särskilt lyftes fram under temat var små och medelstora företags förutsättningar, grön omställning och cirkulär ekonomi, digital infrastruktur, kompetensförsörjning och insatser för att främja entreprenörskap och innovation.

Vid konferensens avslutning antogs en resolution med rekommendationer på de områden som konferensen behandlat (bilaga 4). Grönland bjöd in till nästa konferens som hålls i Nuuk i september 2022.

Sveriges delegation till den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR)

Sedan valet 2018 har riksdagen en fast delegation till den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR). Den partipolitiska fördelningen under innevarande mandatperiod är 1 (S), 2 (M), 1 (V), 1 (SD). Delegationen utses av talmannen efter samråd med gruppledarna.

Medlemmar i delegationen har under året varit Mattias Karlsson (M), ordförande, Emilia Töyrä (S), vice ordförande, Elin Segerlind (V), Alexandra Anstrell (M) och Cassandra Sundin (SD). Under Emilia Töyräs föräldraledighet utsågs Diana Laitinen Carlsson (S) att ersätta henne under konferensen och adjungeras till delegationen.

Delegationsmöten

Delegationen har under året hållit sju delegationsmöten. Delegationen har kontinuerligt mött Sveriges Arktisambassadör Louise Calais för en dialog om samarbetet i Arktiska rådet och svenska prioriteringar. Vidare har delegationen mött Sametinget samt fått information om arbetet inom Arktiska rådets arbetsgrupp AMAP (Arctic Monitoring and Assessment Programme) av dess ordförande Anders Turesson.

Delegationen var den 30 september inbjuden till riksdagens utbildningsutskott för att informera om verksamheten inom ramen för den arktiska parlamentarikerkonferensen. Delegationens ordförande och vice ordförande har under året deltagit i möten mellan talmannen, utrikesutskottets presidium och delegationspresidierna.

Ytterligare information om det arktiska parlamentarikersamarbetet finns på www.arcticparl.org.

14:e arktiska parlamentarikerkonferensen finns här:

<https://www.youtube.com/watch?v=bYjOPn-Byck>

https://www.youtube.com/watch?v=js5_rZeipw

9 Den parlamentariska Barentskonferensen

Sedan 1993 bedrivs ett multilateralt samarbete i Barentsregionen baserat på den deklaration som samma år antogs vid en utrikesministerkonferens i Kirkenes. Den så kallade Kirkenesdeklarationen undertecknades av Danmark, Finland, Island, Norge, Ryska federationen, Sverige och EU-kommissionen. Undertecknandet ledde till bildandet av Barentsrådet (Barents Euro-Arctic Council, Beac) som utgör regeringssidans samarbetsorgan. Samtidigt undertecknade landshövdingar, guvernörer och representanter för urfolk i regionen ett protokoll som etablerade Barents regionråd. Sammanlagt ingår 13 fylken, län och provinser i regionrådet. För Sveriges del ingår Norrbottens och Västerbottens län. Ordförandeskapet för Barentsrådet växlar vartannat år mellan Finland, Norge, Ryssland och Sverige i samband med ministermötet som äger rum i oktober.

Det parlamentariska Barentssamarbetet har karaktären av ett nätverk och har därför inga stadgar och ingen styrelse eller andra permanenta organ. Barentsnätverket består av aktiva politiker i regionen som möts informellt för att diskutera aktuella samarbetsfrågor i Barentsområdet.

De parlamentariska Barentskonferenserna

År 1999 arrangerade det norska Stortinget i samarbete med Nordiska rådet den första parlamentariska Barentskonferensen. Under 2000-talet har en praxis vuxit fram som innebär att parlamentet i det land som innehar ordförandeskapet för Barentsrådet arrangerar en parlamentarisk Barentskonferens mot slutet av landets ordförandeskapsperiod. Detta innebär att en parlamentarisk Barentskonferens hålls vartannat år. Eftersom det inte finns någon formell struktur för det parlamentariska Barentssamarbetet mellan själva konferenserna faller förberedelsearbetet för dessa konferenser på värdlandets parlament, för de nordiska ländernas del i praktiken på dess delegation till Nordiska rådet.

Ordförandeskap för Barentsrådet och Barents regionråd

Norge innehade sedan oktober 2019 ordförandeskapet för Barentsrådet för perioden 2019–2021. Prioriterade områden för det norska ordförandeskapet var hälsofrågor, mellanfolkliga kontakter och ungdomsfrågor samt kunskap, innovation, utbildning och forskning. Under ordförandeskapet följde man upp rapporten Barents 2050 om hur regionen kan ställa om till ett klimatneutralt samhälle. Finland övertog i oktober 2021 ordförandeskapet för Barentsrådet för perioden 2021–2023. Det övergripande temat för ordförandeskapet är hållbar utveckling och kontakter mellan människor.

Västerbottens län innehade sedan oktober 2019 ordförandeskapet för Barents regionråd för perioden 2019–2021. Prioriterade områden för Västerbottens ordförandeskap var miljö och klimat, ungdomsfrågor, jämställdhet, urfolksfrågor och synliggörande av regionen och samarbetet. I oktober 2021 övertog Nenets autonoma distrikt (okrug) i Ryssland ordförandeskapet för Barents regionråd för perioden 2021–2023. Prioriterade frågor för ordförandeskapet är infrastruktur, gränsöverskridande mobilitet, hållbar ekonomisk utveckling och humankapital.

Den 10:e parlamentariska Barentskonferensen

Stortinget stod värd för den 10:e parlamentariska Barentskonferensen. Enligt planeringen skulle konferensen äga rum i Kirkenes, men på grund av covid-19-pandemin arrangerades den som en digital konferens den 22 juni. Konferensens samlade ett hundratal deltagare som representerade nationella och regionala parlament, experter och sakkunniga. Konferensens teman följde i huvudsak prioriteringarna för det norska ordförandeskapet för Barentsrådet.

Den svenska delegationen utsågs den 1 juni och bestod av Ann-Britt Åsebol (M) ordförande, Ida Karkiainen (S), vice ordförande, Rebecka Le Moine (MP), Jörgen Berglund (M) och Martin Kinnunen (SD). Inför konferensen möttes delegationen tre gånger för informationsinhämtning och förberedelser inför konferensen.

Konferensen öppnades av Stortingets talman Tone Wilhelmsen Trøen. Landshövding Helene Hellmark Knutsson medverkade vid inledningen i egenskap av ordförande för Barents regionråd 2019–2021. Dåvarande norska utrikesministern Ine Eriksen Søreide presenterade de norska prioriteringarna för ordförandeskapet för Barentsrådet 2019–2021.

Konferensens delteman var

- ungdomsperspektivet på Barentssamarbetet
- biodiversitet och markanvändning – balansen mellan de olika intressena
- innovativ och hållbar utveckling i Barentsregionen
- covid-19 och samarbetet på hälsoområdet
- det framtida Barentssamarbetet.

Bland inledarna för det första deltemat medverkade bl.a. verksamhetsledare Malin Enqvist Larsson och styrelsemedlem Lars Huring från den svenska organisationen Passionista, som arbetar med att hjälpa unga människor ut i arbetslivet. Under deltemat balansen mellan de olika intressena biodiversitet och markanvändning lyfte Rebecka Le Moine (MP) fram frågan om möjligheten att kriminalisera allvarliga och långsiktiga skador på miljön och biodiversiteten i Romstadgan. Cecilie Tenfjord Toftby (M) välkomnade i egenskap av ordförande för Östersjökonferensens arbetsgrupp om biodiversitet samarbete med Barentsrådets arbetsgrupp.

Under deltemat om covid-19 och samarbetet på hälsoområdet medverkade Ida Karkiainen som inledare och lyfte fram det väl fungerande samarbetet i

regionen och behovet av att ytterligare stärka samarbetet på hälsoområdet. Hon konstaterade att de nationella åtgärder som har vidtagits med anledning av covid-19-pandemin inte har beaktat det nära samarbetet i gränsregionerna och de problem som uppstått när till exempel vårdpersonal bor och arbetar på olika sidor om de nationella gränserna. Vidare lyfte hon fram behovet av att överväga vilka åtgärder som krävs inom bland annat hälsoområdet för att möta den befolkningsökning som troligen kommer att följa på de nyetableringar som görs i regionen.

Ann-Britt Åsebol (M) medverkade i den panel om det framtida samarbetet inom Barentsregionen som avslutade konferensen. Hon lyfte särskilt fram det unika och välutvecklade samarbetet inom regionen och de mellanmänniska kontakterna, särskilt på regional och lokal nivå, och utbytet inom exempelvis sport, kultur och mellan ursprungsbefolkningar. Hon underströk vikten av att skapa förutsättningar för unga att stanna kvar i regionen. Detta innebär bland annat satsningar på infrastruktur men också att man lyfter fram de unika och högkvalitativa resurser som finns inom regionen, både för befolkningen och för att utveckla turismen.

Vid konferensens avslutning antogs en resolution med rekommendationer på de områden som konferensen fokuserat på (bilaga 5). Finland bjöd in till nästa konferens 2023 under det finska ordförandeskapet för Barentsrådet.

Mer information om konferensen finns här: <https://www.stortinget.no/no/Hva-skjer-pa-Stortinget/Nyhetsarkiv/Hva-skjer-nyheter/2020-2021/jobber-for-mer-samarbeid-i-barentsregionen/>.

BILAGA 1

Nordiska rådets svenska delegation 2021

Medlemmar

Gunilla Carlsson (S), vice ordförande

Hans Wallmark (M), ordförande

Pyry Niemi (S), ersattes av Anna Vikström (S) 13 oktober 2021

Maria Stockhaus (M)

Aron Emilsson (SD)

Emilia Töyrä (S)

Magnus Ek (C)

Lorena Delgado Varas (V)

Cecilie Tenfjord Toftby (M)

Angelika Bengtsson (SD)

Lars Mejern Larsson (S)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Eva Lindh (S)

Arman Teimouri (L)

Staffan Eklöf (SD)

Per-Arne Håkansson (S)

Pål Jonson (M)

Rebecka Le Moine (MP), ersattes av Annika Hirvonen (MP) 13 oktober 2021

Linda Modig (C)

Daniel Riazat (V)

Suppleanter

Anna Vikström (S), ersattes av Maria Strömkvist (S) 13 oktober 2021

Ann-Sofie Alm (M)

Johan Andersson (S)

Sofia Westergren (M)

Cassandra Sundin (SD)

Aylin Fazelian (S)

Daniel Bäckström (C)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Lars Püss (M)

Lars Andersson (SD)

Patrik Björck (S)

Magnus Jacobsson (KD)

Åsa Karlsson (S)

Maria Nilsson (L)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Annelie Karlsson (S)

Mattias Karlsson i Luleå (M)

Rebecka Le Moine (MP), ersattes av Rasmus Ling (MP) 10 mars 2021

Ola Johansson (C)

Elin Segerlind (V)

BILAGA 2

Rekommendationer och interna beslut 2021

Nordisk Rådets rekommendationer och interna beslut 2021

Rekommendationer

- Rek. 1/2021 - Nordisk Ministerråds FJLS samarbejdsprogram 2021–2024
- Rek. 2/2021 - Nordiskt samarbejde om utnyttjande av kolsänkor för att förbättra effektiviteten av klimatarbetet
- Rek. 3/2021 - Nordisk strategi för vätgas
- Rek. 4/2021 - Användning av vätgas
- Rek. 5/2021 - Styrkelse av de nordiske mediers kompetanse på undersøkende journalistikk
- Rek. 6/2021 - CO2-reduktioner i nybyggeri
- Rek. 7/2021 - Samarbejde kring forvaltningen av vargstammen
- Rek. 8/2021 - Minska barn och ungas tillgång till porr i samhället
- Rek. 9/2021 - The Global Gag Rule
- Rek. 10/2021 - Utväxling, utveckling och samordning för motverkande av arbetsmarknadskriminalitet i byggsektorn
- Rek. 11/2021 - Åtgärder för motverkande av arbetsmarknadskriminalitet i byggsektorn
- Rek. 12/2021 - Elektrifiering av Norden
- Rek. 13/2021 - Gemensam nordisk linje kopplat till säkerheten i femte generationens mobilnät
- Rek. 14/2021 - Nordiska insatser mot högerextremism
- Rek. 15/2021 - Hanteringen av coronakrisen i ett nordiskt perspektiv
- Rek. 16/2021 - Nordiskt samarbejde inför EU:s arktiske strategi
- Rek. 17/2021 - Arktisk samarbejdsprogram 2022 - 2024
- Rek. 18/2021 - Statsstøttereglene i Norden
- Rek. 19/2021 - Utgått
- Rek. 20/2021 - Utbyte av information vad gäller stora internationale evenemang som äger rum i auktoritære stater og ikke-demokratier samt försöka eftersträva en likartad gemensam nordisk hållning
- Rek. 21/2021 - Ökat samarbejde mellan nordiska ambassader för att hjälpa barn och ungdomar utsatta för hedersförtryck att komma hem
- Rek. 22/2021 - Bevara den fria rörligheten i Norden i krissituationer
- Rek. 23/2021 - Utgått
- Rek. 24/2021 - Ökad nordisk säkerhet mot cyberattacker
- Rek. 25/2021 - Utgått
- Rek. 26/2021 - Nordiskt beredskapssamarbejde
- Rek. 27/2021 - Nordiskt beredskapslager för att användas vid kriser
- Rek. 28/2021 - Et styrket kriseberedskab i Norden
- Rek. 29/2021 - Nordisk vaccinproduktion
- Rek. 30/2021 - Nordisk Ministerråds samarbejdsprogram ang. Arbejdsliv 2022–2024
- Rek. 31/2021 - Nordiske banktjenester i samtid
- Rek. 32/2021 - Minska geoblocking
- Rek. 33/2021 - Norden for 5% biojetfuel
- Rek. 34/2021 - Felles nordisk strategi for nedtaking av vindmøller og resirkulering av avfall fra vindmølleindustrien
- Rek. 35/2021 - ministerrådsforslag B 314/præsidiets: Nordisk Ministerråds budget 2022

- Rek. 36/2021 - Fælles nordisk slutdepot for NORM-affald
- Rek. 37/2021 - Digitala lösningar inom utbildning
- Rek. 38/2021 - Ungdommens Fond for Biodiversitets og Klima
- Rek. 39/2021 - Nordens fremtidige arbejdsmarked (Future of Work)
- Rek. 40/2021 - Mer Norden i skolan
- Rek. 41/2021 - Ungdommens Fond for Biodiversitets og Klima
- Rek. 42/2021 - ökad trygghet med New York-modellen
- Rek. 43/2021 - bærekraftig nordisk gruve- og mineraldrift
- Rek. 44/2021 - Nordiska satsningar på naturliga lösningar för att binda och lagra koldioxid
- Rek. 45/2021 - fællesnordiske regler for grænseoverskridende tvister om forældramyndighed og ret til samvær
- Rek. 46/2021 - förenkling av processen när man vill använda vårdtjänster i ett annat nordiskt land
- Rek. 47/2021 - mærkning af veterinære medicinske produkter med blindskrift
- Rek. 48/2021 - lik tilgang til uddanning og velferd for hørselhemmede i Norden
- Rek. 49/2021 - Gemensam strategi för idrottsevenemang i Norden samt stöd till anordnande av idrottsevenemang för barn- och unga i Norden
- Rek. 50/2021 - Gemensamt nordiskt elektroniskt identifieringssystem (e-ID)
- Rek. 51/2021 - Nordisk översikt av användningen av nätläkartjänster
- Rek. 52/2021 - Nordisk høyhastighetsjernbaneplan
- Rek. 53/2021 - Det nordiske energipolitiske samarbejdsprogram 2022–2024
- Rek. 54/2021 om åtgärder mot övergödningen av Östersjön

Interna beslut

- IB 1/2021 - Nordiska rådets verksamhet blir koldioxidneutral
- IB 2/2021 - Tydliggöra den nordiska nyttan i Nordiska rådets medlemsförslag
- IB 3/2021 - Nordiska rådets EU-kontor
- IB 4/2021 - Samisk representation i Nordiska rådet
- IB 5/2021 - Ændringer af Nordisk Råds Forretningsorden 2021
- IB 6/2021 - Avtalsstolkning i nordisk rätt
- IB 7/2021 - Rigsrevisionens beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed 2020
- IB 8/2021 - Rigsrevisionens beretning om Nordisk Råds virksomhed 2020
- IB 9/2021 - Rigsrevisionens beretning om Nordisk KulturFond virksomhed 2020
- IB 10/2021 - Nordisk koordinering kring relationerna mellan de nordiska länderna
- IB 11/2021 - om åtgärder mot övergödningen av Östersjön

BILAGA 3

Resolution antagen vid den 30:e parlamentariska Östersjökonferensen, digital, 30 augusti 2021

30.08 2021, 17.17

Conference Resolution

Adopted by the 30th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

The participants, elected representatives from the Baltic Sea Region States, assembling in digital form on 30 August 2021,

- renew again – amidst the current process of the fight against the COVID-19 pandemic and coping with its consequences – the urgent need and the expectation that all Baltic Sea States endure to make every effort to ensure the Baltic Sea Region continues to be a region of peaceful and close neighbourliness as well as intense cooperation;
- underline that democratic values, the rule of law, human rights, free media, a strong civil society and robust NGOs as well as equal opportunities for all are the foundation of our cooperation;
- use all means at our disposal to communicate with the government of Belarus to sustainably ensure human rights, peace and democracy in Belarus as an important part of the Baltic Sea Region and Europe;
- point out that close and intensive people-to-people contacts on all levels – parliaments, governments and civil society – are the backbone for peace, prosperity and protection of the environment in the Region;
- highlight that the exchange among and the inclusion of the youth and young people are the prerequisite for guaranteeing and securing these foundations of the Baltic Sea Region for future generations as well;
- welcome the Baltic Sea Parliamentary Youth Forum held on 28 August 2021, take the conclusions from the forum into account in the upcoming work and continue to promote involving young people in the work of the BSPC;
- welcome the renewed strategic vision – the Vilnius II Declaration „A Vision for the Baltic Sea Region by 2030” – and the subsequent CBSS Action Plan, which were adopted during the CBSS Ministerial Meeting on 1 June 2021 as well as renewed

„EU Strategy for the Baltic Sea Region Action Plan“ and „Council conclusions on the implementation of EU macro-regional strategies“ as of December 3, 2020;

- establish that the ecological system of the Baltic Sea as well as the general environment on land and sea should no longer be regarded as separate items in relation to other factors, such as the economy. That is necessary because the conditions for life for the population around the Baltic Sea will be fully dependent on whether we succeed in maintaining and improving the ecological system in the Baltic Sea.

call on the Governments in the Baltic Sea Region, the CBSS and the EU,

Regarding Cooperation in the Region to

use the restart after the pandemic and the current decade to

1. be committed to building, expanding and deepening trust between its nations and in all its collaborations;
2. strengthen prosperity, safety, security and regional identity for all people in the Baltic Sea Region;
3. focus on sustainability in its economic growth, development and innovation and to reach a good ecological status of the Baltic Sea and a sound and sustainable status for its environment;
4. strive for better inclusion, prosperity, public health and social cohesion while also decreasing existing gaps between BSR countries by joint efforts;
5. tackle current and future challenges and crises through increased joint action;
6. promote elements of a common regional identity and shared values through culture, research, education and science;
7. be committed to pursuing vibrant and enhanced exchanges between its people and facilitate, broaden and deepen personal contacts and the face-to-face interaction of ideas, experiences and views based on active civil societies;
8. pursue continuity in the participation of young people, promote meaningful exchange of views and ideas with, and among, young people based on dialogue and real influence and involve the youth in decision-making processes;
9. use and fundamentally improve the possibilities of digitalisation for communication, accessible for all people, and close the digital gaps across the Region;
10. protect the vulnerable and optimally integrate those who legitimately seek protection from persecution in the Region;
11. consider the prosperity and an ecologically stable and sound environmental condition for future generations as a fundamental right in today's decision-making processes;
12. foster regional cooperation in civil protection, including the prevention of, preparedness against and response to natural disasters and industrial accidents,

- the protection of the population of the Baltic Sea States from natural and man-made emergencies which remain important issues for the BSPC;
13. continue to protect children at risk, fight organised crime and manage migratory flows as fields of intense cooperation between the Baltic Sea States;
  14. promote sustainable tourism, inter alia by improving cross-border rail transport to enable more climate-friendly travel and reduce travel barriers in the Region, for example, by easing the existing visa restrictions;
  15. identify options for developing medical tourism – to help people in the region to receive health treatment throughout the Baltic Sea region, not least in the context of the COVID19 pandemic;
  16. strive for a joint solution for the mutual recognition of approved vaccination and testing certificates that are validated and recognised by our countries to aid in the prevention of a new coronavirus infection (COVID-19), not least because border regions are particularly impacted on due to cross-border traffic;
  17. reconsider a resumption of the Baltic Sea States Summits of the heads of governments if possible;
  18. strengthen the link between national, regional and municipal levels of Baltic cooperation by means of further encouraging collaboration between the CBSS, the BSSSC, the CPMR BSC and the UBC and inviting a wider range of territories and cities to participate in it;
  19. reinforce the financial basis of practical cooperation in the Region by enlarging the scope of the CBSS Project Support Facility, inter alia, by using public-private partnership mechanisms;
  20. cooperate in order to strengthen the Baltic Sea Region as an important competitive knowledge region with an excellent higher education and research infrastructure;
  21. foster collaboration in healthcare in the Baltic Sea Region in order to better handle situations like the current COVID-19 pandemic as well as to exchange experience and best practices in this area;
  22. facilitate better alignment of funds and regulations among EU mainstream funds and regional and national funds for cross-border and transnational cooperation projects tackling with macro-regional challenges in social and economic dimensions;
  23. support the synchronisation of the Chairmanship in the Group of Personal Representatives of the Baltic States' Heads of Government on countering organised crime with the Presidency in the CBSS, which started on 1 July 2021, the incumbent Chair of both structures being Norway;
  24. support the project development process and concept with the title "Baltic Sea Cultural Cities and Regions (BSCCR)" under the motto "Water connects us, but culture unites us" with the CBSS as Lead Partner aimed at connecting cities and regions, people, cultural organisations and professionals by increasing the visibility of the cultural diversity within the Baltic Sea Region.

Regarding Democracy in a Changing Media Landscape:

Digitalisation, Combating Disinformation, Misinformation and "Fake News" as well as Protecting Free Media and Freedom of Speech, to

25. enforce constant engagement and commitment as well as strong efforts and support to strengthen confidence in democratic structures and values, to promote tolerance and open-mindedness, freedom of media and expression as well as robust NGOs as cornerstones of the democracies in the Baltic Sea Region;
26. expand the promotion of media literacy among young people in order to enable them to think critically and evaluate information;
27. use the potential of social media to motivate young people to participate in political discussions and decision-making processes;
28. adopt legal regulations and national strategies – including areas such as the judiciary, defence, schools, research, public education, the library system, cultural institutions, media, civil society, NGOs and business – to strengthen democratic resilience against digital violence and criminal offences via the Internet and to prevent and combat online hate speech;
29. debate, develop and adopt an International Code of Ethics for the digital transformation;
30. introduce further practical support measures to strengthen pluralistic independent media in the Baltic Sea Region and to ensure their sustainability in the digital age;
31. support the promotion and implementation of international norms, democratic values and human rights principles in the global information and communicative space;
32. take measures against the aggressive misuse of social media as a form of digital violence and put a victim-centred approach into the focus of action whilst protecting freedom of speech and recognizing social media as an important tool for democratic action;
33. initiate measures for the implementation of United Nations Sustainable Development Goal (SDG) 16 under the aspect of access to free information and freedom of expression;
34. support national, European and global steps to foster information and media literacy, including the implementation of the UN Resolution 75/267 on Global Media and Information Literacy Week adopted by the UN General Assembly on 25 March 2021.

Regarding Safeguarding the Baltic Sea and our Environment for Future Generations, halting Climate Change and the Loss of Biodiversity to

35. send a powerful and determined signal by adopting an ambitious update of the Baltic Sea Action Plan through the HELCOM Ministerial Meeting on 20 October 2021 under the current German chairmanship and to ensure – through regular monitoring of its implementation – that its objectives are implemented in all countries of the Baltic Sea Region more quickly and consistently than before to achieve a good ecological status of the Baltic Sea and its environment by the end of the decade;

36. focus on ecological sustainability of the Baltic Sea, with increased joint structured efforts to reduce all intentional and unintentional nutrient influx into the Sea;
37. take significant steps in line with the UN Agenda 2030, the Paris Agreement and the Baltic 2030 Action Plan to reduce emissions and to reach climate resilience of key economic sectors, including industry, transport and construction, as well as enhancement of natural carbon sinks, such as forests;
38. acknowledge that global action and cross-border cooperation are needed to mitigate the effects of climate change, preserve and protect biodiversity and support the implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development with a focus on climate (SDG13), oceans (SDG14) and biodiversity (SDG15);
39. promote and financially support both regional and local projects that, based on research, aim to improve and preserve the marine as well as the land-based environment and ecosystems in the Baltic Sea as well as in their catchment areas;
40. further involve and inform the local communities in the current situation to gain support and commitment in all parts of society, including businesses and civil society in long-term work to regain a good ecological status in coastal areas and beyond;
41. strive for further reduction of nutrient influx into the Baltic Sea and support the development of technology and innovations that will reduce the eutrophication of the Baltic Sea;
42. take further actions in order to reduce ship emissions in the Baltic Sea;
43. continue to support investments in green hydrogen technologies in order to reduce emissions of carbon dioxide;
44. cooperate and exchange information with regard to risk assessment and necessary coastal protection measures due to the rising sea levels;
45. concerning the impacts of plastics on the environment, climate change and biodiversity, to
  - a. consider that, due to the transboundary nature of marine litter and the particular vulnerability of the enclosed Baltic Sea area, prevention of plastics entering the environment by reduction of unnecessary plastics at the source and the sustainable management of plastic waste is of mutual interest;
  - b. therefore, commit to support activation of the HELCOM Regional Action Plan against Marine Litter and measures contained therein, being part of the updated Baltic Sea Action Plan, at the regional level and
  - c. support the start of negotiations on a new ambitious global agreement at UNEA 5.2 to take the next decisive step at the international level;
46. concerning the impacts of increased shipping and cruise-ship tourism on climate change and loss of biodiversity in the Baltic Sea, to
  - a. recognize that the Baltic Sea is the sea with the highest shipping levels and consists of inland water with low water exchange;
  - b. acknowledge that global action and cross-border cooperation are needed to mitigate the emissions of increasing cruise-ship tourism and other shipping in the Baltic Sea;

- c. promote and accelerate the transition of ships and in particular cruise-ships away from fossil fuels towards sustainable renewable fuels in order to make shipping climate-neutral, and less polluting;
- d. take further actions in order to reduce black carbon ship emissions in the Baltic Sea, including support in technologies and infrastructure on shore power supply of harbours;
- e. support the development of technology and innovations that will further reduce the discharge of waste from ships to the Baltic Sea;
- f. support the prevention of introduction of harmful aquatic organisms and pathogens in ballast water by supporting further development of technology and innovations and by stringent application of the BWM Convention and actively contributing to the experience-building phase;
- g. aim to improve and preserve the marine as well as the land-based environment and ecosystems in the Baltic Sea;

47. concerning sea-dumped munitions, to

- a. strengthen efforts to recover and neutralise explosive ordnance in the Baltic Sea with concrete measures through multinational cooperation according to the 28th and 29th BSPC Resolutions as well as the interim and final BSPC rapporteur's reports on sea-dumped munitions;
- b. bring together the different national findings, research results and data in an expert group - if possible, at HELCOM - and, on this basis, prepare concrete actions for the removal of explosive ordnance in the Baltic Sea;
- c. strive for an international donor fund in the concretisation of the financial instrument mentioned in the 28th BSPC Resolution and consider whether HELCOM could manage such funds;
- d. establish the Baltic Sea Region as a global model region for the environmentally sound, rapid and affordable salvage and decontamination and removal of explosive ordnance dumped in the sea;
- e. take all necessary measures aiming to complete the disposal and rendering harmless of explosive ordnance and other hazardous products in the Baltic Sea within the next 20 years;
- f. look at the option of including this task as a long-term ecological priority explicitly in the HELCOM Baltic Sea Action Plan.

Furthermore, the Conference Decides to

48. welcome with gratitude the kind offer by the Parliament of Sweden to host the 31st Baltic Sea Parliamentary Conference in Stockholm on 12-14 June 2022.

BILAGA 4

Resolution antagen vid den 14:e arktiska parlamentarikerkonferensen, digital, 13–14 april 2021

CONFERENCE OF PARLIAMENTARIANS OF THE ARCTIC REGION

THE STANDING COMMITTEE OF PARLIAMENTARIANS OF THE ARCTIC REGION

14th Conference of Parliamentarians of the Arctic Region

Digital Conference 13 - 14 April 2021

CONFERENCE STATEMENT

The Conference of Parliamentarians of the Arctic Region envision **the Arctic as a region of peace, stability and low tension** where nations act responsibly, and where economic and energy resources are developed in a sustainable, transparent manner respecting the environment and the interests and cultures of all inhabitants of the Arctic, especially Indigenous peoples.

We congratulate the **Arctic Council with its 25th anniversary** as the primary forum for Arctic cooperation and its proven ability to maintain a constructive and positive spirit. We encourage the stronger inclusion of youth representatives, strengthened cooperation with the Arctic Indigenous peoples, and constructive cooperation with existing and new observers.

We congratulate the **University of the Arctic, UArctic, with its 20th anniversary** and take pride in having supported the creation and its successful development since the inception.

We firmly underline **the importance of international law** in the Arctic, especially the United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS), which provides the essential multilateral legal framework for all ocean activities, including in the Arctic.

As **elected representatives** from Canada, Denmark/Greenland, European Union, Finland, Iceland, Norway, Russia, Sweden and the United States of America, and in close collaboration with the **Indigenous peoples** of the Arctic, we highlight the following:

Climate change in the Arctic

We see with grave concern that the Arctic is **warming at a rate more than twice that of the global average**, resulting in rapid social, environmental, and economic impacts, not only in the region but worldwide. The peoples of the Arctic are dramatically experiencing the effects of this change, and need support and resources to adapt to these profound changes.

We call on the governments of the Arctic region to:

Renew and increase their 2015 Paris Agreement commitments at the Conference of the Parties (COP 26) in Glasgow, with the understanding that climate change is a critical threat to our planet.

Take a **leading role** in the work to forge an **ambitious climate action plan** for the Arctic, addressing emissions cuts of greenhouse gases globally and in Arctic States, especially CO₂ and black carbon, and adaptation to climate change while supporting **innovative solutions** relevant to the Arctic, which will protect the people in the region.

Strengthen the knowledge base and improve scientific cooperation with a **new International Polar Year** Initiative. In close cooperation with the World Meteorological Organization and other main polar science organizations such as the Scientific Committee on Antarctic Research and the Arctic Science Partnership, the International Arctic Science Committee, International Arctic Social Sciences Association and University of the Arctic, with focus on extensive interdisciplinary and multilateral scientific programs that include Northerners and Indigenous peoples in the planning and conducting of scientific activities.

Continually consider **new technologies** to reduce carbon emissions in pursuit of ambitious climate action.

Sustainable Economic Development

Sustainable economic development is fundamental for the future of the Arctic region and requires close cooperation **between government, academia and business** representatives.

We stress the importance of **financial institutions** for the development of the Arctic as a key instrument for sustainable development of the region, including enhancement of socio-economic conditions, modernization of industries, and development of infrastructure across borders, while respecting Arctic ecosystem boundaries.

Underscore the importance of promoting the use of **renewable energy** in remote Arctic communities and encourage further work on innovative energy solutions and related capacity construction in the Arctic aimed at climate change prevention taking into account the needs of the increasingly electrifying society.

Acknowledge the need to support **small and medium size business** in the Arctic as well as develop large-scale projects in a sustainable responsible manner in order to ensure overall progress, increase employment rate and enhance living standards of the Arctic inhabitants.

We call on the governments of the Arctic region to:

Increase the accessibility of **digital infrastructure** in the Arctic, thereby promoting entrepreneurship, innovation and diversify economic development in the Arctic.

Strengthen the cooperation with the **Arctic Economic Council** and ensure the implementation of the **Arctic Investment Protocol**.

The Peoples of the Arctic

Urbanization is making the Arctic a more interesting place for young people to live as it offers better services, education and leisure opportunities. However, the impact of the COVID-19 pandemic is difficult, with the loss of employment and health concerns. COVID-19 has shown that medical resources and infrastructure available in parts of the Arctic is poorer than in the southern regions.

We call on the governments of the Arctic region to:

Strongly strengthen the cooperation on **public health** in order to increase the exchange of knowledge and foster greater awareness and better response to the health issues of circumpolar peoples.

Incorporate **voices of the youth** in venues and engagements organised for Arctic cooperation.

Support the youth cooperation across the borders and ensure a meaningful engagement of the Arctic youth in the activity of the Conference of Parliamentarians of the Arctic region.

Strengthen the funding of **“north2north” and other mobility programs** especially directed at young people living in the Arctic.

Base all activities in the Arctic Region on the **respect of the rights** of Indigenous peoples.

Facilitate contacts between people in the region by **simplifying the visa regime** and ensuring freedom of movement of the citizens of the Arctic states.

Strengthen **the cooperation and dialogue on security issues** in order to address the global and regional challenges and key risks and threats of today, including COVID-19 pandemic.

Underscore the importance to maintain **peace, stability and low tension** in the Arctic region; acknowledge the need to strengthen the cooperation and dialogue between the Arctic states on security issues, in order to address the global and regional challenges, key risks and threats of today.

BILAGA 5

Resolution antagen vid den 10:e parlamentariska Barentskonferensen, digital, 22 juni 2021

RESOLUTION

of the 10th Barents Parliamentary Conference

Hosted digitally by the Storting, 22 June 2021

The participants in the 10th Barents Parliamentary Conference underline the importance of the Barents cooperation for building trust, cooperation and friendship across national borders in the region;

We take into account the principles and provisions of the 1993 Declaration on Cooperation in the Barents Euro-Arctic Region (Kirkenes, Norway), which forms the basis for multilateral cooperation in the Barents region;

We recall the Resolution of the 9th Barents Parliamentary Conference (Haparanda, 2019), reaffirming the importance of promoting various forms of parliamentary cooperation in the Northern part of Europe;

We take into account the programme of the Norwegian Chairmanship of the Barents Euro-Arctic Council 2019-2021, focusing on health, knowledge and people-to-people cooperation;

We welcome the incoming Finnish Chairmanship of the Barents Euro-Arctic Council for 2021-2023; focusing on sustainable development and healthy environment, people-to-people contact and transport and logistics, as well as the incoming Chairmanship of the Nenets Autonomous Okrug in the Barents Regional Council;

We note the need for interaction between intergovernmental Councils in the North of Europe, in particular, we draw attention to the potential for combining the interests of the current Russian Chairmanship of the Arctic Council and incoming Finnish Chairmanship of the Barents Euro-Arctic Council;

We underline the importance of the Barents Euro-Arctic Council and the Barents Regional Council as the driving forces of the Barents cooperation;

We underline the importance of the cooperation between the Indigenous Peoples in the Barents region and *welcome* the conclusions from the third Barents Indigenous Peoples Summit on 8 June 2021;

We recognize the rights of Indigenous Peoples and their representation [Working Group of Indigenous Peoples] in the Barents cooperation, and *take into account* the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples;

We take into account the declaration from the 14th Meeting of Environment Ministers in the Barents region on 5 February 2020;

We strongly support the ongoing work to establish a financial mechanism for funding projects in the Barents cooperation as an important instrument to strengthen predictability for the partners and projects;

With representatives of the **national parliaments** of Finland, Norway, Russia, Sweden, the European Parliament, and representatives of the **regional parliamentary** bodies of the Barents region, the Nordic Council, the Baltic Sea Parliamentary Conference, the Conference of Parliamentarians of the Arctic Region, the Parliamentary Association of the North-West of Russia and the Sami Parliamentary Council.

Youth cooperation

Cross-border cooperation is especially important for young people as an investment in friendships and partnerships for life. In the wake of the Covid-19 pandemic, we must make sure that young people can start to meet again in person.

Call on the national and regional governments of the Barents region to:

Make sure that the **Barents Regional Youth Council** (BRYC) has the sufficient means to facilitate cross-border cooperation.

Ensure that **young peoples' voices** are heard at all levels in the Barents cooperation.

Support youth **cooperation across the borders** and ensure a meaningful engagement of the Barents youth in the Barents Euro-Arctic Council.

Strengthen the funding of **mobility programs** especially directed at young people living in the Barents region.

Realize the need to create **attractive local communities** for young people, as recommended in the Youth Panel's report presented in connection with the new White Paper on Arctic Policies in Norway.

Biodiversity and land use

The loss of biodiversity is a threat to the future of our planet and is amplified by climate change. The Barents region has unique natural areas, especially water systems, where cross-border cooperation is essential to stop the loss of nature.

Call on the national and regional governments of the Barents region to:

Strongly support the **Barents Biodiversity Initiative** and strengthen their joint effort in the preparations for COP 15 under the UN Convention on Biodiversity in October 2021, and encourages further cooperation in this area.

Strengthen the work on climate change, especially on **black carbon and adaptation** to climate change, in the work with the updated Action Plan for Climate Change in the Barents region to be presented at the Barents Ministerial Meeting on 26 October 2021.

Strengthen the importance of **biodiversity** when developing new projects connected to infrastructure and business development. The sustainability of projects should be documented in all aspects of the concept; ecological, economic and social.

Innovative sustainable development

The Arctic is warming **three times as fast** as the global average. The circular economy is crucial for reducing the use of the world's resources, stopping the loss of biodiversity and cutting the greenhouse gas emissions. Governments and the business sector should work together to promote cross-border cooperation to stimulate green economy initiatives in the Barents region.

Call on the national and regional governments of the Barents region to:

Strengthen the cooperation with the business community to promote **new innovative solutions** to reduce emissions of CO₂ and black carbon and stop the loss of biodiversity.

Renew and increase their 2015 Paris Agreement commitments at the Conference of the Parties (COP 26) in Glasgow, with the understanding that climate change is a critical threat to our planet.

Strengthen the knowledge base and improve scientific cooperation with a **new International Polar Year Initiative**. In close cooperation with relevant scientific partners focus on extensive interdisciplinary and multilateral scientific programs that include Northerners and Indigenous peoples in the planning and conducting of scientific activities.

Highlight and support projects connected to the **circular economy**.

Covid-19 and health cooperation

Human health is closely connected to a healthy and clean environment. As the Norwegian Chairmanship of the Barents Euro-Arctic Cooperation has placed health high on the agenda of the Barents cooperation, the Covid-19 pandemic has highlighted the need to improve digital health services.

Call on the national and regional governments of the Barents region to:

Strengthen the current momentum in digitalisation towards developing and improving **innovative cross-border health services** in a more digital society.

Acknowledge that **indigenous peoples** have especially suffered from closed national borders during the Covid-19 pandemic, and explore new ways of providing high quality health services to the indigenous peoples in the Barents region.

Recognize the importance of **people-to-people** contact in the Barents region for people's health and prioritize cross-border contacts as soon as borders open up.

Note the efforts of the Murmansk Region to organize three international sessions on the theme “**Barents Euro-Arctic region against coronavirus**” in which representatives of the Barents cooperation shared practical experiences in the combating the pandemic.

Ambitiously follow-up the conclusions from **the Barents Health Summit** on 12 November 2019, especially connected to mental health and communicable diseases.

BILAGA 6

Missivbrev till redogörelsen för den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)

SVERIGES
RIKSDAG

2022-02-18

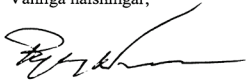
Nordiska rådets svenska delegation

Redogörelse för verksamheten inom den parlamentariska Östersjökonferensen 2021

Riksdagens delegation till den parlamentariska Östersjökonferensen godkände, via skriftlig procedur, den 18 februari redogörelsen för verksamheten 2021 inom den parlamentariska Östersjökonferensen (Baltic Sea Parliamentary Assembly, BSPC).

Redogörelsen översänds för att bifogas Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2021.

Vänliga hälsningar,

Pyry Niemi (S)
Ordförande för riksdagens delegation till den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)

BILAGA 7

Missivbrev till redogörelsen för den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR)

SVERIGES
RIKSDAG

2022-02-23

Nordiska rådets svenska delegation

Redogörelse för verksamheten inom den arktiska parlamentarikerkonferensen 2021

Riksdagens delegation till den arktiska parlamentarikerkonferensen godkände vid sitt möte den 23 februari redogörelsen för verksamheten 2021 inom den arktiska parlamentarikerkonferensen (Conference of Parliamentarians of the Arctic Region, CPAR).

Redogörelsen översänds för att bifogas Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2021.

Vänliga hälsningar

Mattias Karlsson (M)

Ordförande för riksdagens delegation till den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR)